

Uunga tunngatillugu nalilersuineq
Soraarnerussutisiaqalernissamut
aaqqissuussinermut
peqataasussaataaneq pillugu inatsit.

November 2024

HBS
ECONOMICS

IBDO

IMARISAI

1. AALLARNIUT	5
1.1 NALILERSUINERMUT TUNNGAVIGINEQARTOQ.....	5
1.2 QANOQ NALILERSUINEQ SULIARINEQARSIMAVA?.....	5
1.3 ATUARNISSAANUT ILITSERSUUT	6
2. EQIKKAANEQ.....	7
3. PITSAANERUSUMIK SORAARNERUSSUTISIAQALERNISSAMUT AAQISSUUSSINERMUT PEQATAASUSSAATITANERMUT PERIARFISSAASINNAASUT	12
3.1 AALLAQAASIUT.....	12
3.2 SORAARNERUSSUTISIALIT ANINGAASAQARNERISA PITSANNGORSAAFFIGINISSAANNUT PISORTALLU ANINGAASAQARNERATA PITSANNGORSARNISSAANUT PERIARFISSAT	12
3.3 AAQISSUUSSINERMI ANNERUSUMIK PIUMASSUSEQARNERULERNISSAMUT EQAANNERUSUMILLU INGERLATSISOQARNISSAANUT PERIARFISSAT	15
3.4 AAQISSUUSSINERUP PISARIINNERUSUMIK PITSAANERUSUMILLU ALLAFFISSORNIKKUT INGERLANNISSAANUT PERIARFISSAT	17
4. SORAARNERUSSUTISIASSANUT PINNGITSOORANI PEQATAASARNISSAQ - AAQISSUUSSINERMI SIUNERTARINEQARTUT IMARISAALU	20
4.1 AALLAQAASIUT.....	20
4.2 INATSIMMI IMARITINNEQARTUT SIUNERTARLU.....	20
4.3 INATSIT ATORTUSSANNGORTINNEQARMALLI ALLANNGUUTIT NALEQQUSSAARNERILLU PINGAARUTILLIT	22
4.4 SORAARNERUSSUTISIASSANUT ILEQQAARNERNI TAMARMIUSUNI INERIARTORNEQ	24
5. PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIASSANUT ILEQQAARTUSSAATITANERMI SULLITASSAT	26
5.1 AALLAQAASIUT.....	26
5.2 SULLITASSAT TAMARMIUSUT	26
5.3 INUNNI ASSIGIINNGITSUNI QANOQ ILEQQAARTOQARTIGISARPA?	26
5.4 INUNNUT ILAATINNEQARTUNUT ILISARNAATIT	28
5.5 KIKKUT PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIAQALERNISSAMUT AVATANIIPPAT?	30
5.6 TJENESTEMANDIT PILLUGIT IMMIKKUT TAASARIALLIT	32
6. AAQISSUUSSINEQ QANOQ AQUNNEQASSAVA, NUKISSALLU SORLIIT ALLAFFISSORNERMUT ATORNEQASSAPPAT?.....	34
6.1 AALLAQAASIUT.....	34
6.2 AAQISSUUSSINEQ QANOQ AQUTSIVIGINEQARPA?	34

6.3 AAQISSUUSSINERUP AQUNNISSAANUT NUKISSAT QANOQ AMERLATIGISUT ATORNEQARTARPAT.	36
6.4 AAQISSUUSSINERUP ATORTUSSANGORTINNEQARNERA.....	37
6.5 AAQISSUUSSINERUP AQUNNEQARNERANUT ULLUMIKKUT ILUNGERSUNARTUT SUUPPAT?	38
7. AAQISSUUSSAP SUNNIUTAI - NAATSORSUINERMUT TUNNGAVIK	42
7.1 AALLAQAASIUT	42
7.2 NAATSORSUINERNUT TUNNGASUT PINGAARNERIT	42
7.3 PAASISSUTISSAT INUILLU IMMIKKOORTINNERI	42
7.4 SULISUTUT INUUNERUP INGERLANERANI ISERTITAT	43
7.5 SORAARNERUSSUTISIAT	44
8. PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIANIK AAQISSUUSSINEQ SORAARNERUSSUTISIANIK ILEQQAARNERMUT QANOQ SUNNERTARPA?	47
8.1 AALLAQAASIUT	47
8.2 SORAARNERUSSUTISIANUT AKILIINERIT TAMARMIUSUT 2050-IP TUNGAANUT INERIARTORNERI	47
8.3 SORAARNERUSSUTISIANI PISUUSSUTIT INERIARTORNERISA NAATSORSUUTIGINERI	48
9. PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIATIGUT AAQISSUUSSINEQ SORAARNERUSSUTISIALIP ANINGAASAQARNERANUT QANOQ SUNNIUTEQARPA?	51
9.1 AALLAQAASIUT	51
9.2 SORAARNERUSSUTISIAQARTUP SIUNISSAMI ANINGAASAQARNISSAA	51
9.3 PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIAT SORAARNERUSSUTISIALIT ANINGAASAQARNERANNUT SUNNIUTISSAT NAATSORSUUTIGINEQARTUT	53
10. PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIAQARNISSAMUT AAQISSUUSSINEQ QANOQ PISORTAT ANINGAASAQARNERANNUT SUNNIUTEQARPA?	58
10.1 AALLAQAASIUT	58
10.2 SUNA TUNNGAVIGALUGU NAATSORSUIVUGUT?	58
10.3 PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIAQALERNISSAMUT AAQISSUUSSINERMUT PEQATAASUSSAATITAANEQ PISORTAT ANINGAASAQARNERANNUT 2070-IP TUNGAANUT QANOQ SUNNIUTEQASSAVA?	60
11. AAQISSUUSSINERUP SUNNIUTAASA PITSANNGORIARTUINNARSINNAANERA	63
11.1 AALLAQAASIUT	63
11.2 KALAALLIT NUNANANI INUUFFIUSUSSANUT TAAMAALLAAT NUUNNEQ.....	63
11.3 SORAARNERUSSUTISIANUT NAAFFERARTUNUT ILEQQAARNISSAMUT PERIARFISSAQARNEQ	66
12. KALAALLIT NUNAANNI AAQISSUUSSINERMUT PERIARFISSAT ALLAT SUUPPAT? - NUNANI TAMALAANI SANILLIUSSINEQ.....	70
12.1 AALLAQAASIUT	70
12.2 PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIAQALERNISSAMUT AAQISSUUSSINERIT	70

12.3 MATUSSUSIISINNAANEQ - NUNANUT ALLANUT ASSERSUUSSINEQ	71
12.4 EQAATSUMIK SULERIAASEQARNEQ	74
13. ATUAKKANUT ATORNEQARTUNUT TAKUSSUTISSIAQ	75

1. AALLARNIUT

1.1 NALILERSUINERMUT TUNNGAVIGINEQARTOQ

2016-imi Kalaallit Nunaanni Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq pillugu Inatsit ulloq 1. januar 2018 aallarnerfigalugu atuuttussanngortillugu akuersissutigineqarpoq. Tamatuma kingorna inunnut tamakkiisumik akileraartussaatitaasunut tamanut soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissamut 18-inik ukioqalernermit soraarnerussutisiaqalernissaq tikillugu akiliisussaaneq pisussaaffinngortinneqarpoq. Taakkunani inuit 40.000-it missaaniit Nunatsinniit pineqarput.

Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq (matuma kingorna SAP) pillugu isummersuuteqarnek Kalaallit Nunaanni aningaasaqarnermi aningaasaqarnikkut attassisinnaanermut oqallinnermik aallaaveqarpoq. Inuiaqatigiit katitigaaneranni naatsorsuutigisatut ineriartortoqarnissaa, matumani utoqqaat innuttaasuni amerliartornerat ilaalluni, qanoq iliorluni siunissami soraarnerussutisiaqalersussat naammaginarumik inuuniarnikkut atugassaqarnissaannut peqatigitillugu pisortat aningaasaqarnerat attanneqarsinnaasumik qulakkeerneqarsinnaassanersoq isummersornermik aallartitsiffiusimavoq, qanorlu isillutik suliunnaarunik isertitamikkut appararnerujussuarunik misigisaqassanngitsut.

Aqqissuussineq Kalaallit Nunaanni tamat oqallinneranni initusimavoq, tassanilu SAP-mut tunngatillugu eqaannerusumik piunassuseqarnerusumillu ingerlatsisoqarsinnaanissaanut periarfissaqarsinnaanersoq ilaatigut immikkut maluginiarneqarsimavoq. Matumani innuttaasut ilaat - soorlu ilaqutariit inuusuttut - inuunerup ingerlanerani qaffasinnermik isertitaqarnissaq anguniarlugu piffissami sivikinnerusumi aningaasaqarnikkut annertuallaamik tatisimaneqalernissaat ilaatigut ernumassutaanera pineqarpoq. Eqimattat immikkut ittut, SAP-mut tunngatillugu eqimattat soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermik allamik matussuserneqarluarsimasut atorlugit immikkut soraarnerussutisiaqalernissamut immikkut qulakkeerneqarsinnaassanersut immikkut aamma sammineqarsimavoq.

Aqqissuussineq pisortat aningaasaqarnerannut innuttaasunullu aningaasaqarnikkut naatsorsuutigisatut sunniutaasussanut naammassinnissimanersoq maanna ataatsimut killiffiliorqarnissaanut SAP-mik nalilersuineq tapeeqataassaaq.

Tamatuma saniatigut ernumassutaasut ilaat oqallinnermik sunniisimasut sularineqassapput, anguniagassanullu pingaarnernut tunngatillugu aqqissuussinernup pitsanngorsarnissaanut periarfissanik paasiniaanissaq sularialugu. Nalilersuineq taamaasilluni innuttaasut ilaannut tunngatillugu piffissat ilaanni pisariinnerusumik ingerlatsinissamut periarfissaqarnerisooq imaluunniit allaffissornerup pitsanngorsarnissaanut pisariinnerusumik ingerlatsisoqarnissaanut periarfissaqarnerisooq pillugit nalilersuinerup tapeeqataassaaq, matumani pisortat aningaasaqarnerat aamma/imaluunniit soraarnerussutisiallit inuuniarnikkut atugarisaat malunnartumik annikillisinngikkaluarlugit.¹

1.2 QANOQ NALILERSUINEQ SULIARINEQARSIMAVA?

Nalilersuineq aprilip qaammataata ingerlanerani paasissutissanik katersinikkut, paasissutissanik suliaqarnikkut misissuilluareernikkullu kiisalu aqqissuussinermik pitsanngorsaanissamut periarfissaasinnaasunik ineriartortitsinikkut immikkut sulinikkut sularineqarsimavoq. Nalilersuinerup pitaassutsikkut amerlassutsikkullu paasissutissaateqarfiit ilanngunneqarput. Periutsikkut taasassat pingaarnertigut makkuupput:

- Aqqissuussinernup qanoq isilluni naatsorsuutigisatut soraarnerussutisiassanut ileqqaarnernut, soraarnerussutisiallit aningaasaqarnerannut pisortallu aningaasaqarnerannut sunniuteqarsinnaanera paasissutissat atorlugit misissoqqissaarnerat.

¹ Nalilersuinerup piffissaliussaani tjenestemandit soraarnerussutisiaannut paasissutissanik pissarsisoqarsinnaasimanngilaq. Taamaammat tjenestemandit ileqqaartussaanerit, tamatumalu eqimattanut artukkiinersooq, pillugu nalilersuinissamut naammattumik tunngavissaqarsimanngilagut.

- Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq pillugu inatsisip aqunneqarnissaanut tunngatillugu sullissisussanik qitiulluinnartunik pitsaassutsikkut apersuinerit workshopertitsinerillu.
- Inatsisip atortussanngortinnissaanut tunngatillugu sullissisussanik qitiulluinnartunik apersuinerit, soorlu soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatseqatigiiffiit suliffeqarfinnilu illuatungeriit.
- Naammagittaalliutinik misissuineq.
- SAP pillugu nunani tamalaani misilittakkat pillugit qarasaasiaq atorlugu misissuinerit - taakkununga soraarnerussutisiaqalernissamut atortup ilusilersornissaanut periarfissanik allanik qulaajaanerit ilanngullugit, tamakkulu tassunga peqatigitillugu soraarnerussutisialinnut pitsaasumillu aningaasaqarnikkut attassisinnaanermut matussusiinnaanermut annertunerusumut qulakkeerinnissapput.

1.3 ATUARNISSAANUT ILITSERSUUT

Nalilersuinissamut aallaaviusussaq tassaavoq Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq pillugu inatsit. Taamaattorli inatsisip sunniutissai soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissamut Kalaallit Nunaanni periarfissanut ataatsimullu soraarnerussutisiaqalernissamut atortumut ataqatigiilluinnartuupput, tassanilu utoqqalinersiaqarneq pingaaruteqarluni ilaavoq. Taamaattumik nalilersuinermit Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq pillugu inatsimmut suunngitsumik attuumassutillit saniatigut soraarnerussutisiaqalernissamut atortumi taasassat allat pineqarput.

Nalunaarusiami matumani soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaatitaanerup sunniutaasa, eqaassusaata allaffissornikkullu suliarisarnerata pitsanngorsarnissaannut tunngatillugu nalilersuiffigineranni pingaarnertut angusarineqartut malersorneqarsinnaasutut nalilerneqartut takutinneqarput. Kapitali 2 aamma 3-mi nalilersuinermit inerniliunneqartut naatsumik eqikkaaffiginerat kiisalu Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaatitaanermut perfiarfissaasinnaasut pillugit isummersornerit takutinneqarput. Kapitali 4-mi inatsimmut ilitersuisoqarpoq, tamatumalu kingorna kapitali 5-imi SAP-mi sullitassat qanoq katiteriffiginissaannut, kikkut ileqqaarnerannut kikkullu ileqqaannginnerannut ilitersuisoqarluni.

Kapitali 6-imi inatsimmik qanoq isilluni aqutsisoqarsinnaanersoq, suut ajunngitsumik ingerlanersut, allaffissornerullu pitsanngorsarnissaannut suut periarfissaanersut paasiniarneqarput.

Kapitali 7 SAP-p sunik naatsorsuutigisatut sunniuteqarsinnaanera amerlassutsikkut misissoqqissaarneranik aallartippoq. Kapitali 7-imi amerlassutsikkut misissueqqissaarnermi periuserineqartumut ilitersuisoqarpoq. Tullinguuttuni kapitali 8 - 10-mut misissueqqissaarnermi tassani angusarineqartut ilaat takutinneqarput, matumanilu misissueqqissaarnermi innuttaasut soraarnerussutisiassanut akiliutigisartagaat pigisaallu, soraarnerussutisiallit inuuniarnikkut atugarisaat kiisalu pisortat aningaasaqarnerat pillugit SAP-mi sunniutaasussat sammineqarput. Kapitali 11-mi aqqissuussinerup sunniutaasa pitsanngorsarnissaannut periarfissat assigiinngitsut paasiniaaffigaagut.

Kapitali 12-imi nunani tamalaani SAP-mik misilittagarineqartut, nunanilu allani periutsit allat suut nassaasaanersut katersuiffigineqarput.

2. EQIKKAANEQ

Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinnermut peqataasussaatitaaneq pillugu inatsit ullormi 1. januar 2018 atuutilerpoq. Inatsimmi soraarnerussutisiallit tamarmik inuuniarnikkut naammaginatarmik atugassaqartinnissaat Nunatsinnilu pisortat aningaasaqarnerisa qulakkeernissaat siunertaralugu soraarnerussutisiaqalernissamut ukiut angunissaannut ileqqaartarnerup pitsanngorsarnissaa anguniagaavoq.

Inatsit tunngavigalugu inunnut akileraartussaatitaasunut tamanut ukiumut 125.000 kr.-t qaangerlugit isertitalinnut 18-inik ukioqalernermit 62-inik ukioqalernissaq tikillugu soraarnerussutisiassanut ileqqaarnermut akiliuteqartarnissaq pisussaaffinngorpoq. Soraarnerussutisiassanut ileqqaartussaatitaaneq 2024-mi tamakkiisumik atortussanngortitsinissaq tikillugu ukiut arlallit ingerlaneranni qaffattussaassaaq, tassani kikkut tamarmik aningaasarsiarineqartut A-t aamma B-t tamarmiusut 10 pct.-iannik ileqqaartussaallutik. Taamaattoq inuussutissarsiortunut namminersortunut 6 pct.-iinnaalluni.

Atortussanngortitsinissaq ajortumik aallartissimavoq.

Inatsisip akuersissutiginerani inatsit akileraarutinut akiliisarnerit aqutsiffiginerannut ataqatigiisillugu aqunneqassasoq aalajangerneqarpoq. Inuk ukiumi aningaasarsiorfiusumi ataatsimi soraarnerussutisiassanut akiliinngitsoorsimappat procentit ilanngaatigineqartartoq ukiuni tulliuuttuni qaffanneqassaaq, matumani soraarnerussutisiassanut akiliinngitsoornerup akilersinniarnissaa siunertaralugu. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut aqutsinerup inissinneqarnera sulisussanik sapinngisamik amigaateqarnani suliarineqarsinnaanissaanut periarfissaqarnissap qulakkeernissaa siunertaralugu pisimavoq. Allaffissornermut ukiumut 3,3 mio. kr.-nik ullumikkut atuisoqartartoq missingerneqarpoq. Matumani Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi, innuttaasunik sullissivinni aamma Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfimmi sulisussat pineqarput.

Inatsisip atortussanngortinniarnera aallaqqaataaniilli ajornartorsiutaasimavoq, tassani inuit amerlasuut pisussaaffimminnik naammassinninngitsoorsinnaammata. Matumani pineqartoq tassaavoq inuit amerlasuut pisussaaffeqarnerminnut maluginiagaqarsimannginnerat, matumanilu soraarnerussutisiaqalernissamut akiliutigineqartut aamma soraarnerussutisiassanut ileqqaartarnermut tunngavissat il.il. pillugit paasissutissat amigarsimanerat pineqarluni, tamakkulu inuit ataasiakkaat ilaasimanersut pisussaaffimmillu naammassinnissimanersut pillugit eqqortumik naatsorsuinissamut ajornarnerulersitsisimapput. Amigartumik attaveqatigiittarnerit, aqqissuussinerup amigartumik IT-mut atortumi il.il. piviusunngortinneqarsimanera pingaarnertut ilungersunartunut ilaasutut paasineqarsimapput.

Inatsit ilungersunartutut paasineqartut tunngavigalugit piffissap ilaani arlaleriarlugu allanngortinneqartarsimavoq, 2020-milu Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinnermut peqataasussaatitaaneq pillugu inatsisip atortussanngortinnissaa unitsikkallarneqarpoq, immikkullu soraarnerussutisiaqalernissamut akiliutissat akilersinniarneqarsimasut innuttaasunut eqqortittunut utertinneqarput. Taamatut unitsitsigallarnerup kingunerivaa inatsisip atortussanngortinniarnissaa ukiunik marlunnik kinguaattoorfiusimammat, 2026-milu atsaat tamakkiisumik atortussanngortinneqarsinnaassammat.

Aqutsineq maanna iluarsisutut isikkoqarpoq.

Unitsitsigallarnerup kingorna ilungersunartorpassuit qaangersimapput, allaffissornikkullu periutsit ullumikkut naammagittaalliutunik ikittuinnarnik kinguneqarlutik ingerlalluartutut isikkoqarput. 2023-mi sisamaannarnik maalaartoqarpoq, 2021-milu 25-aallutik. Soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatseqatigiiffiit sulisitsisullu peqatigalugit aqqiisutissanik nassaartoqarsimavoq, tamakkulu atorlugit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup inuit ataasiakkaat eqqortumik akiliuteqarlutik ileqqaartarnerannut naatsorsuinissamut paasissutissat eqqortut pigineqarnerisut pillugit qulakkeerinninnissaa periarfissilluarneqarpoq.

Innuttaasut soraarnerussutisiassanut akiliuteqarnerannut tunngatillugu aqqiisutissanik eqaatsunik nassaartoqarsimavoq, tamakkulu kingunerivaat innuttaasut ilaqqaarinnissamut pisussaaffimmut naammassineqarsimanngitsumut akiliuteqarinnissaminnut periarfissaqalermata. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup ilanngaat qaffakkaangagu, skattekortimi ersittumik allaqqasarpoq, soraarnerussutisiassanut akilersuinissaq pissutigalugu ilanngaat qaffanneqartartoq. Nalilersuinermi ajornartorsiutit taakku taamaasillutik annikillisarneqartut erseqqissarneqarpoq.

Ullumikkulli Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi ilungersunartoq tassaavoq, inuit aatsaat ileqqaartussaannermut akilinngitsuukkanik maluginiagaqalartarmata ukiumi nutaami akissarsiat allagartaannik siullermik tigusaqaraangamik, tassani ilanngaateqarnissamut procenti qaffassimammak akissarsiallu ikileriarsimallutik.

Ullumikkut allaffissorpeq taama ingerlavoq, tamatumani attaveqatigiinneq, inuup ataatsip akilinngitsuugai naatsorsorneqarsinnaaleraangata aamma akileqquneqarsinnaaleraangata, aatsaat aallartittartoq. Inuit amerlanerusut ukioq isertitaqarfiusumi soraarnerussutisiassanik akilersuinnaaqqullugit suliniutitaqarpoq. Soorlu ilaatigut ukioq ileqqaartussaaffiusoq sioqqullugu ileqqaartussaannermut inunnik attaveqatigiinneq pitsanngorsarneqarsinnaavoq, kiisalu inunnik akiliinngitsoorsinnaannermut aarlerinaateqarsinnaasunik sukumiinerusumik attaveqateqarneq periarfissaavoq aamma.

75 pct.-it ileqqaartarnissamut pisussaaffimminnik naammassinnittarput.

Inuit 40.000-it missarpiaaniittut tamakkiisumik akileraartussaataapput aamma 19-it 62-illu akornanni ukioqartuullutik. 2022-mut soraarnerussutisiassanut ileqqaartarnissamut kingusinnerusumik naatsorsuinermut tunngaviusumi eqimattani taakkunani 25.000-it missaanniittut SAP-mut ilaasimapput, tamakku 125.000 kr.-t qaangerlugit ileqqaarnissamut tunngavissaqarsimapput. Taamaalinerani 25.000-iusunit taakkunanga 75 pct.-it missaat ileqqaarnissamut pisussaaffimmik naammassinnissimapput.

Inuit taakkua 25.000-iusut 50 pct.-iisa missaat ima annertugisumik ileqqaalereersimapput, taamaasillutik qanillereersimassammata imaluunniit inatsit 2026-imi tamakkiisumik atorussanngortinneqareerpat pisussaaffimmik naammassinnissimallutik soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaareersimassammata.

Taamaakkaluartoq pineqartut affaat ukiumi tulluuttuni ileqqaarnerunissartik pisariaqartippaat, tamatumalu aamma kinguneraa amerlanerit soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmik naammassineqanngitsumik pigisaqalernissamut ulorianartorsiulersinnaammata. Tamanna tunngavigalugu piviusunngortitsisoqarnissaanut sulii qitiutitsisoqarnissaanut aamma pisussaaffik pillugu inunntut, suliffeqarfinnut suleqatigiiffinnullu attaveqateqarnerup maluginiartarnissaanut tunngavissaqarluartoq nalilerneqarpoq.

Eqimattat nikerartunik isertitallit ilungersornerupput

Pingaartumik arnat pisortanilu atorfillit inatsitigut pisussaaffimmi minnerpaamik qaffasissuseqarlutik ileqqaartarsimapput.

Angutit eqimattani taakkunani 80 pct.-it missarivaat, taakkulu 2022-mi ileqqaartarnissamut pisussaaffimmik naammassinnissimangillat. Sanaartortitsinerni aamma aalisarnerup, nunalerinerup orpippassualerinerillu iluini atorfillit pisussaaffinnik naammassinnissimanatik eqimattani taakkunani amerlasoorujussuupput. Sullissisartut apersuinerneq peqataasimasut inuit pingaartumik ukiup ingerlanerani allanngorartunik aningaasarsiallit imaluunniit arlalinnik aningaasarsiallit imaluunniit arlalinnik akissarsisarfillit immikkut eqqorpeqartarmata uparuarsimavaat.

Maanna isumaqatigiissutini allaqqavoq, suliassaqarfinni arlalinni soraarnerussutisiassanut akilersuinerit, ileqqaarnissamut pisussaaffimmit qaffasinnerusunik, isumaqatigiissusiorpeqarsimasoq. Aningaasarsianili ileqqaartussaannerallit ilaanni isumaqatigiissutigineqartuni ileqqaartussaannermut naammassinninngitsunik peqarpoq. Ileqqaartussaannermut tunngavik ima naatsorsorneqartarpoq, aningaasarsiat tamarmik, isertitat tamaasa ilanngullugit, tamatumani tapisiat tamarmik, sulisitsisumit soraarnerussutisiat, sulisunut ajunngitsorsiat, namminersorluni sinneqartoorutit kiisalu aningaasaliinerit il.il. tunngavigalugit. Pissutsit taakku inuit ilaannut nalornissuteqarnermik nassataqartarput, naammattumillu ileqqaarsimanermit sulisunit ataasiakkaanit nammineq qularnaarinissaannut pisariaqartitsisarlutik.

Suliamut peqataasut amerlasuut erseqqissaarpaat, ileqqaartussaannermut tunngavik paasiuminarsarneratigut, soorlu aningaasarsiatigut ileqqaartussaaffilinnut tunngaveqartillugu imaluunniit isertitat nikerartut ileqqaartussaannermik tunngavimmu ilaatikkunnaarnerisigut, aqqissuussaq pitsanngorsarneqarsinnaasoq. Tamanna qaffasinnerusumik ileqqaarnissamut tunngavimmik malitseqarsinnaavoq. Ilaatigut tamanna inuit naammattumik ileqqaarnissaannik kinguneqarsinnaavoq. Ilaatigullu aamma isertitakinnerit ileqqaagaannut qaffaasinnaapput, taakkumi ullumikkut soraarnerinngornermi annertuumik matussutissaqareermata.

Amerlasoorpassuit tamatumunnga pisussaaffeqanngikkaluarlutik ileqqaartartuupput.

Eqimattani aningaasarsianut killissarititat ataallugit aningaasarsiaqartuni inatsit aqqutigalugu pisussaaffeqanngikkaluartooq aamma ileqqaartoqarpoq. 60 pct.-it missarpiaat soraarnerussutisiassanut ileqqaarsimapput, 36 pct.-illu missarpiaat aningaasarsiamik A-t B-llu tamarmiusut 5 pct.-iat qaangerlugit ileqqaarsimallutik. Inuusuttut, taakkununga inuusuttut ilinnialersimasut ilanngullugit, inuillu pisortanit ikiorsiissutinik tunineqartartut eqimattani amerlangaatsiarput, taakkualu aningaasarsianut killissarititat ataanniipput, ileqqaarsimannngitsunilu takussaanerusalutik.

Soraarnerussutisiaqalernissamut ukiumut akiliutigineqartartut tamarmiusut ilimagisatut qaffasissutsimik qaangiisimapput.

Inuit assigiinngitsut isigissagaanni - inuit aaqqissuussinnermut ilaasut ilaanngitsullu - taakkua 2022-mi 87 pct.-ii soraarnerussutisiassanut ileqqaarsimasut takuneqarsinnaavoq. Soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartut tamarmiusut 2022-mi 990 mio. kr.-t missaanniisimapput. Tamanna inatsisip atortussanngortinnerani naatsorsuutigisatut qaffasissutsimik 33 pct.-it missaannik qaangiisimavoq. Inatsimmik tamakkiisumik atortussanngortitsinissamut inuit ilaasa soraarnerussutisiaqalernissamut qaffasissusertik inaarutaasumik qaffasissutsimut iluarsereersimanissaasa saniatigut akissarsiatigut qaffaanerit amerlanerusunillu suliffissaqartitsinerit soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartuni pitsaasumik ineriartornermut sunniuteqarsinnaapput. Soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartut ukiumi tulluittuni qaffannissaat aamma naatsorsuutigineqartoq nalilersuineri takuneqarsinnaavoq, aamma 2026-mit, taamaalinerani aaqqissuussineq tamakkiisumik atorneqalersimassammat, 2050-illu tungaanut soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartartut tamarmiusut ukiumut 1.100 aamma 1.150 mio. kr.-t akornanniissasut naatsorsuutaalluni (2002-mi akit naapertorlugit).

Soraarnerussutisiallit inuuniarnikkut atugarisaat pitsanngorsaaffigineqarput.

Soraarnerussutisiaqalernissamut akiliutigineqartartut siunissami soraarnerussutisiaqalersussanut qanoq sunniuteqarumaanersut paasiniarneqarsimavoq. Soraarnerussutisiallit minnerpaamik 75 pct.-imik matussuserneqartassasut inatsisip atortussanngortinnerani anguniagaasimavoq. Tamanna isumaqarpoq soraarnerussutisiallittut aningaasarsiat aningaasarsianit soraarnerussutisiaqalinninnermi aningaasarsiarineqartunit minnerpaamik 75 pct.-imik inissisimalissammata. SAP-p matussiisarnermut killissamik kivitseqataanissamut iluaqutaanissaa nalilersuineri tikkuarneqarpoq. Inuusuttut ullumikkut soraarinnngortussanngorunik 66 pct.-imik matussuserneqartarnissartik naatsorsuutigissavaat, taakkualu 32 pct.-ii 75 pct.-imik qaffasinnerusumilluunniit matussuserneqartarnissartik naatsorsuutigissavaat - aaqqissuussineq atorneqarsimannngippat tamanna 20 pct.-it missaanni inissisimasimassaaq.

Naatsorsuutigisatut matussusiisarnissamik qaffaanissat eqimattanut sulinertigut aningaasarsiakinnerpaanut pissusissamisoortumik qaffasinnerusussaapput, aningaasarsiakinnerpaanilu amerlasuut 90 pct.-i qaangerlugu matussuserneqartassasut naatsorsuutigineqarsinnaavoq. SAP taamaasilluni soraarnerit "piitsunik" ikilisaanermut ilapittuivoq. Eqimattat taakku soraarinnngunnginneq sioqqullugu inuuniarnerat appasippoq, taamaammallu 75 pct. sinnerlugu matussutissaqarnissaat soraarinnngorneranni naammattumik inuuniarsinnaanerannut pisariaqarsinnaavoq.

Akerlianik inuit aningaasarsiaqartuut agguarlugu 75 pct.-imit mikinerusumik matussuserneqartarnissartik naatsorsuutigissavaat. Taamaakkaluartooq inuit aningaasarsiatik siusinnerusukkut annikinnerusut atorlugit ilusilersuisinnaassapput inuuniarnikkullu pitsaasumik atugassaqarlutik inuuginnarnissaminut periarfissaqassallutik. Assersuutigalugu inuit aningaasarsiaqartuut sulinerimik annersaani SAP-mut ilaasimasut soraarinnngorunik qaammammut 15.500 kr.-t missaannik tigoriaannarnik aningaasarsiaqarsimanissartik naatsorsuutigissavaat (2022-mi qaffasissuseq). Assersuussisoqassappat inuit aningaasarsiakinnerusut soraarinnngorunik qaammammut 10.200 kr.-t missaannik (2022-mi qaffasissuseq) tigoriaannarnik aningaasarsiaqarnissartik naatsorsuutigissavaat.

Ileqqaagaqarpallaarnermik ersiutitaqanngilaq

SAP ileqqaarnissamut akilersuineri soraarinnngornermilu pisassanik assut qaffatsitsivoq, inuusuttulli amerlanersai 75 pct. ataallugu matussuserneqarnissaat naatsorsuutaavoq. Ataatsimut isigalugu nalilersuineri SAP, soraarnerussutisiallit minnerpaamik 75 pct.-imik ileqqaarnissaannut anguniakkamut tunngatillugu ileqqaagaqarpallaarnermik nassataqanngitsoq, tamatumanilu aamma inatsit tamakkiisumik atuutilerina, aaqqissuussaq tamakkiisumik atuutilerina kiisalu utoqqalinerianit ilanngaassisarneq ilanngukkaanni ersersiivoq.

Tamanna tunngavigalugu ileqqaarnissamut procentip annikillinissaanut tunngavissaqarparsinngilaq.

Pisortat aningaasaqarnerat aamma pitsaanerulissaaq.

SAP aamma ilaatigut pisortat aningaasaqarnerannut pitsanngorsaaqataassaaq. Soraarnerussutisiallit SAP-mut ukiuni amerliartuinnartuni ilaasimanerat ilutigalugu SAP-mit akiliutigineqartut pisortat aningaasaqarnerannut tapeeqataassapput. Tamatumani utoqqalinersianit ilanngaassisarnerit amerlanerusut ilaatigut pissutaapput. 2070-imilu naatsorsuutaavoq SAP utoqqalinersialinnut aningaasartuutitut 100 mio. kr.-t missaannik sipaarnermik kinguneqarumaartoq. (2022-mi qaffasissuseq).

Soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartunut malittarisassat suleriaatsillu aaqqissuussinerup sunniutaanut minnerulersitsissapput.

Soraarnerussutisiaqalernissamut akiliutigineqartartuni naatsorsuutigisatullu soraarnerussutisiani pigisani malunnartumik kivitsisoqarsimagaluartoq pingaartumik soraarnerussutisiallit inuuniarnikkut atugarisaannut aaqqissuussinerup sunniutai Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisianut periutsimi malittarisassat nalinginnaasut soraarnerussutisiassanullu akiliutigineqartartut naatsorsortarnerannut periutsit atuuttut atorunnaariartussasut nalilersuinermi tikkuarneqarpoq.

Tamatumunnga soraarnerussutisiaqalernissamut akiliutigineqartartut tamarmiusut 2/3-iisa missaat danskit soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatseqatigiiffiit inissinneqartarnerat siullertut pissutaavoq, matumani tunniunneqartut danskit piusinnaanermut piffissaliussaata tunngavigalugit naatsorsuiffigineqartartut. Danskit piusinnaanermut piffissaliussaata agguaqatigiissillugu kalaallit malunnartumik soraarnerussutisiassanut akiliutigisartagaasa amerlanersaat agguaqatigiissillugu inuusarnerannit ukiuni amerlanerusuni agguataarneqartarput. Tamatuma kingunerivaa kalaallit amerlasuut soraarnerussutisiassanik ikinnerusunik tunineqartarnissaat naatsorsuutigineqassamat, tassalu soraarnerussutisiassanik pigisaat naatsorsuutigisatullu qanoq sivistutisumik inuunissaat apeqqutaatillugit.

Kajumissuseqarneruneq nikerarsinnaassuseqartitsinerlu aaqqissuussap siunertaanik millisaavoq

Nunat arlallit - Nunatsinnisut - soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussamut peqataasussaatitaanermut aaqqissuussaqarput. Tamatumani tunngavigisaq tassaavoq, kajumissuseqarluni ileqqaartussaaneq annikippallaamik ileqqaagaqarnermik kinguneqartarnera taamaammallu soraarnerussutisiassanullu naammattumik imminut pilersornissaannut qularnaarisarnani.

Tamatumani pingaarnertut pissutaasoq tassaavoq, ilaatigut amerlasuut maanna, siunissamiunngitsoq, pisariaqartitativ pingaartinnerusarmagit ileqqaarnissamik kinguartitsisarnerat, ilaatigullu, inuiaqatigiinni atugarissaarfiusumi pisortanit pilersorneqarnissaq naatsorsuutigineqartarmat.

Taamaammatt kajumissuseqarneruneq nikerarsinnaassuseqartitsinerlu SAP-mi annertusitinneqarpata, aaqqissuussap siunertai millisarneqassapput.

Inuiaqatigiit atugarisai tunngavigigaaanni soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussamut peqataasussaatitaanerp atuuinnarnissaa illersorneqarsinnaalluarpog. Ilaatigut pissakilliorneq aamma soraarnerussutisiassanullu akornanni matussuserneqarneq annikippallaartoq pinaveersaassagaanni, ilaatigullu ileqqaagaqannginneq pisortat aningaasaqarnerannut ajornartorsiortitsissaaq (akileraarutit annertunerusut imaluunniit suliassaqarfiit ilaanni sipaaruteqartariaqarneq) soraarnerussutisiassanullu inuunniit aningaasaqarnikkut ajornartorsiortitsilluni. Aaqqissuussanut peqataasussaatitaanerp pingaarnertut illersorneqarsinnaassusaa tassaavoq, ukioqqortuneq soraarnerussutisiassanullu isumaginnikkut pisuunngimmat, soorlu napparsimanertut imaluunniit sulisinnaajunnaanertut, tamannami pisussaq naluersorneqarsinnaavoq.

Inuusuttut ileqqaartussaaneq kinguartitsineq

Nalilersuinermi inuusuttut ileqqaartussaaneq kinguartitsineq aamma misissorneqarpoq. Tamanna inuusuttunut nikerarsinnaassuseqarnerunermik kinguneqassaaq aningaasaqarnikkullu pitsaasumik tunngavissisnaalluni soorlu ineqarnermut tunngatillugu. Allaaserineqareertutulli soraarnerussutisiassanullu isertitakinermik kinguneqarsinnaavoq pisortallu aningaasaqarnerannik tatisimanerannut annertusaalluni.

Nalilersuinerup ersersippaa, inuusunnerit amerlanersai ileqqaartussaangillat. Tamatumani ilinniarnerat aamma/imaluunniit isertitakinerat pissutaasarput. Assersuutigalugu ileqqaartussaaneq ukiut 25-nut inissinneqarpat 18-24-nik ukiullit ileqqaartariaqassangillat - tamatuma soraarnerussutisiat akileraareernerup kingorna qaammammut 200 kr.-nik (2022-mi akit

tunngavigalugit) annikillissavai. Tamannali allatut ileqqaagaqarnerit aamma isertitat qaffasissusii apeqqutaatillugit nikerartorjuuvoq.

Tjenestemandit tjenestemandit soraarnerussutisiaannut ileqqaartussaaneq iluaqutaasorjuuvoq

Nalilersuinermi tjenestemandit soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussamut peqataasussaataitanerup inatsisaanut ilaatinneqannginnissaat pillugit sunniutissat aamma nalilersorneqarput. Nalilersuinermi tjenestemandit ataasiakkaat soraarnerussutisiaasa paasissutissaannik pissarsinissaq ajornakusoorsimavoq, taamaammallu tjenestemandit ilaatinneqannginnissaat pillugit sunniutissai ataatsimut nalilersorneqarsinnaasimangillat.

Nalilersuinermini ersersinneqarpoq, tjenestemandit 760-it missaaniittut affai 2022-mi ileqqaartussaasimasut, taakkumi, aningaasarsiai ileqqaartussaaffillit 125.000 kr.-t sinnersimammagit. Taamaasilluni tjenestemandit ileqqaakkat saniatigut annertuumik ileqqaagaqartitsipput. Taamaammatt naliliutaavoq, tjenestemandit ileqqaartussaajunnaarpata pisortat aningaasaqarnerannik kisimi annikillisaaginnarani aamma ataasiakkaat soraarnertut inuunermi atugarisaannik annikillisaassapput.

3. PITSAANERUSUMIK SORAARNERUSSUTISIAQALERNISSAMUT AAQQISSUUSSINERMUT PEQATAASUSSAATITANERMUT PERIARFISSAASINNAASUT

3.1 AALLAQQAASIUT

Nalilersuinerimi Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq pillugu inatsisip nalilersuiffiginissaa siunertarinqarsimavoq, taakkunungalu ilaapput atortussangortitsineq, allaffissorneq sunniutissallu. Tassungalu peqatigitillugu allaffissornerup pitsanngorsarnissaanut pisariinnerulernissaanullu periarfissat pillugit nalilersuisoqarnissaa kiisalu eqimattat ilaannut aqqissuussinermut tunngatillugu eqaannerusumik ingerlatsisoqarnissaanut periarfissat nalilersorneqarnissaat siunertaasimavoq. Taamaasilluni nalilersuinerimi inerniliunneqartut aallaavigalugit SAP-mut tunngatillugu siunissami periarfissaasinnaasut assigiinngitsut nalilersuiffiqarsimapput.

Naak aallartisarnermi arlalinnik ilungersunartoqarsimagaluartoq Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq pillugu inatsisip tulluurtumik atortussangortinnissaa allaffissornikkullu aquneqarnissaa qulakkeerneqarsimavoq, inatsisillu annertuutigut soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnerup annertusinissaanut siunertaralugu sunniutaasussat qulakkeerneqarsimanerat misissueqqaarnermi tunngavigalugu takuneqarsinnaavoq. Inatsisip atortussangortinneqarnerata kingorna soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnerit annertussusaat taamaasillutik 2022-mi 400 mio. kr.-nit 990 mio. kr.-t tungaannut qaffariarfiusimapput, taakkulu inunnut 18 - 67-inut ukiulinnut tamanut aningaasarsiarineqartut tamarmiusut 8 pct.-erivaat. Ukiuni tulluuttuni 2026-miillu, tassani aqqissuussineq tamakkiisumik atortussangortinneqareerpat, soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartartut qaffannissaat aamma naatsorsuutigineqartoq nalilersuinerimi paasinarsivoq, 2050-illu tungaanut soraarnerussutisiaqalernissamut akiliutigineqartut tamarmiusut ukiumut 1.100-1.150 mio. kr.-t akornanniittussatut naatsorsuutigineqarnerat takuneqarsinnaavoq (2022-mi qaffasissuseq).

SAP soraarnerussutisiallit inuuniarnikkut atugarisaannut pitsanngorsaatissat pisortallu aningaasaqarnerannut pitsanngorsaaajumaartut nalilersuinerimi aamma takuneqarsinnaavoq. Taamaakkaluartoq SAP-mi sunniutaasussat soraarnerussutisiallippassuarnut killeqarput, agguaqatigiissillugulu soraarnerussutisiallit soraarnerussutisianut ileqqaarnertik inuunerullu sinnera qaangerlugit ikinnerusunik soraarnerussutisiaqalernissartik soraarnerussutisiallit naatsorsuutigisussaassavaat.

Amerlassutsikkut pitsaassutsikkullu misissueqqissaarnerni atugassarititat ilungersunartullu ilaat aqqiissutissanik allanik isummernissamut tunngaviliisinnasut tikkuarneqarsimapput. Atugassarititat ilungersunartullu tamakku kiisalu aqqiissutissanut periarfissaasinnaasut pingaarnertut sammisassani tullinnguuttuni eqikkarneqarput:

- Soraarnerussutisiallit aningaasaqarnerannut pitsanngorsaatissanut pisortallu aningaasaqarnerannut pitsanngorsaatissanut periarfissat
- Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermi eqaannerusumik ingerlatsisoqarnissaanut piimassuseqalernissamullu periarfissat
- Pisariinnerusumik pitsaanerusumillu allaffissornissamut periarfissat

3.2 SORAARNERUSSUTISIALIT ANINGAASAQARNERISA PITSANNGORSAAFFIGINISSAANNUT PISORTALLU ANINGAASAQARNERATA PITSANNGORSARNISSAANUT PERIARFISSAT

Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq pillugu inatsimmi sapinngisamik amerlanerpaat soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnissaasa qulakkeernissaa qitiulluni siunertaasimavoq, taamaaliornikkut soraarnerussutisiallit aningaasaqarnerat pitsanngortissinnaaniarlugit soraarnerussutisiannu aningaasarsiat annertuut pinngitsoortinniarlugit. Tamatuma saniatigut aqqissuussinermi pisortat aningaasaqarnerisa pitsanngorsarnissaat aamma siunertaasimavoq. Tullinnguuttuni periarfissaasinnaasut arlallit anguniagassat tamakku anguniarnissaannut pivusorsorsinnaasut eqikkaaffiqarput.

Periarfissaq 1: Soraarnerussutisiassat tunniunneqartut naatsorsuiffigineranni kalaallit inuunerannut sinneruttumut nuunnissaq

Ullumikkut kalaallinut soraarnerussutisiassanik tunniussisarnerit 2/3-iisa missaat danskit soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatseqatigiiffii inissinneqartarput, tassani tunniussinerit danskit inuunerat sinneruttoq aallaavigalugu tunniunneqartarlutik. SISA kisimiilluni kalaallit inuunerat sinneruttoq tunngavigalugu soraarnerussutisiassanik tunniussisarpoq.

Danskinut tunngatillugu naatsorsuutigisatut sinneruttumik inuusarnerat kalaallinut sanilliullugu sivisunerusarmata kalaallit amerlasuut taamaasillutik soraarnerussutisiassatik ukiut arlallit atorlugit tiguserpaat, tassa naatsorsuutigisatut inuunermut sinneruttumut oqariartuutaasoq qaangerlugu. Allatut oqaatigalugu tamanna isumaqarpoq soraarnerussutisiallit ileqqaarsimanertik tunngavigalugu agguaqatigiissillugu soraarnerussutisiassanik ikinnerusunik tunineqartalernissaat. Tamanna Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaaitaanerup sunniutaannut suujunnaarsitsiartorpoq.

Taamatut ajornartorsiuteqalernermut SAP pillugu aqqissuussineq immini pineqanngilaq. Tamanna paarlattuanik kalaallit soraarnerussutisiaqarnermut atortuanni malittarisassanut nalinginnaasunut soraarnerussutisiassallu tunniunneqartut naatsorsuiffiginissaannut periutsimut atuuttumut attuumassuteqarpoq. Taamaattoq SAP-p eqqunneqarnera ajornartorsiummik sakkortunerusumik pilersitsivoq, ilaatigut soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnerusoqalernera pissutaalluni, ilaatigullu soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissaq nammineq piumanerunerlugu periarfissaajunnaarnera pissutaalluni.

Soraarnerussutisiassanut tunniunneqartut naatsorsuiffigineranni kalaallit sinneruttumik inuusarnerannut nuuttoqarniarpat kalaallit soraarnerussutisiallit annerusumik matussuseqarsinnaalissapput tigorianaannarillu aningaasarsiaqarnerulissallutik, tassungalu peqatigitillugu soraarnerussutisianut akiliutaasa aamma soraarnerussutisianik naatsorsuutigalugu qanoq tunineqarsinnaanissaasa akornanni naapertuulluarnerusoqassaaq. Kiisalu kalaallit sinneruttumik inuusarnerannut nuunneq pisortat aningaasaqarnerisa pitsaanerulernissaannut iluaqutaasussaassaaq, ilaatigut akiliisitsinikkut soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartut amerlanerit pisortat utoqqalinerianut aningaasartuutigisartagaannut annikillisaataassammata.

Taamaattumik kalaallit soraarnerussutisiassanut aqqissuussinerannut naleqqussaanissaq anguniarlugu sulisoqassasoq tulluurtutut nalilernerqarpoq, tassangalu atatillugu danskit soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussineranni kalaallit sinneruttumik inuusarnerannut nuunnissamut periarfissat misissuiffigalugit. Allatut iliortoqarniarpat soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnerit amerlanerit Nunatsinni inissisimaannarnissaannut periarfissanik pilersitsinissaq eqqarsaatigineqarsinnaavoq.

Taamaakkaluartoq kalaallit sinneruttumik inuusarnerannut nuunnermi sulinerup ingerlanerani sillimasiisarnikkut annikinnerusumik matussusiisarnissaq ulorianaateqarsinnaavoq.

Periarfissaq 2: Naafferartumik soraarnerussutisiaqalernissami ileqqaarnissamut periarfissat pitsanngorsarnissaat

Soraarnerussutisiassanut tunniussassat naatsorsuiffigineranni kalaallit sinneruttumik inuusarnerannut nuunnissaq periarfissaasimanngippat naafferartumik soraarnerussutisiassani soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissamut periarfissaqarnek allatut periarfissaavoq.

Ullumikkut aallaaviatigut aningaasaatit erniaat atorlugit soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarneq aqutugalugu pinngitsoorani pensionisiaqalernissamut aqqissuussinermut piumasaqaatinut naammassinnittarnissaq taamaallaat periarfissaavoq. Ataasiakkaanulli tunngatillugu ajornartorsiutinngorsinnaasoq tassaavoq inuit ilaannut tunngatillugu aningaasat erniaat atorlugit tunniussisarnerit naatsorsuutigisatut danskit inuunissaat tunngavigalugu naatsorsuiffigisarnerat. Taamaattumik allatut iliorluni naafferartumik soraarnerussutisiassani soraarnerussutisiassat ilaannut ileqqaartoqarsinnaasimappat ukiumoortumik soraarnerussutisianut tunniunneqartut amerleriarsinnaasapput. Taamaattumik naatsorsuutigalugu sivikinnerusumik sinneruttumik inuunissaq naatsorsuutaasimappat aningaasaatit erniaat atorlugit soraarnerussutisiaqalernissaq "akisoorujussuanngorsinnaavoq", matumani aningaasaqarnerup tungaatigut isigissagaanni. Soorunami tamanna aningaasat erniaat atorlugit tunniussisarnerup kinguneranik aningaasaqarnikkut sillimasarnissamut siumullu isiginnittarnissamut uuttortarneqassaaq.

Kalaallit sinneruttumik inuusarnerannut aamma naafferartumik soraarnerussutisiaqarneq aqutugalugu tunniussisarnernut nuunneq soraarnerussutisiassat tunniunneqartarnerannut

siursaataassapput, naatsorsuutigineqarporlu tamakku soraarnerussutisiallit aningaasaqarnerannut pitsanngorsaaniissamut pisortallu aningaasaqarnerannut pitsanngorsaaniissamut tunngatillugu assinganik sunniuteqarumaartut. Taamaattoqarmallu naafferartumik soraarnerussutisiaqalernissami ileqqaarnerunerup sunniutissai killeqassapput, matumani soraarnerussutisiat tunniunneranni killormullu kalaallit inuusarnerannut sinneruttumut nuuttoqareersimappat.

Periarfissaq 3: Tunisassianik tunisinermi soraarnerussutisiassat tunniuttarnerannut aalajangersaasarnissamut piginnaatitsissummik atuisarnissaq (takuuk inatsimmi §4).

Inuussutissarsiutit ilaanni inuit soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmik naammassinnittarnissamut qulakkeerinnittarnissamut tunngatillugu allanut sanilliullugit ilungersunarnerupput. Matumani ilaatigut aalisarnerup/piniarnerup iluini inuussutissarsiutit pineqarput, tassani amerlanertigut tunisassianik tunisinermit atatillugu isertitaqarluartut pineqartarlutik, kisiannili tassunga peqatigitillugu aningaasarsiarineqartut ukiup ingerlanerani allanngorartorujussuusinnaallutik. Taamaasilluni aalisarnerup/piniarnerup iluini inuussutissarsiortorpassuaqarpoq isertitakkaajugaluarlutik ileqqaarnissamut pisussaaffimmik naammassineq ajortunik.

Naalakkersuisut inatsimmi § 4 naapertorlugu aqqissuussinermit pilersitsinissaminnut piginnaatinneqarput, tassani pingaartumik aalisarnermit piniarnermiillu tunisassianik tunisinermit akiliutigineqartut ilaat tunisisumut soraarnerussutisiassanut aqqissuussinermit akiliutigineqartassallutik. Aalajangersagarli taanna atornerqarneq ajorpoq.

Aalisartut piniartullu akornanni soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnissap qulakkeernissaanut perfiarfissaq tassaavoq inatsimmi § 4-p atortarnissaata aallartinnissaa, tassungalu atatillugu tunisinermi pissarsiarineqartut ilaat sorliit tunisisup soraarnerussutisiassanut aqqissuussineranut akiliutigineqassanersut pillugit killissamik aalajangersaasarnissaq. Tamanna aalisartut/piniartut ikinnerusut ukiup naalernani pisussaaffimmik naammassinnitsoortut sinnerunnerannik kinguneqartussaavoq.

Periarfissaq 4: SAP-mut tunngavigineqartup akinut naleqqussarnissaa

Qanoq ilineratigut soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffiup atulernissaanut aalajangersimasumik aningaasarsiat 125.000 kr.-nut ullumikkut killeqartinneqarput. Tamatuma saniatigut 175.000 kr.-nik tamakkiisumik pisussaaffiup atulernerani killissamik aalajangersaasoqarsimavoq. Akissarsiat ineriartorfiunerat ilutigalugu killissanik aaqiisimannginneq aningaasarsianut killissarititap atorunnaariartornerannik kinguneqartussaavoq. Tamanna assersuutigalugu inuit 125.000 kr.-nut killissarititap ataallugu aningaasarsiallit amerlassusiisa ikiliartulertulernerannik kinguneqartussaavoq.

Akissarsianut akinullu ineriartornerup kingunerisaanik aningaasarsianut killissarititap atorunnaarnissaat pinngitsoortikkusukkaanni akissarsianut akinullu ineriartorneq ilutigalugu aningaasarsianut killissarititap aqqinnissaannut aalajangersimasumik periuseqalernissap eqqunnissaa periarfissaasinnaavoq. Taamaasilluni aningaasarsianut killissarititap nalinga atorunnaarsinneqassanngilaq, inuttaasullu ilaat killissarititap ataanniittut aalajaatsumik qaffasissuseqassapput.

Periarfissaq 5: Annikinnerpaaffissanut killeqartitsinerit appasinnerusut

Soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffiup naammassineqarsimannngitsup akilersinniartarnissaanut tunngatillugu annikinnerpaaffissanut killeqartitsinissaq pissusissamisoorpoq. Tamanna aqutugalugu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup aningaasat ikittunnguit akilersinniartarnissaannut nukissanik pisariaqannngitsunik atuisarnissaa qulakkeerneqassaaq.

Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermit peqataasussaatitaaneq 2018-imi atuutilermit annikinnerpaaffissanut killeqartitsineq 1.000 kr.-nut inissinneqarsimavoq. Kingornagut tamanna arlaleriarluni qaffanneqartarsimavoq, ullumikkullu 4.000 kr.-nut inissinneqarsimavoq. Annikinnerpaaffissanut killeqartitsineq assersuutigalugu 1.000 kr.-nut imaluunniit 4.000 kr.-nut inissinneqarsimagaluaralluunniit nukissanik atuinissaq assingupajaaginnassasq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup nammineerluni nalilerpaa.

Annikinnerpaaffissanulli killeqartitsinerup qaffasinnerusup soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermit peqataasussaatitaanermi siunertarineqarsimagaluartoq qaangerlugu soraarnerussutisiassanut suunnginnerusunik akiliuteqartoqartarnissaa kingunerisussaavaa. Inuuneq naallugu sulisimanermi taamatut suunnginnerusumik ileqqaartarneq maluginngitsuugassaanngilaq.

2022-mi 4.000 kr.-nut annikinnerpaaffissanut killeqartitsineq ilaatigut inuit soraarnerussutisiassanut pisussaaffimmik naammassinnissimangitsut 37 pct.-ii immikkut soraarnerussutisiaqalernissamut akiliisinniarneqarsimanginnerannik kinguneqarsimavoq, takuuk takussutissiaq 4. Annikinnerpaaffissanut killeqartitsineq assersuutigalugu 1.000 kr.-nut inissinneqarsimasuuppat kisitsisit 11 pct.-iniissimassagaluarput. Annikinnerpaaffissanut killeqartitsinerit kingunerissavaat 2022-mi ileqqaartarnissamut pisussaaffiit katillugit 4,1 mio. kr.-usut kinguneratigut akilersinniarneqassanngimmata. Tamanna inunnut 2.500-t missaanniittunut 2022-mi annikinnerpaaffissanut killeqartitsinerup iluaniittunut 1.800 kr.-t missaannut naapertuuppoq. Akerlianilli annikinnerpaaffissanut killeqartitsineq 1.000 kr.-usimasuuppat pisussaaffiit naammassineqanngitsut 320.000 kr.-t missaanniittut kinguneratigut akilersinniarneqartussaangitsut kisimiissimassagaluarput, taakkualu inuit 650-it missaanniittunut inummut ataatsimut 500 kr.-t ataatilaarlugit inisseqqapput, 2022-milu taakkua pisussaaffiisa 1.000 kr.-t iluanniissimapput.

Taamaattumik annikinnerpaaffissanut killeqartitsinerup appaaffigineqarnera soraarnerussutisiassanut ileqqaarnerunermik kinguneqartussaassaaq, piffissarlu ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu soraarnerussutisiallit inuuniarnikkut atugarisaannut pitsanngorsaaqataaillalluni.

3.3 AAQQISSUUSSINERMI ANNERUSUMIK PIUMASSUSEQARNERULERNISSAMUT EQAANNERUSUMILLU INGERLATSISOQARNISSAANUT PERIARFISSAT

Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataasussaatitaanermi annerusumik eqaatsumik ingerlatsisoqarnissaanut piumassuseqalernissaanullu pilersinniarluni periarfissat paasiniaaffiginissaat pillugit politikikkut ataatsimut kissaateqartoqarpoq. Tullinnguuttuni aaqqissuussinermi annerusumik piumassuseqalernissamut eqaannerusumillu ingerlatsisoqalernissaanut periarfissat assigiinngitsut sukumiinerusumik misissorniarpagut.

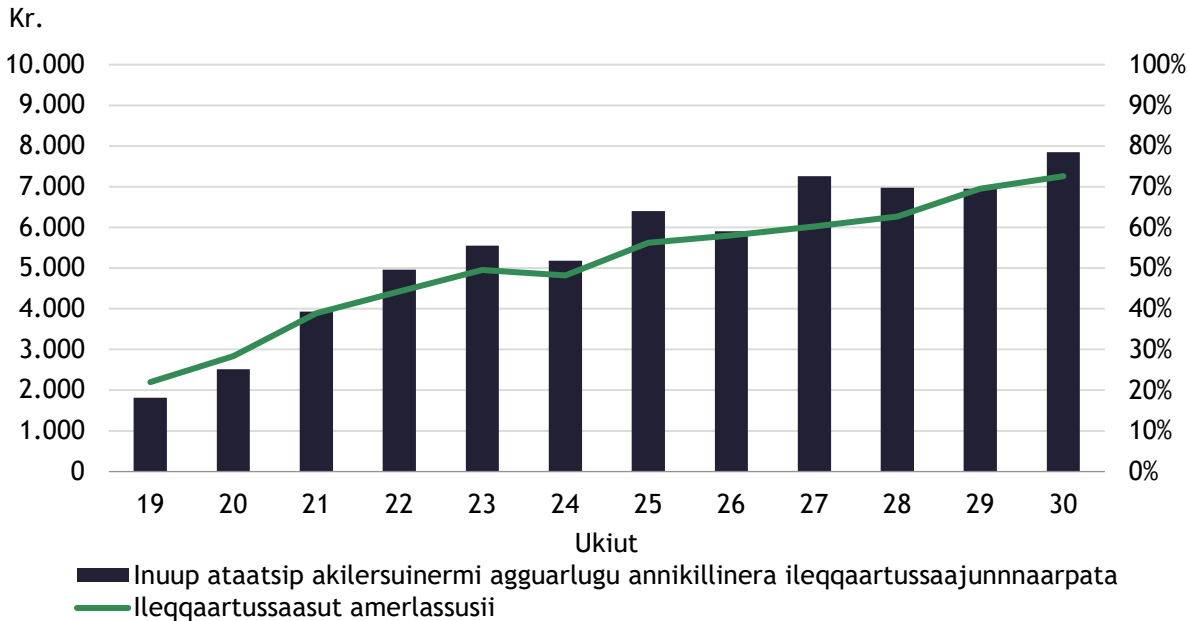
Periarfissaq 6: Inuusuttunut soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffiup kinguartinneqarnera

Ullumikkut soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmi inuit 18-ileereersimasut ilaatinneqarput. Taamaakkaluartoq inuusuttorpasuaqarpoq annikinnerusunik aningaasarsiaqartartunik, taakkunungalu ilaapput inuusuttut ilinniartut imaluunniit inuusuttut suliffeqarfinni soorpiangitsumik sulisimasut. Tassungalu peqatigitillugu inuusuttorpasuaqarpoq inissaqarlutik ilaqutartaalersunik. Taamaammat inuusuttut aningaasarsiatik soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnermut allamut atorusullugit kissaateqarsinnaapput.

Ilungersunartumut tassunga aaqqiisutaasinnaasoq tassaavoq inuusuttunut soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffiup kinguartinneqarnissaa. Tamanna inuusuttunut eqaannerusumik ingerlatsinissamut pilersitsissaaq, ilaatigullu inissanut niuerfinni ilaalernissamut pitsaanagerusunik periarfissiilluni. Tamanna soraarninngornissamut ileqqaagakinnerunissaannik soraarninngorpatalu isertitakinnerulernissaannik taarsiunneqartariaqassaaq.

2022-p naalernerani inuusuttut 19-30-nut ukiullit isigissagaanni soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffiit ilaasa appasinnerulernissaat ilimanaateqarluarsinnaavoq, tassa qanoq inuusutsiginerat apeqqutaalluni, takuuk takussutissiaq 1.

Takussutissiaq 1. 2022-mi inuusuttunut tunngatillugu soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffinni aamma soraarnerussutisiaqalernissamut akiliutigineqartut qaffasissusaanni ineriartornernut ilisarnaat

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.
 Nassuiaaneq: Ukiorieqartut 2022-p naalernerani naatsorsuiffigineqarsimapput.

Takussutissiami takuneqarsinnaavoq 19-ine ukiullit 22 pct.-ii 2022-mi soraarnerussutisiassanut akiliinissamut pisussaaffeqarsimasut, 30-nillu ukiulinnut tunngatillugu taakkua amerlaqataat 73 pct.-imiissimallutik. Tamatumunnga inuusunnerusut ikinnerusut SAP-mut killissaritit qangerlugit aningaasarsiaqarsimanerat pissutaavoq. Ilanngullugulu takuneqarsinnaavoq 19-inik ukiullit agguaqatigiissillugu 2022-mi 1.800 kr.-nik ikinnerusunik soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffeqarumaartut, tassa SAP-mut aqqissuussinermut akileqqusaajunnaarsimassappata. (2022-mi qaffasissuseq) 30-nik ukiulinnut kisitsisit 7.900 kr.-t missaanniissimapput. (2022-mi qaffasissuseq).

Taamaattumik inuusuttunut soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmik kinguartitsinissaq kissaataasimappat tamanna inuusunnerpaanut tunngatissallugu tulluernerpaajussagunalarpoq. Assersuutigalugu soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffik 25-nik ukiulinnut kinguartitsiffiussagalarpat - tassa 24-nik ukioqalernissaq tikillugu akiliisussaajunnaartoqarpat - soraarnerussutisiani pigisat 90.000 kr.-t missaannik naleerunnerussapput, (2022-mi qaffasissuseq), tamatumalu kingunerissavaa akileraarutit peereerlugit qaammammut soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartartut 200 kr.-t missarpiaannik ikilisinneqassammata (2022-mi qaffasissuseq). Taamatulli appaasoqarnera allatut ileqqaartarnissaq aningaasarsiaqartarnissarlumalillugit allanngornerujussuarlut matussusiisusaaq.

Periarfissaq 7: Soraarnerussutisiassanut ileqqaarnermut tunngaviliunneqartoq siumut oqaatigiuminernerulissaaq aalajaannerulerlunilu.

Inuit naammattumik ileqqaarnermikkut ilungersunartorsortut amerlanertigut soraarnerussutisiaqanngitsunik allanngorartunik aningaasarsiaqartartut imaluunniit akissarsiaminni arlalinnik akissarsiffeqartartut nalilersuinermit tikkuarneqarpoq.

Ileqqaartarnissamut pisussaaffiup akuerineqarluarnera suliffinni illuatungeriit misigisarpaat, inoqarporli qanoq ileqqaartoqartiginissaanut siumut oqaatiginnissaannaanatik ilungersuuteqartartunik. Matumani ulapinnikkut akissarsiarineqartut imaluunniit akissarsiani tunngaviumik akissarsianut ilassutitut soraarnerussutisiaqataalersussaangitsut kingunerisaannik akissarsiat allanngorartut pineqarsinnaapput. Matumani aamma nammineerluni suliffiummit iluanaarutit imaluunniit aktiaatinit iluanaarutit ernianiillu isertitat allanngorartut pineqarsinnaapput.

Inunnut allangorartunik aningaasarsialinnut tunngatillugu ileqqaartarnissamut tunngaviliunneqartoq siumut paasissallugu ajornarsinnaasarpoq, tamakkulu kingunerannik soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmik naammassineqanngitsumik ulorianartorsiuteqalersinnaapput. Soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatseqatigiiffiit, SIK aamma Sulisitsisut suliffeqarfiit sulisullu eqqortumik ileqqaartarnissamut qaffasissuseqarnissaasa aalajangersaaffiginissaannut qulakkeerinninnissaq anguniarlugu malunnartumik ilitersuisarnissamik misigisaqartarput.

Taamatut ilungersuuteqarnissaq ileqqaartarnissamullu tunngaviup siumut paasiuminarnerunissaa piareersimaffiginiarlugit periarfissat arlaliusinnaapput. Tunngaviumik akissarsianut - aalajangersimasumik akissarsianut - ileqqaartarnissamut tunngaviup killeqartinnissaa perfiarfissaasinnaavoq, pissarsiassallu allat sulisunut ajunngitsorsiassatut ittut, akissarsiat ilaat soraarnerussutisiaqaataasinnaanngitsut allalu ilanngunnagit. Taamaaliornikkut soraarnerussutisiassanut ileqqaarnermut tunngaviliunneqartoq isumaqatigiisummi iluserineqartut ilaanni annerusumik malinneqartussaavoq, tassalu soraarnerussutisiaqalernissaq pillugu akissarsiat sorliit isumaqatigiinniarnissanut pingaaruteqarnerunersut. Tamanna soraarnerussutisiassanut ileqqaarnissamut suna tunngavigineqarnerisov pillugu takunnissinnaanermut pitsanngorsaassaaq. Tamannali tassunga peqatigitillugu soraarnerussutisiassanut ileqqaarnermut tunngavimmik annikillisaataassaaq. Pisortat aningaasaqarnerannut tamatuma ajortumik kinguneqannginnissaa anguniarlugu tamanna tunngaviumik akissarsiani soraarnerussutisiassanut ileqqaarnermut procentimut annerusumik piumasaqarnikkut piareersimaffigineqarsinnaavoq, tamannalu malersorneqassappat suut pisariaqartinneqassanersut ilutillugu misissorneqarsinnaavoq.

Suunngitsumik iluarsineq allatut periarfissaasinnaavoq, tamannalu atorlugu soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnermut tunngavimmi pisussat ataasiakkaat siumut naatsorsoruminaassinnaasut peerneqarsinnaassapput. Ileqqaartarnermut tunngaviup allangortinnissaa allatut periarfissaasinnaavoq, taamaasillutik tamakku aktiaatinit, obligationinit kiisalu erniatigut isertitanit pitsaasunit iluanaarutunik imaqassanngimmata, tamakkumi siumut naatsorsoruminaassinnaasarput (nammineq suliffiummit iluanaarutaanngitsut). Taakkunani pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut sullinneqartut (0,9 pct.) ilaannaat pineqarput. Tamanna soraarnerussutisiassanut ileqqaartarnermik suunngitsumik annikillisisissaaq, paarlattuanilli taamatut ileqqaartarnermut ataasiinnarmik isiginninnermut tunngatillugu SAP-mut isorinninnermut piareersimasoqarsinnaavoq. Aktiaatinut aningaasaliinerit inunnut allanut allatut periarfissaavoq.

Taamatut sammiviliinerup allangortinnera aningaasaliisarnissanut periarfissaqarnermut pitsanngorsaanissamut iluaqutaasinnaassaaq, inuillu allatut aningaasaliisimasut imaluunniit ileqqaarsimasut tamatuminnga immikkut akiliisinniartannginnissaat qulakkeerlugu. Taamaakkaluartoq aningaasaliisarnerit allatut ittut naatsorsuutigisamik iluanaarutaaffiunnginnissaat ulorianaateqarsinnaavoq, taamaasillunilu inuit pigisaasa naatsorsuutigisatut pitsanngorsaaffigineqarsinnaassanatik.

3.4 AAQQUSSUUSINERUP PISARIINNERUSUMIK PITSAANERUSUMILLU ALLAFFISSORNIKKUT INGERLANNISSAANUT PERIARFISSAT

Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinnermut pinngitsoorani peqataasarnissap pisariinnerusumik pitsaanerusumillu allaffissornikkut ingerlannissaanut periarfissat misissuiffigineqarnissaannut ataatsimut kissaateqartoqarpoq. Aaqqussuussinnermi piumassuseqarnerunissamut eqaannerusumillu ingerlatsisoqarnissaanut periarfissat assigiinngitsut tullinnguuttuni sukumiinerusumik takutinneqarput.

Periarfissaq 8: Periarfissat akiliisitsiniarnermi inunnut soraarnerussutisiassanut pisussaaffimmik naammassinnissimanngitsunut oqimaatsorsioertunut oqilisaasinnaasut. Misissueqqissaarnermi paasinarsivoq 2022-mi inuit 3.000-it soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffinnik naammassinnissimanngitsut, taakkualu 4.000 kr.-nik minnerpaaffiliussanut killiliunneqartunik qaangiisimapput. Misissueqqissaarnermi saniatigut paasinarsivoq soraarnerussutisiassanut akilinngitsuukkat ileqqaartarnissamut tunngavimmut assigiiarlutik ilaallutik inissisimasut, matumani apeqqutaanani ileqqaartarnissamut tunngavimmi qanoq qaffasitsigisumik inissisimanersut.

Tassunga atatillugu allaffissornikkut sulinerup qulaajarneqarnerani paasinarsivoq inuit ilaat soraarnerussutisiassanut pisussaaffimmik naammassineqanngitsumik pisussaaffimmut akiligassinneqartarsimmamata, taannalu atorlugu soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffiup ukiumi akiliiffissami qaammatit siulliit 6-it ingerlaneranni akilerneqarnissaa qulakkeerneqartussaavoq. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup ilanngaatigineqartumut procenti tamanut procentimik assigiimmik qaffaaffigaa - apeqqutaanani aningaasat akiligassat qanoq amerlatiginersut. Inunnut soorpiannngitsunik akiligassalinnut tamatuma kingunerisinnaavaa inuit taakkua piffissap sivikitsuinnaap ingerlanerani pisussaaffimmut naammassineqanngitsumut akileeqquneqartussanngornerat, tamatumalu kingunerisaanik piffissap taassuma ingerlanerani pissarsiasaraluaninnut malunnartumik oqimaatsorsortinneqalerlutik. Soraarnerussutisiassanut akilerneqanngitsumut akiliisitsiniartarnermut suleriaaseq toqqarneqartoq pisariaqanngitsumik annertuumik sillimaniarnissamik pilersitsisoq nalilerneqarpoq, tassalu soraarnerussutisiassanut pisussaaffik naammassineqanngitsoq amerlanerpaamik ukiup 1-ip iluani akilersinniartarneqartussaassalluni.

Siuliani taaneqartut tunngavigalugit siunnersuutigineqarpoq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik periutsinik soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffiit naammassineqanngitsut akilersinniartarnerannut inunnut oqilisaataasinnaasunik nassaarniarnissamut periarfissanik misissuissasoq. Tamanna assersuutigalugu pisinnaavoq ilanngaateqartarnissamut procentit qaffanneqartut assigiinngitsumik suliarinerisigut (assersuutigalugu 3 pct.-imit 8 pct.-imut), tassalu soraarnerussutisiaqalernissamut tunngaviup pisussaaffiunerata ilaannut naammassineqarsimannngitsumut tunngatillugu.

Tamatuma inuit ukiup annersaani soraarnerussutisiassanut akiliisitsiniarnermi aningaasaqarnermikkut oqimaatsorsiornerisa agguataariffiginissaat kingunerisussaavaa. Taamaakkaluartoq soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffiup naammassineqanngitsup ukiup ingerlanerani tamakkiisumik akilerneqannginnissaa, akiligassallu ilaat ukiumut akileraarfiusussamut tullermut nuuttariaqarnissaat, annerusumik ulorianaateqarsinnaavoq.

Periarfissaq 9: Soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffik pillugu attaveqatigiittarnerup pitsaanerulernissaa

Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermit peqataasussaatitaaneq pillugu Inatsisip eqqunneqarnerata kingorna inuit soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimminnik naammassinninniarnaranni ataatsimut ilungersunartoqarsimavoq. Misissueqqissaarnermi paasinarsivoq 2022-mi Kalaallit Nunaanni inuit 6.000-it missaanniittut naammassineqanngitsunik soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffeqarsimasut, taakkualu inuit soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffillit 24 pct.-iisa missarivaat. Inuit soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffinnik naammassinngittarnerannut pissutaasinnaasut amerlapput:

- Inuit ilaasa inatsimmik ilisimasaqarput, inuilli taakkua sulinermi soraarnerussutisiaqalernissamut tunngavitsik naatsorsuiffigissallugu ajornartorsiutigisarpaat, soraarnerussutisiaqalernissamullu aqqissuussinermit pisussaaffigalugu soraarnerussutisiassanut akiliiniarnerminnut ajornartorsiuteqartarlutik.
- Inuit ilaat inatsimmik soraarnerussutisiaqalernissamullu pisussaaffinnik iluamik ilisimasaqanngillat, taamaammallu soraarnerussutisiassanut pisussaaffiusumut akiliisinnaaneq ajorlutik.
- Inuit ilaat inatsimmut tunngatillugu isumaqataasinnaanngillat soraarnerussutisiaqalernissamullu aqqissuussinermit akiliinissamik kissaateqarnej ajorlutik, immaqa immikkut "akileraarnertut" tamanna misiginartarmat.

Inatsimmi suna siunertaanersoq pitsaanerumik paasissallugu pisariaqartinneqartorujussuusoq inunni apersoneqartuni paasinarsivoq, qanorlu iliorluni inatsimmik malinninnissaq sulinermi anguneqarsinnaanersoq ilaalluni, taamaaliornikkut soraarnerussutisiassanut pisussaaffimminnik naammassinnissinnaassammata. Tamanna pingaartumik piffissami aggersumi atuuttussaassaaq, taamaalinerani soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffik qaffaaffigineqartussaammat.

Soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffik pillugu attaveqatigiittarnermut tunngatillugu attaveqatigiittarnermut ataatsimut suliniutissat pillugit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup

aamma Kalaallit Nunaanni soqutigisallit allat akornanni suleqatigiinnermik pilersitsinissaq periarfissaasinnaavoq. Attaveqaqatigiittarnissamut suliniutini assersuutigalugu ilaasinnaapput:

- Pingaartumik inunnut soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimminnik naammassinngitsunut ilaatigut sammititamik radio, qarasaasiakkut inuit naapittarfii allallu aqqutigalugit paasititsiniaasarnissat suliarinissaat.
- Paasititsiniaanermut atortussanik aqqissuussinermut atatillugu siunnersuisarnernut ilaasinnaasunik pisortani sulisunit tamanit namminersortuniillu atorneqarsinnaasunik suliaqartoqarnissaa, soorlu suliniaqatigiiffiit sulineranut attuumassutillit, aningaaseriviit, pensionskarsit, ilinniartoqarfiit allallu.
- Inuusuttunut soraarummeertunut siullermik aalajangersimasumik sulilersussanut imaluunniit inuusuttunut 18-ileereersunut attaveqaqatigiittarneq pillugu suliniaqatigiiffinnik sulineranut attuumassutilinnik, aningaaserivinnik, pensionskarsinik, ilinniartoqarfinnik annerusumik suleqateqarnerit.
- Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermi suliniutissanut nutaanut malittarisassanullu atuuttunut tunngatillugu pitsaanerusumik attaveqaqatigiittarnissat, taamaaliornikkut illuatungeriinni arlalinni ersarissumik attaveqaqatigiittoqartassamat.

Periarfissaq 10: Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnissamut tunngavimmut aamma soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissamut naatsorsuuteqarnerup taaneratigut skattekortimik nassiussinermi soraarnerussutisiaqalernissamut allagaq nutaaq.

Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnermut pisussaaffimmut pineqartumut tunngatillugu ullumikkut attaveqaqatigiittarneq ukiup aningaasarsiorfiusup siuliani soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartut pillugit paasissutissanik pissarsisoqareeraangat aallartittarpoq. Tamanna aggustimi ukiumut naatsorsuutit nassiunnerannut atatillugu kiffartuussinermut allakkamik apriilimi kingusinnerusukkullu aningaasat pineqartut ilanngullugit nassiunneranni pisarpoq. Inuit ilaannut tunngatillugu ukiup siuliani akiliinerusussaagaluarlutik ukiunilu tulliuttuni ilanngaasarnermut procenti qaffakkumaartoq kingusippallaartukkat malugileraangamikku tamanna atuuttarpoq.

Decembarimi skattekortimik nassiussinermut atatillugu soraarnerussutisiaqalernissamut allakkamik suliaqartarnissaaq nassiussisarnissarlu periarfissaasinnaapput. Soraarnerussutisiaqalernissamut allagaq ukiuni tulliuttuni ileqqaarnermut tunngavimmut soraarnerussutisiassanullu ileqqaarnermut naatsorsuutigisanik imaqassaaq.

Soraarnerussutisiaqalernissamut allagaq nutaaq ukioq aningaasarsiorfiusoq sioqqullugu nassiunneqartussaaq atorlugu innuttaasut soraarnerussutisiassanut qanoq akiliisarnissaminnut siusissukkat isummertarnissaat periarfissaalissaaq. Massakkut kiffartuussinissamut allakkap nassiunneqarneranit siusinnerujussuakkut soraarnerussutisiassanut ileqqaartarneq qitiutitsinermut sammitinneqassaaq, tamannalu soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffiup kinguarsarnissaanut ulorianaammik minnerulersitsissaaq.

4. SORAARNERUSSUTISIASSANUT PINNGITSOORANI PEQATAASARNISSAQ - AAQISSUUSSINERMI SIUNERTARINEQARTUT IMARISAALU

4.1 AALLAQQAASIUT

Ullormi 1. januar 2018 inuit tamarmik 18-ileereersimasut Nunatsinnullu tamakkiisumik akileraartussaataitaasut soraarnerussutisiaqalernissamut piffissaliussaq tikillugu soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut akiliuteqartarnissaat pillugu Kalaallit Nunaat nutaamik inatsiseqalerpoq.

Inatsit atortussanngortinneqarmalli sunniutissat siunertaanngitsut imaluunniit malittarisassat oqinnerulernissaannut kissaataasut kingunerannik allanngortitsinerit naleqqussaanerillu arlallit suliarineqarsimapput.

Kapitalimi uani inatsimmi imaritinneqartut, siunertarineqartut atortussanngortitsinerillu kiisalu inatsit atortussanngortinneqarmalli suut malunnartumik ilungersunarsimanersut allanngortinneqarsimanersullu naatumik nassuiaaffigineqarput.

4.2 INATSIMMI IMARITINNEQARTUT SIUNERTARLU

Kalaallit Nunaanni Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataasussaataitaaneq pillugu inatsit nr. 21, 28. november 2016-imeersoq ullormi 1. januar 2018 atuutilerpoq. Tamatuma kingorna inatsit marloriarlugu allanngortinneqartarsimavoq, inatsimmilu inuit 18-ileereersimasut Nunatsinnilu tamakkiisumik akileraartussaataitaasut soraarnerussutisiaqalernissamut piffissaliussaq tikillugu soraarnerussutisiassanut aqiluteqartassasut aallaavigineqarsimavoq.

Soraarnerussutisiaqalernissamut peqataasussaataitaaneq pillugu inatsimmi amerlanerit soraarnerussutisiassanut ileqqaartarnerunissaasa, taamaasillutillu soraarnerussutisialinni aningaasaqarnikkut atugarliornissap pinaveersaarnissaata, qulakkeernissaat qitiulluni siunertaasimavoq. Tamatuma saniatigut pisortat aningaasaqarnerisa pitsanngorsarnissaat aamma siunertaasimavoq.

Ukiumoortumik ileqqaartarnissamut tunngavimmi procentimik aalajangersimasumik akiliuteqartarnissaq ilaavoq, taakkualu tassaapput aningaasarsiat A-t B-llu tamarmiusut.

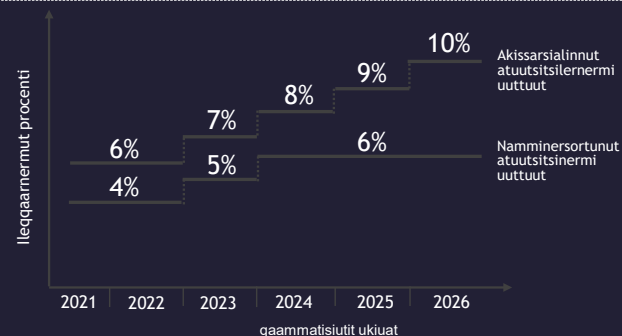
Inatsit ukiuni arlalinni atortussanngortinniarneqarsimavoq, tassani ukiumoortumik ileqqaartarnissamut procenti sulisartunut ileqqaartarnissamut 10 pct.-ip namminersortunullu 6 pct.-ip anguniarnissaannut qaffakkiartorsimalluni.

Ileqqaartarnissamut qaffasissuseq inunnut ataatsimut 175.000 kr.-t qaangerlugit aningaasarsialinnut atuutsinneqarpoq. Inunnut 125.000 kr.-t 175.000 kr.-llu akornanni ataatsimut aningaasarsialinnut 0-imit qaffasinnerpaamik allanngornani aningaasarsialinnut ileqqaartarnissamut procenti qaffassaaq (2026-mi 10 pct.-inut 6 pct.-inullu).

Boks 1. Soraarnerussutisiassanut ileqqaartarnissamut peqataasussaataitaanerup atortuulersinnera

Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnermut pisussaaffik ikaarsaariarnermut aaqqissuussineq atorlugu atortussanngortinneqarsimavoq, tassani ileqqaartarnissamut procenti ukiut 5-it ingerlaneranni allanngorarfianani 6 pct.-imiit 10 pct.-inut qaffariartorsimamammatt (namminersortunut tunngatillugu 4 pct.-iniit 6 pct.-inut). 2026-mi aaqqissuussineq tamakkiisumik atortussanngortinneqarsimassaaq, takuuk atortuulersitsinermi qaffaat tullinnguuttuniittoq.

Takussutissiaq 2. Inunnut 175.000 kr.-t qaangerlugit aningaasarsialinnut soraarnerussutisiaqalernissamut peqataasussaataitaanerup aallartisarnermi ilisarnaat.

Aaqqissuussineq 2024-mi tamakkiisumik atortussanngortinneqartussaagalarpoq, atortussanngortitsiniarnermilu ajornartorsiutinngortut pissutaallutik tamakkiisumik atortussanngortitsinissaq 2020-mi ukiunik 2-nik siuartinneqarsimavoq, takuuk immikkoortoq 4.3.

Sullinneqartussat killiliiffiginerat

Inoqarpoq 18-it 67-illu akornanni ukiulinnik ileqqaartarnissamut pisussaaffimmut ilaangitsunik. Inoqarpoq ileqqaarnissamut tunngavissami 125.000 kr. -nik ikinnerusunik aningaasarsiaqartartunik inoqarlunilu 63-ileereersimasunik.

Tamatuma saniatigut inatsit atortussanngortinneqarmalli ilinniagartuutut atorfilinnut ilinniagartuunut akissarsianut soraarnerussutisiaqataalersussanut ilaasunut ileqqaartarnissamut pisussaaffimmut aamma ilaangitsunut killeqartitsisoqartarsimavoq. Taamaattoq ilinniagartuutut atorfillit allanik suliffeqarsimappata tapeqartinneqarsimappatalu aningaasarsiat taakkua pisussaaffiup naatsorsuiffiginerani ilaassapput.

Inuit ilinniakkamik ingerlatsisut pisortaniillu ikiorsiissutinik tunineqartartut aallaaviatigut SAP-mut ilaatinneqanngillat.

Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnermut tunngavissaq aalajangersarnissaa

Soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmi aningaasarsiat A-t B-llu tamarmiusut atuutsinneqarput. Amerlasuut akissarsiaminni assigiinngitsunik akissarsiaqartarmata imaluunniit arlalinnik suliffeqartarmata imaluunniit assigiinngitsunik allanik aningaasarsiaqartarmata soraarnerussutisiassanut ileqqaarnermi ilanngullugit naatsorsuiffiqartussaanerit taassallugu pingaaruteqarpoq.

Tamanna suut soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnissamut tunngaviunersut paasisarnissaannut, ilaannullu soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffiup naammassineqanngitsup paasisarnissaanut ajornarnerulersitsisinaavoq.

Taamaasilluni aningaasarsiat akileraaruteqaataasussaannngitsut akissarsianut allagartami imaluunniit ukiumoortumik naatsorsuutini ileqqaarnissamut tunngavigineqartumi amerlanertigut takuneqarsinnaassanngillat.

Paarlattuanik aningaasarsiat tamarmiusut tapiusinnaasut ilanngullugit, soraarnerussutisiassanut aaqqissuussinerit sulisitsisunit aqunneqartut, sulitilluni ajunngitsorsiassat allallu pineqarput, takuuk boks 2.²

Tunniunneqartartut arlallit soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnermut tunngavimmi ilaasussatut mininneqarsimapput.

Tjenestemandinut, siusinaartumik

soraarnerussutisialinnut

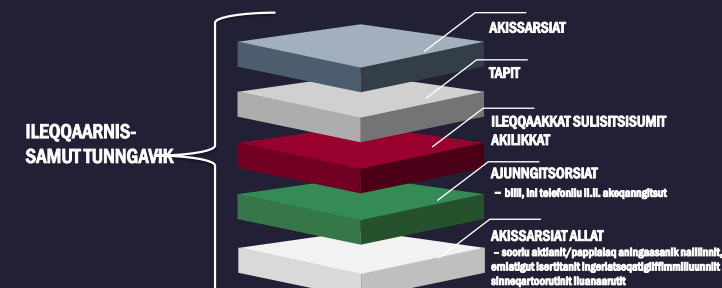
utoqqalinerisialinnullu, inunnut annertuumik innarluutilinnut ikiorsiissutinut, meeqqanut tapinut, meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiissutinut, pisortani ikiorsiissutinut, ineqarnermut tapiissutinut kiisalu ilinniarnermi tapiissutinut tunniunneqartartut mininneqarsimapput ileqqaartarnissamut tunngavimmut ilaatissinnaaniarlugit. Tamatuma saniatigut borgmesterinut akissarsiaritinneqartut naatsorsuinermi aamma ilaatinneqanngillat.

Soraarnerussutisiassanut akiliutigisartakkat

Soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartartut inatsit naapertorlugu Kalaallit soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatseqatigiiffiinnut, aningaaserivinnut Kalaallit Nunaanni ingerlatsinissamut akuerisaasunut imaluunniit danskit soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatseqatigiiffiinnut aaqqissuussinermi ilaanissamut toqqaasimasunut pisinnaapput. Kalaallit soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatseqatigiiffiinnut akiliinermi akiliutigineqartut

Boks 2. Ileqqaartarnissamut tunngaviup aalajangersaaffiginera

Ileqqaarnissamut tunngaviusut tassaapput aningaasarsiat A-t aamma B-t tamarmiusut. Taakkunanani periarfissat arlaliusinnaapput:

² Inunnulit amerlanerpaanut tunngatillugu ileqqaartarnissamut tunngavigineqartut tassaapput aningaasarsiat tamarmiusut akissarsiat allagartaanni takuneqarsinnaasut.

akileraartarnermut tunngaviumi ilanngaatineqarsinnaapput. Nunani allani aqqissuussinernut akiliuteqarnermi tamanna periarfissaanngilaq.

Danskit Kalaallit Nunaanni suliffillit paarlattuanik §53A-mut aqqissuussinernut qinnuteqarsinnaapput, tamannalu isumaqarpoq soraarnerussutisiassanut aningaasat Kalaallit Nunaanniinnermi akilerneqartut soraarnerussutisiassat tunniunneranni akileraarutigineqassanngitsut.

Nunami allammiut Kalaallit Nunaanni ukiut marluk angullugit najugallit namminneq nunaminni soraarnerussutisiassanut ileqqaarnertik piginnarniarlugu malittarisassanit immikkut akuerineqarsinnaapput. Tamanna inuit ilaannut soraarnerussutisiassanut ileqqaarnerminnik ataatsimut pigisaqaannarusuttunut imaluunniit atorfeqartitaanerminnut atatillugu soraarnerussutisiassanut immikkut aqqissuussinernut pilerinartumut ilaasunut pingaaruteqarsinnaavoq.

Soraarnerussutisiassanut akiliinikinnerunermut akiliisitsiniartarneq

Soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartunut ukiumoortumik nalunaarsuinnermi inuup soraarnerussutisiassanut aqqissuussinernut peqataaffigisaanut akiliutigineqartut ileqqaartarnissamut minnerpaamik akiliutigineqartussanik ikinnerusimappata soraarnerussutisiaqarnissamut pisussaaffik naammassineqarsimassanngilaq. Pisussaaffimmik naammassinnittoqarsimannginnerani Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik nikingassutaasoq akileqqullugu inummut piumasaqarsinnaavoq akiliutigineqartullu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut uppersarsarlugit. Taamaattoq 4.000 kr.-nik minnerpaaffiliinissamut killeqartitsisoqarpoq.

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik ukiumut tulliuuttumut skattekortimik nutaamik tunniussitinnagu nikingassutaasoq akilerneqarsimanngippat nikingassutaasoq ilanngaammut procentimut ilassutitut akilersinniarneqassaaq. Ilassutaasoq amerlanerpaamik § 2-mi procentinut akigitinneqartut atuuttut malillugit annertussuseqassaaq. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup tamanna pereerpat ilassutaasut akilerneqartut inuup soraarnerussutisiassanut aqqissuussinernut atugaanut nuunneqassapput. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup inuk soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussamik ingerlasumik peqanngitsoq ilisimalersimappagu, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik pineqartumut soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussamik pilersitsisinnaavoq.

Naalakkersuisut inatsit atorlugu pensionskarsimik sillimasiiarfimmik ingerlataqarneq pillugu inatsimmut ilaasumik, inuunermut imaluunniit soraarnerussutisiassanut ingerlatseqatigiiffimmik soraarnerussutisiassat aqunnissaannut Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarluni Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit pilersinneqarluni angerlarsimaffeqartumut isumaqatigiissusiornissamut piginnaatinneqarput. Suliassap taamaattup suliarinissaa pillugu soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatseqatigiiffimmik SISA-mik isumaqatigiissusiortoqarsimavoq, tamannalu suliaq pillugu tamanut suliariumannittussarsioreennikkut pisimavoq.

4.3 INATSIT ATORTUSSANNGORTINNEQARMALLI ALLANNGUUTIT NALEQQUSSAARNERILLU PINGAARUTILLIT

Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinernut peqataasussaatitaaneq pillugu inatsit pingasoriarlugu allanngortinneqartarsimavoq, taakkunanngalu allannguinerit marluk malunnaatilimmik allanngortitsinernik arlalinnik pilersitsiffiusimapput.

Allannguneq siulleg 2019-imi pisimavoq, tassani inatsit Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinernut peqataasussaatitaaneq pillugu inatsisip allanngortinnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 12. juni 2019-imeersumi allanngortinneqarsimalluni. Tamanna ilaatigut Inatsisartut inatsisaata kalaallisut taaguutaata oqaatsikkut allanngortinneqarneranik borgmesterimullu akissarsititsisarnermi ileqqaartarnissamut tunngaviata mininneqarneranik kinguneqarsimavoq.

2020-mi allannguinerit ilaatigut atortuulersitsinissamut piffissaliussap kinguarteratigut

Inatsit 2020-mi oqallittarnerit arlallit kiisalu inatsisip aqunneqarnissaanut atatillugu misilittakkat ulloq manna tikillugu pissarsiarineqartarsimasut tunngavigalugit Inatsisartut inatsisaannut nr. 18, 30. november 2020-meersumut allanngorteqqinneqarpoq. Inatsimmik allanngortitsineq inatsimmik naleqqussaannissanik arlalinnik imaqarsimavoq, ilaatigut soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnermut pisussaaffimmi qaffaanissamut piffissaliussap kinguarteratigut. Pissakinnerusut skattekortimik akileraarummut procentimut ilassutitalimmik tigusaqarnertik

peqatigalugu soraarnerussutisiassanut ileqqaartarnissaq assut ajornartarsimasoq oqallinnerni ilaatigut pineqarsimavoq.

Tassungalu atatillugu aningaasarsianut 100.000 kr.-nut aamma 150.000 kr.-nut killissarititat atuuttut ilumut inuit arlallit aningaasarsiakinnerusut namminneq soraarnerussutisiassaminnut ileqqaartarnissamut peqataasussaaajunnaartillugit qaffattariaqassanersut Naalakkersuisut isummersuuteqarsimapput. Tamannali allanngortikkusunnagu aalajangersimapput, tassami inunnt isumaqatigiissuteqarnikkut atorfeqartitaasunut aamma inunnt namminersortunut imaluunniit isumaqatigiissutit atornagit atorfeqartitaasunut assigiinngitsumik pinnittarnissaq kissaatigineqarsimanngimmat. Tamatuma saniatigut utoqqaliartornermi assigiinnginnerup millisarnissaa anguniarneqartuassasoq kissaatigineqarsimavoq, tamannalu pissappat minnerunngitsumik inuit aningaasarsiakinnerusut soraarnerussutisiassaminnut ileqqaartarnissaat pisariaqassaaq.

2020-mi allanngortitsinermi pingaarnertut sammisat makkuupput:

- Ileqqaartarnissamut pisussaaffimmi qaffaanissaq ukiunik 2-nik kinguartinneqassasoq. Akigitinneqartut taamaasillutik 2026-mi 10 procentinut aatsaat anngutissapput.
- Ileqqaartarnissamut piffissaliussaq sivikinnerusooq, taamaaliornikkut ileqqaartarnissamut piffissaliussaq ukioq aningaasarsiorfiusooq sioqqullugu ukiut 4-at qaangiuppata unissinnaassammata, tassalu inuk soraarnerussutisiaqalernissamut ukiumigut annguppat. Tamanna sulinnikkut pingaaruteqarsimavoq, tassami taamaalinerani pisussaaffiit naammassineqanngitsut soraarnerussutisiaqalernissamut ukiut malillugit akilersinniarneqartartut pigineqaleriaannaassammata. Akerlianik soraarnerussutisiallit ilaat soraarnerussutisiassanut ileqqaarnikinnerussapput.
- Tassunga atatillugu killiliisoqartarnissaa aamma akuersissutigineqarpoq, taamaaliornikkut nikingassutinik ukiumut aningaasarsiorfiusumut tunngasunik ukiumut aningaasarsiorfiusumut skattekortimi pineqartumut ukiut 4-at qaangerlugit inissisimasunut akiliisitsiniartoqartassanngimmat.
- Akilinngitsuukkanut minnerpaaffissatut killiliussaq 1000 kr.-nit 2000 kr.-nut qaffanneqarsimavoq, taamaaliornikkut inuit ukiumi ataatsimi 2.000 kr.-nik ikinnerusunilluunniit akiliinngitsoortut namminneq soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinermut peqataaffigisaannut akileeqquneqassanngimmata. Matumani inuit soraarnerussutisiaqalernissaminnut aaqqissuussinermut imminut tunngasumut aningaasanik ikinnerusunik akiliteqarnissartik pillugu qinnuigineqartut sulii ikinnerulernissaat siunertaralugu. Allanguineq pingaartumik pissakinnerusunut iluaqutaajumaartoq naatsorsuutaavoq.
- Soraarnerussutisiassanut kingusissukkat akiliteqarniarnermut imminut eqqarsaatiginnginnissaq siunertaralugu aalajangerneqarsimavoq nikingassutaasut akileraarutissanut allagartat aqutigalugit akilersinniarneqartartut amerlanerpaamik piffikkaat 6-it atorlugit akilersinniarneqartassasut. Tamanna sulinermi nikingassutaasup kingusinnerpaamik juulip qaammataani akilernerqarnissaannik kinguneqarsimavoq.
- Soraarnerussutisiaqalersinnaanermut aaqqissuussinerit sorliit atortarnissaannut erseqqissaaneq. Soraarnerussutisiaqalernissamut karsit aningaaseriviillu sorliit tamatumunnga piumasarineqartut assigalugit soraarnerussutisiassat aqutsiviginissaannut piareersimanersut matumani aallaavimusimavoq.
- Tunniussanut immikkut ittunut minitaqartarnissamut malittarisassat amerlanerunerit soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmut ilanngullugit naatsorsuiffigineqanngitsut tjestemandit pillugit inatsit naapertorlugu tunniunneqartartunut aamma ilaalissapput. Taamatut allanguinermi tjestemandit akissarsiani soraarnerussutisiaqataalersussami pioreersumi soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmut ilaareersimannginnissaat qulakkeerneqartussaavoq.
- Aalisarnermit, piniarnermit, savaateqarnermit sanalunnermillu tunisinermi inuk akileraarutaagallartussanik akiliisarnissamut pisussaaffeqartoq pillugu Naalakkersuisut malittarisassanik aalajangersaasarnissaannut piginnaatitsissummik pilersitsineq. Aaqqissuussinerli sulii atortussanngortinneqanngilaq.

Inatsisartut inatsisaanni allannguinerit nutaat ullormi 1. januar 2021 atuutilerput.

Inatsisip 2022-mi misissuiffigineranut atatillugu allannguinerit

Inatsit 2022-mut aningaasanut inatsimmut illuatungeriit Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinerimut peqataasussaataaneq pillugu inatsisip misissuiffigineqarnissaanut isumaqatigiissuteqarnerisa kingunerisaanik Inatsisartut inatsisaat nr. 29 , 25. november 2022-meersoq allanngorteqqinneqarpoq. Matumani ilaatigut Inatsisartut inatsisaata atuutilersinneqarnera sioqqullugu kingornagullu sulinerimi misilittagaalersut katersuiffiginissaat ilaavoq.

Misilittakkanik katersuinerimi paasinarsivoq inatsisip pingaaruteqassusaa inatsimmillu naammanngitsumik atortutigut tapersersuisoqannginnera pillugit attaveqatigiittarnermut arlalippassuartigut naammanngitsumik isiginninniartoqartarsimasoq.

Allannguutini pingaarnertut taasassat makkuusimapput:

- Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinerit Stampersonels Pensionsfondimut (CS-Pensionsfond) imaluunniit HKKF-fondimut qitiusumik peqatigiiffinnit pilersinneqartunut tunngatillugu inatsimmi piumasaqaatinik naammassinnittoqarsimasoq erseqqissaatigineqarpoq.
- Tjenestemandinut immikkut tapiissutit akissarsianilu soraarnerussutisiaqataalersussaangitsut allat soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmi mininneqarsimanngimmata, taamaasillutillu ileqqaartarnermut tunngaviup naatsorsuiffiginerani ilanngullugit naatsorsuiffigineqassangitsut erseqqissarneqarpoq.
- Inatsisartut inatsisaanni § 3, imm. 1-4-mi aningaasarsianut killissarititat 100.000-init 125.000 kr.-nut aamma 150.000-init 175.000 kr.-nut qaffanneqarput.
- Inatsisartut inatsisaanni § 7, imm. 2-mi minnerpaaffiliinissanut killissarititaaq 2.000-init 4.000 kr.-nut qaffaqqinneqarpoq. Siunnersuut inunnut aningaasarsiakinnerusunut aningaasaqarnikkut oqimaatsorsiornermut killeqartitsisussaagalarpoq, Akileraartarnermullu Aqutsisoqarfimmud allaffissornikkut oqimaatsorsiornerit annikillissittussaallugit.

Inatsisartut inatsisaanni allannguinerit nutaat ullormi 1. januar 2023 atuutilerput.

4.4 SORAARNERUSSUTISIASSANUT ILEQQAARNERNI TAMARMIUSUNI INERIARTORNEQ

Inatsisip atortussanngortinnerata kingorna soraarnerussutisiassanut ileqqaarnerit amerlassussii malunnartumik amerleriarsimapput. 2013-imi inatsisip suliarineqarnerani soraarnerussutisiassanut akiliisarnissanut piffissaliussaasumi 2023-mi akinut akissarsianullu naleqqersuutitut qaffasissutsimi 400 mio. kr.-usimapput. Qaffasissuseq 2022-mi 990 mio. kr.-t missaanniissimavoq, tamannalu inunnut tamanut 18 - 67-inut ukiulinnut tunngatillugu akissarsiat tamarmiusut 8 pct.-iannut naapertuuppoq.

Qaffasissuseq atortussanngortitsinerimi aaqqissuussinerup 2022-mi naatsorsuutigisatut inissisimaffigisaani qaffasinneruvoq. Inatsisip piareersaaffiginerani soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartut 2020-mi 263 mio. kr.-nik qaffaaffigalugit suliarineqareersimassasut naatsorsuutaasimavoq (atortussanngortitsinissaq ukiunik 2-nik kinguaattoorfiusimammat 2022-mi atortussanngortitsinerimi qaffasissutsimut tamanna naapertuuppoq). Tamanna soraarnerussutisiassanut ileqqaarnerit atortussanngortitsinissami atuuttumi 2022-mi akinut akissarsianullu naleqqersuummi 741 mio. kr.-t missaannut qaffattoqarsimanissaanut naapertuuppoq.

Nalunaarsuiffik 1. 2013-imi akiliiffissatut naatsorsuutigisatq atorlugu soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartuni naatsorsuutigalugu ineriartornissaq

Ukioq	Soraarnerussutisiassanut akiliuteqartarnermi qaffaasornissaanut naatsorsuutigisat	2022-mi akinut akissarsianullu naleqqersuummi ataatsimut soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartussatut naatsorsuutigisat
2018	162,3	640,3
2019	210,8	688,8
2020	263,2	741,2
2021	320,1	798,1
2022	382,5	860,5
2023	450,5	928,5
2024	523,3	1.001,3

Pissarsiffik: UKA 2016/19-imit inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit

Tamatumani ileqqaartarnissamut piumasaqaammut naatsorsuutigisamit annerusumik qisuariartoqarsimanera tikkuarneqarpoq. Tamannali aamma piffissami tassani sulisut akornanni sulisoqarnerulersimaneranut, taamaasillunilu innuttaasuni aningaasarsiatigut qaffakkiartoqalersimaneranut takussutissaavoq. Inatsiseqartitsinerup atortussanngortitsiniarnermi kinguaattoorfiusimanera matumani aamma pineqarsinnaavoq, taamaammallu inuit ilarpassui qaffasissutsimut nutaamut qaffasinnerusumullu soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissanut piareersimanissamut sivisuumik piffissaqarsimapput.

Inuit tamakkiisumik akileraartussaataitaasut 19-it 62-illu akornanni ukiullit 87 pct.-iisa missaat ullumikkut soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartartunut soraarnerussutisianilu pigisat inerisaaffiginissaannut ilanngussisarput. Soraarnerussutisiani pigisanut sunniutaasut pillugit paasissutissanik pissarsiarineqarsinnaasunik soqanngilaq. Soraarnerussutisiallit aningaasaqarnerannut naatsorsuutigisatut sunniutaasussat kapitali 6-imi suliarineqarput.

5. PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIASSANUT ILEQQAARTUSSAATITANERMI SULLITASSAT

5.1 AALLAQQAASIUT

Inuit tamarmik 18-it 67-illu akornanni ukiullit soraarnerussutisiassanut ileqqaarnissamut sullitassaapput. Inatsiseqartitsinerli aningaasarsianut qaffaasissutsumut, suliffinnut ukiunullu killiliinernik arlalinnik imaqarpoq, tamannalu isumaqarpoq inuit ilaat Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaataaneq pillugu inatsimmi piunasaqaatinut ilassusaanngitsut. Kapitalimi uani kikkut malittarisassanut ilaatinneqarnersut kikkullu ilaatinneqannginnersut, qanorlu iliorluni inuit tamakku soraarnerussutisiaqalernissaminnut ileqqaarnerminnut tunngatillugu ullumikkut qanoq inissisimanersut sukumiinerusumik nassuaaffigineqarput.

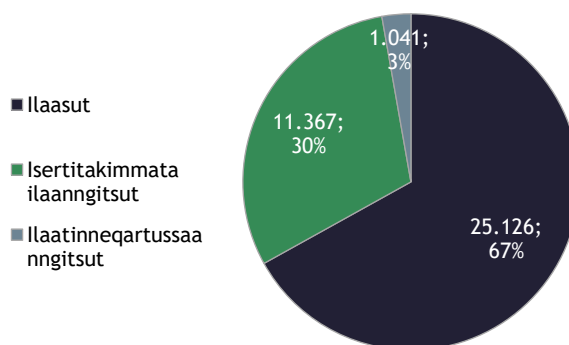
5.2 SULLITASSAT TAMARMIUSUT

2022-mi inuit 37.500-t missarpiaat 18-it 62-illu akornanni ukioqarsimapput, taamaasillutillu ileqqaartarnissamut pisussaaffeqartunut ukiumikkut ilaallutik.

Taakkunanga inuit 25.000-it missarpiaat imaluunniit 67 procentit soraarnerussutisiassanut ileqqaartarnissamut pisussaaffimmu ilaasimapput. Inuit taakkua 125.000 kr.-nut killissarititaq qaangerlugu soraarnerussutisiassanut ileqqaartarnissamut tunngavimmik peqarsimapput.

2022-mi inuit 12.500-t missarpiaat soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnissamut pisussaaffimmu ilaatinneqarsimanngillat. Taakkunani inuit aningaasarsianut piunasaqaatinik naamassinnissimanngitsut pingaarnertut pineqarput, kisiannili taakkunanga tunniussanik tiguisartut ikinnerulaartut soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnermut tunngaviup qulaajaaffiginerani isiginiarneqarsimanngillat.³

Takussutissiaq 2. Innuttaasut 19-it 62-illu akornanni ukiullit 2022-mi ileqqaartarnermut pisussaaffimmu ilaasut/ilaanngitsut amerlassusaat

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinermit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit. Nass.: 2022-p ingerlanerani inuit 19-it 62-illu akornanni ukioqalereersimasut 37.534-t ilaatinneqarput. Inuit 3.085-it 63-67-inut ukiullit 2022-mi aqqissuussinermut ilaasimannginnerat pissutaalluni immikkoortinneqarsimapput.

5.3 INUNNI ASSIGIINNGITSUNI QANOQ ILEQQAARTOQARTIGISARPA?

Inunnit taakkunanga 25.000-iusunut 19-61-inut ukiulinni 2022-mi soraarnerussutisiassanut ileqqaartarnissamut pisussaaffimmu ilaasuni 35 pct.-it ima ileqqaarnissamut periarfissaqartigisimapput inatsit tamakkiisumik atortussanngortinneqareerpat ileqqaartarnissamut pisussaaffimmik naamassinnereersimassallutik. Inuit taakkua taamaasillutik pisussaaffimmi qaffaasoqaraluarpalluunniit aningaasarsiat ilaannik siunissami soraarnerussutisiassanut ileqqaarnermut atugassanik amerlisaasariaqassanngillat.

Tamatamalu saniatigut inoqarpoq qaffasissutsumut periutsip tamakkiisumik atortussanngortinnerani pisariaqartinneqartumut qanillisimasunik. Taamaasilluni inatsit tamakkiisumik atortussanngortinneqareerpat suli 15-pct.-it ileqqaartarnissamut pisussaaffimmu

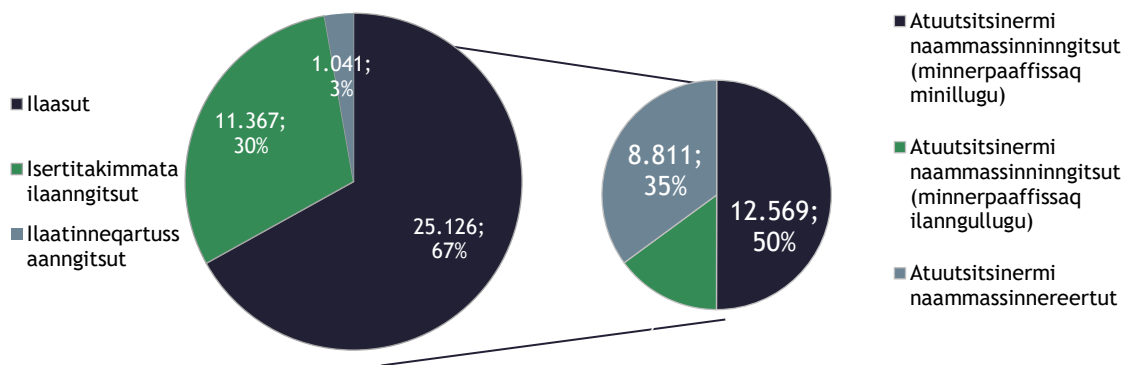
³ Tjenestemandinut, siusinaartumik soraarnerussutisialinnut utoqqalinersialinnullu, inunnut annertuumik innarluutilinnut ikiorsiissutinut, meeqqanut tapiinut, meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiissutinut, pisortani ikiorsiissutinut, ineqarnermut tapiissutinut kiisalu ilinniagaqarnersutiunut tunniuneqartartut aningaasarsianut piunasaqaatinut naamassinnissimanngillat, taamaammallu ileqqaartarnermut tunngavimut ilaanissamut mininneqarsimallutik.

naamassinnissinnaarlutik 4.000 kr.-nik ikinnerusunik amigateqartut pigineqarput, takuuk takussutissiaq 3.

Inuit sinneruttut periutsumik tamakkiisumik atortussangortitsinermi anguniarneqartussanut ungasipput, taamaammallu soraarnerussutisiassanut ileqqaarnernut amerlisaanissamik pisariaqartitsillutik.

Ileqqaartarnissamut qaffasissutsimut tamakkiisumik piviusunngortitsinermi piumasarineqartunut naapertuuttumik amerlasuut iluatsitsilluarsinnaasut ataatsimut takusussarineqarpoq. Taamaattorli inuppassuaqarpoq ileqqaarnerminnik annertusaasiaqartunik, matumanilu anngulluarsinnaassallugu soraarnerussutisiat sulisitsisumit aqunneqartut imaluunniit akiliutigineqartut allat iluarsiffiginissaannik pisariaqartitsisunik. Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnermut procenti 2023-mi 2026-lu tikillugu qaffattussaavoq, siulianilu taaneqartut aallaavigalugit tikkuarneqarpoq pineqartunut tunngatillugu attaveqaqatigiittarnissamik sulii pisariaqartitsisoqartorujussuusooq, matumani inuit pisussaaffimmik naamassinnissimangitsut amerlassusaasa ukiuni tulliuuttuni malunnartumik amerlingginnissaat qulakkeerumallugu.

Takussutissiaq 3. SAP-mut ilaasut inuillu pineqartut

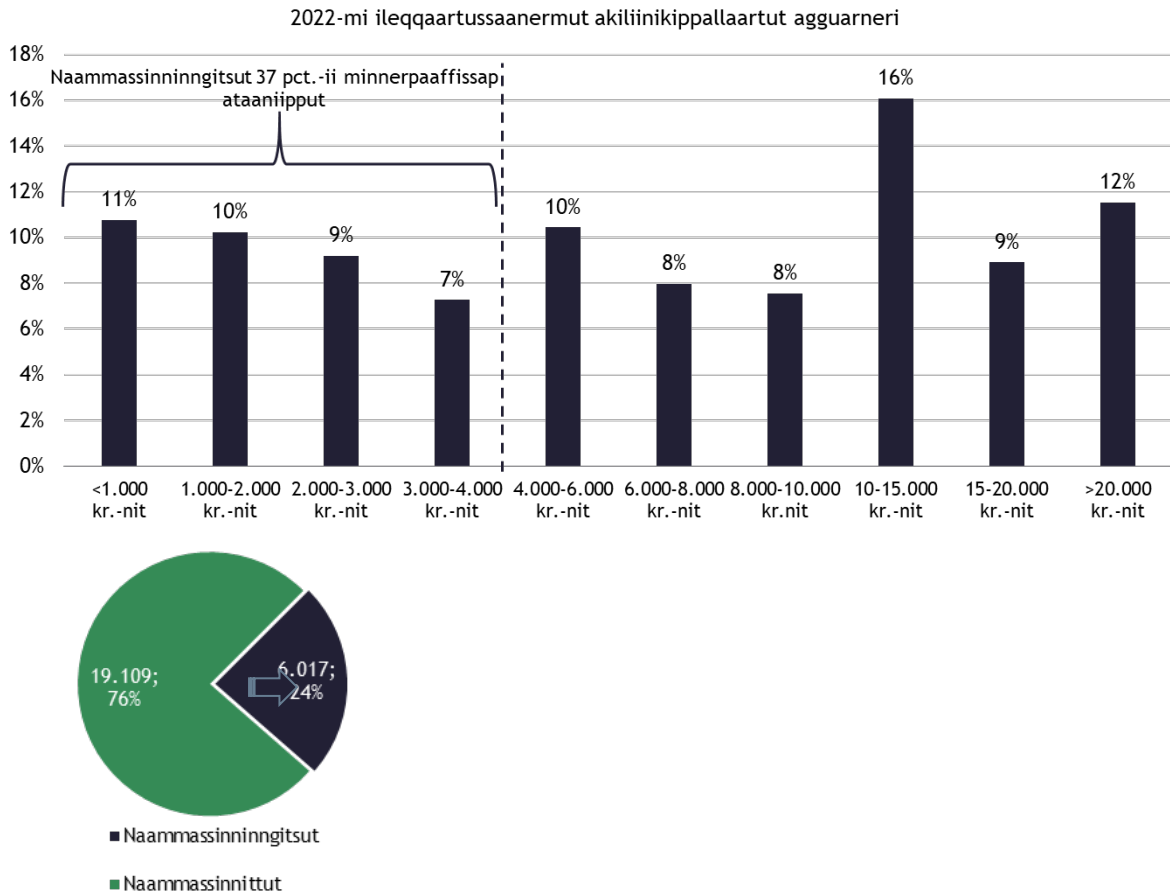

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinermit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit. Nassuiaaneq: Inuit pineqartut periutsumik tamakkiisumik atortussangortitsinermi pisussaaffimmut tunngatillugu qanoq ileqqaartarnissaminnut tunngatillugu qaffasitsigisumik inissisimanagerat malillugu takussutissiami agguataariffiqineqarput. Inuit periutsumik tamakkiisumik atortussangortitsinermi ileqqaartarnissamut pisussaaffimmi killissap ataanniittut qanoq anguniagassamut ungasitsiginerat atorlugu - 4.000 kr.-nut minnerpaaffissatut killiliussap ataanniittut qaangiisullu - agguataarneqarput.

2022-mi inuit ileqqaartarnissamut pisussaaffillit toqqaannartumik qiviassagaanni taakkunannga ilaasut 76 pct.-ii ileqqaartarnissamut pisussaaffimminnik naamassinnissimasut takuneqarsinnaavoq. 24 pct.-it soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimminnik naamassinnissimangillat, takuuk takussutissiaq 4.

Inuit taakkua soraarnerussutisiassanut naamassinnissimangitsut 37 pct.-ii pisussaaffimmi naamassineqarsimangitsumi minnerpaaffissatut killissat 4.000 kr.-usut ataaniissimapput, taamaasillutillu soraarnerussutisiassanut allanut akileeqqusisarnernut ilaasimanatik. Inuilli sinneruttut 3.800-t missaanniittut minnerpaaffissatut killiliussaq qaangerlugu pisussaaffimmik naamassinnissimangillat, ilanngaateqartarnermullu procenti qaffaaffigisaq aqqutigalugu immikkut akiliuteqaqquneqarsimallutik.

Takussutissiaq 4. 2022-mi akiliutigineqartut pisussaaffiillu akornanni inuit pisussaaffimmik naammassinnissimangitsut assigiinngissutaasa agguataariffiginerat

Pissarsiffik: Nalunaarsuisarnermut paasissutissat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit nammineq naatsorsuinerit.

Inuit 2/3-ii soraarnerussutisiasanun akileeqquneqartartut pisussaaffimmi naammassineqanngitsumi 15.000 kr.-t ataataarlugit atugassarput. Amerlanerpaartaat taamaasillutik pisussaaffimmik akilerneqanngitsumik takujuminaassinnaasumik peqarput. 2022-p kingorna ukiuni ileqqaarneqartussat amerliartulertussaapput, tamatumalu kingunerissavaa aningaasanun tunngatillugu inunnullu soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmik naammassinnissimangitsunun annertussutsip qaffariarnissaa pissusissamisoortumik ulorianaateqarsinnaassamat.

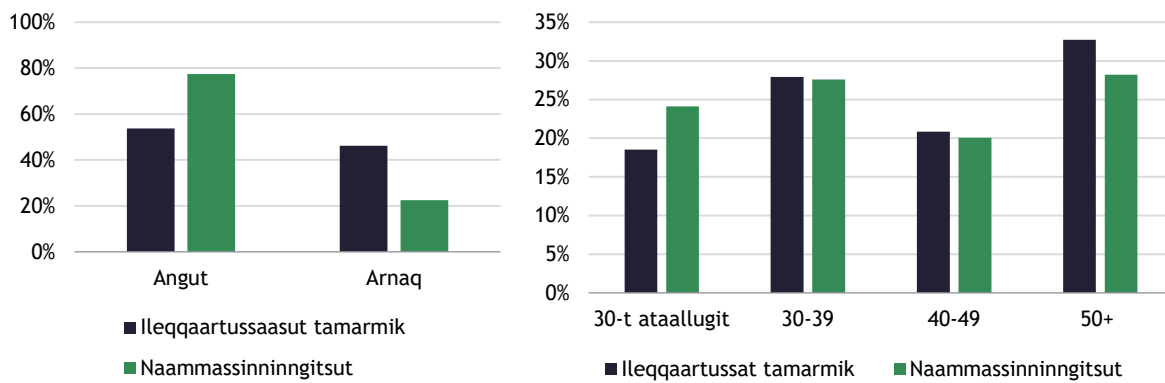
Immikkoortumi tullinguuttumi inuit soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffinnun ilaasut pisussaaffimmik naammassinnissimangitsunun assersuunneqarput. Tamanna inuit kikkut pisussaaffimmik naammassineqanngitsumik immikkut peqarnerisut, pisussaaffimmilu naammassineqanngitsumik pillit amerlassusaasa ikilisarnissaannun immikkut ilungersuutillit kikkunerannun takussutissaqarnissamut iluaqutaasussaassaaq.

5.4 INUNNUT ILAATINNEQARTUNUT ILISARNAATIT

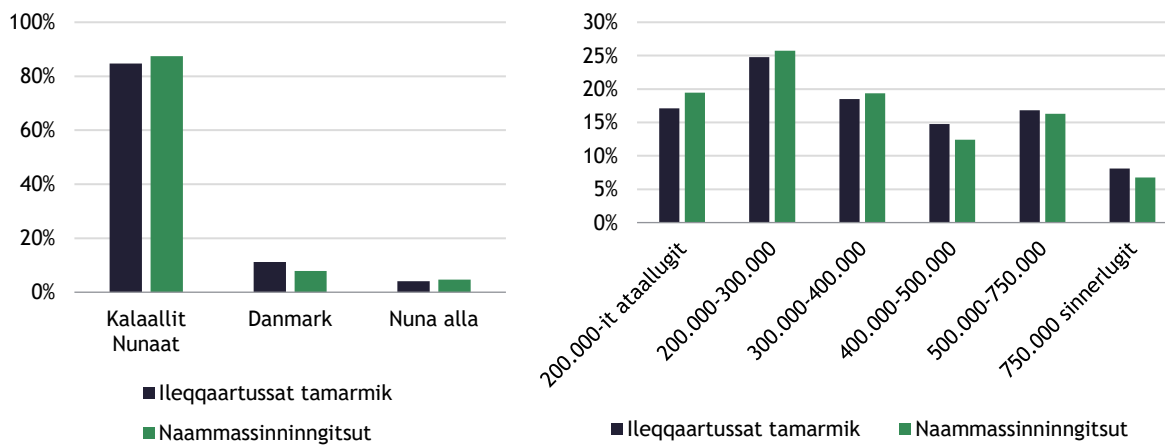
Arnanit (46 pct.-it) angutit amerlanerulaartut (54 pct.-it) soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissamut pisussaaffimmun ilaapput. Angutit 2022-mi pisussaaffimmik naammassinnissimangitsunun ilaasut amerlanerungaatsiarsimapput, Taakkunanga pisussaaffimmik naammassinnissimangitsuni angutit 77 pct.-iupput, takuuk takussutissiaq 5a. Angutit annerusumik suliffinni - assersuutigalugu sanaartortitsinerni aalisakkanillu suliffissuaqarfinni sulisartut - suliffeqartarnerat pingaarnertut pissutaasunun ilaagunarpoq, tassalu angutit tamakku soraarnerussutisiasanun aaqqissuussinernun sulisitsisup aqutaannun ileqqoqannginnerat pissutaagunarluni, taakkualu aamma ukiup ingerlanerani allanngorartunik aningaasarsiaqartarnerat ilapittuutaalluni.

Kalaallit Nunaanni ukiutigut katitigaaneq qiviaraanni inuit 30-t ataallugit ukiullit pisussaaffimmut naammassineqangitsumut ilaasut takuneqarsinnaavoq, takuuk takussutissiaq 5b. Inuit pisussaaffillit 19 pct.-erivaat, taakkunanngalu 24 pct.-iisa missaat pisussaaffinnik naammassinnissimangillat. Tamatumunnga inuusuttut inunnut allatut ukiulinnut sanilliullugit taamatut suliffinnut aalajaatsumik attaveqaateqannginnerat aammalu soraarnerussutisiaqalernissamut aaqjissuussinermik sulisitsisumik aquneqartumik suliffeqannginnerat pissutaasinnaavoq. Imaassinnaavoq aamma inuit taakkua suliffeqaleraangamik piimasaqaammut naammattumik maluginiagaqarneq ajornerat pissutaasinnaavoq. Inuusuttunut tunngatillugu tamanna aamma immikkut maluginiagassaavoq, qanorlu iliorluni inuusuttut amerlanerit SAP-mut pisariaqartitsinermut aamma soraarnerussutisiassat nalinganut piimasaqaatinullu ingerlaqqissinnaanerit maluginiagassaalluni.

Takussutissiaq 5a aamma 5b. Inunnut ileqqaartarnissamut pisussaaffilinnut suaassutsikkut ukiutigullu katitigaaneq

Takussutissiaq 5c aamma 5d. Inuit ileqqaartarnissamut pisussaaffillit sumit pisuunerat aningaasarsiatigullu agguataarinerit

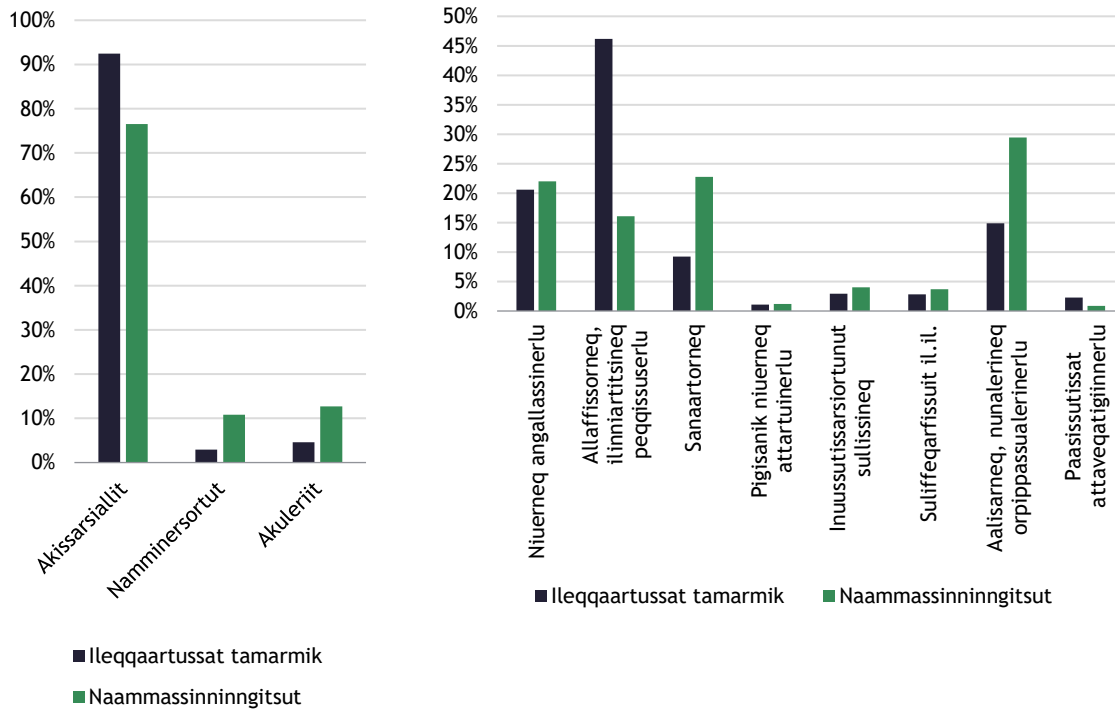

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnerit Aqutsisoqarfimmeersut tunngavialugit.

Inuusutissarsiuutini angutit amerlanerpaallutik atorfigisartagaanniittut amerlanertigut SAP-mut pisussaaffinnik naammassinninneq ajortut pineqarput, takuuk takussutissiaq 6b. Tamanna pingaartumik sanaartortitsinernut inuusutissarsiuutini aamma aalisarnerup, nunalerinerup orpippassualernerullu iluini siammaqqavoq.

Inuusutissarsiuutini taakkunani aningaasarsiat allanngorartut akissarsiffigisartakkallu arlallit soraarnerussutisiaqalernissamut pisariaqartitsinerit siumut oqaatiginissaannut ajornarnerulersitsisinnapput. Taamaammallu pisussaaffik pillugu inuusutissarsiuutit ilaannut namminersorlutillu suliffiutilinnut annerusumik paasissutissiisarnissat ilitsersuisarnissallu takutittarnissat immikkut pisariaqartinneqalersinnaavoq.

Takussutissiaq 6a aamma 6b. Inunnut soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnissamut pisussaaffilinnut aningasarseriaatsit inuussutissarsiutillu agguataarnerat

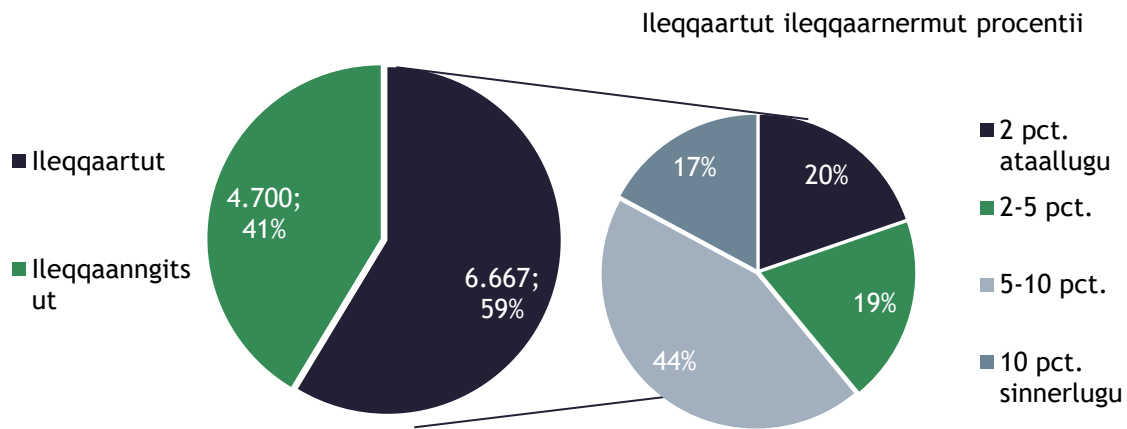
Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinnermut paasisutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

5.5 KIKKUT PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIAQALERNISSAMUT AVATANIIPPAT?

2022-mi inuit 11.367-it aningaasarsiakippallaarneq pissutigalugu SAP-mut ilaatinneqarsimangillat, takuuk takussutissiaq 3. Inuilli taakkua 59 pct.-ii suli soraarnerussutisiaqalernissaminnut ileqqaartuupput. Taamaasillutik 2022-mi inuit 4.700-t kisimik soraarnerussutisiaqalernissamut akiliuteqarsimangillat, takuuk takussutissiaq 7.

Inuit soraarnerussutisiassanut ileqqaarlutik aallartissimasut akornanni 60 pct.-ii sinnerlugit aningaasarsiaminnit tamarmiusunit 5 pct.-it sinnerlugit akiliuteqartarput (nammineerluni suliffeqarfiummit sinneqartoorutit ilanngullugit), taamaasillutillu SAP-mi piumasarineqartut assigalugit ileqqaartarnissamut qaffasissuseqarlutik. Inuit amerlanerpaartaat, sullitassat affarpiaasa missaat, ileqqaartarnissamut 5-10 procentinik procenteqarput.

Takussutissiaq 7. Inuit 2022-mi SAP-mut aningaasarsiatigut killissarititani 125.000 kr.-t ataallugit aningaasarsiallit

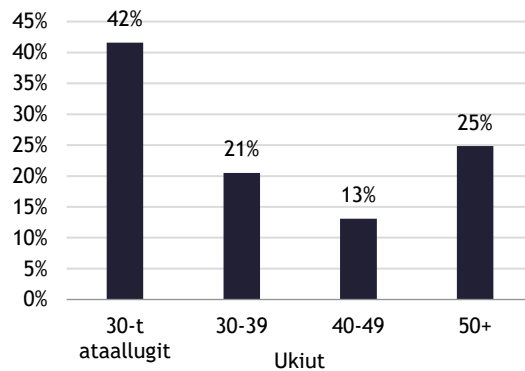
Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasisutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Inuusuttut 30-t qaangerlugit ukiullit eqimattani SAP-mi aningaasarsiaassanut killissarititanut appasinnerusunik aningaasarsiallit amerlanerujussuupput. Inuusuttut eqimattat 125.000 kr.-t ataallugit aningaasarsiallit 42 pct.-erivaat, tassani inuusuttut 2022-mi 18-init 62-inut ukiullit tamarmiusut 18 pct.-erimallugit.

Inunni eqimattani aningaasarsiaqarpiannngitsuni ilinniartut inuillu pisortanit ikiorneqartut amerlasuujunerisigut aamma ilisarnaateqartarput, tassani soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnermut tunngavimmut tunngatillugu tunniunneqartunut isiginninginniarnissamut pisinnaatitaaffeqarluni.

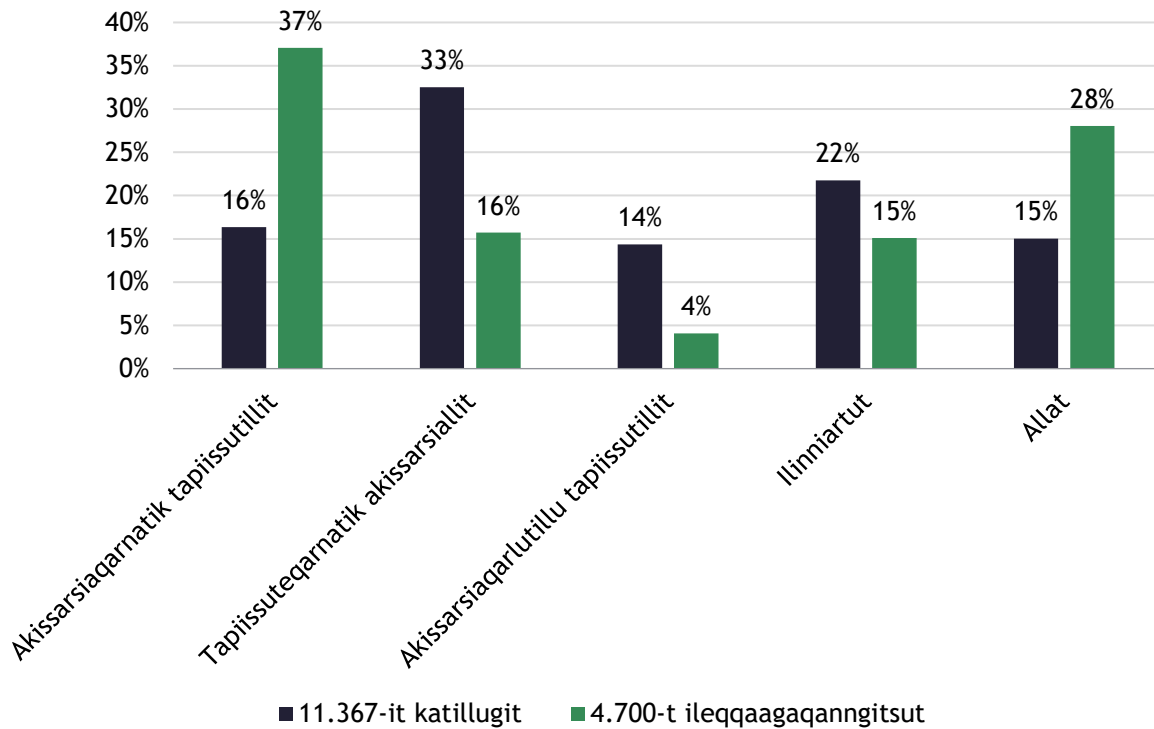
Inunni eqimattani ileqqaarnej ajortuni inuit 37 pct.-ii pisortanit ikiorsiissutinik tunineqartartuupput, taakkualu ukiumi aningaasarsiorfiusumi 2022-mi allatut itunik isertitaqarsimangillat, takuuk takussutissiaq 10. Taakkunanga pisortanit ikiorsiissutinik tunineqartartunit tamackingajallutik ileqqaaruteqarnej ajorput.

Takussutissiaq 8. Inuit 2022-mi aningaasarsianut killissarititaasoq ataallugu aningaasarsiallit ukiumikkut agguataariffiginerat

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasisutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Takussutissiaq 9. Inuit 2022-mi SAP-mi aningaasarsianut killissarititaasut 125.000 kr.-t ataallugit aningaasarsiallit inuuniarnikkut killiffiannut agguataarlugit

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.
 Nassuiaaneq: "Pisortani tunniussani" "Pisortanit ikiorsiissutit", "Sulinermit ikiorsiissutit" aamma "Siusinaartumik soraarnerussutisiaat" ilaapput.

Tamanna illuatungaatigut isumaqarpoq pineqartut piffissami tassani aningaasarsiaasa tigorianaanaat soraarnerussutisiassanut ileqqaarnermi sunnerneqassangitsut. Illuatungaatigut tamanna aamma isumaqarpoq inuit piffissakkaartumik suliffissaaleqilertartut imaluunniit sivisunerusumik napparsimallutik angerlarsimasartut ukiumi soraarnerussutisiassanut ileqqaarfimminni "putunik" naapitaqarsinnaalersinnaassasut. Danmarkimi inunnut pisortanit ikiorsiissutinik tunineqartartunut SAP-mik aqqissuussineq 2022-mi atortussangortinneqarpoq, matumani inuit taakkua ileqqaalernissaasa tapersersuiffiginissaat siunertaralugu.

5.6 TJENESTEMANDIT PILLUGIT IMMICKUT TAASARIALLIT

Inatsisip atortussangortinnerata kingorna SAP pillugu malittarisassat naleqqussarneqarsimapput, tamatumunngalu tjenestemandinut soraarnerussutisiassanut akiliisarnernut tunngatillugu pitsaasunik atugassaqaraluartoq ileqqaartarnissamut piumasaqaatit taakkununnga tunngasut qaffasippallaalersimanissaat pissutaavoq. Inunnut taakkununnga immikkut taasarialik tassaavoq, sulisut sulisitsisullu soraarnerussutisiassanut ingerlaavartumik sulisup ataatsip ileqqaagassaanut akilersuisanginnerat. Akerlianilli tjenestemandit atorfininnermi piumasaqaatai tunngavigalugit, tjenestemandip ukiut suliffiginikuusai aamma soraarnerussutisiassanut akissarsiaata qaffasissusaa tunngavigalugit naalagaaffimmit soraarnerussutisiai akilerneqartarput.

Namminersorlutik Oqartussat tjenestemandinut tamanut naalagaaffimmut assigiinngitsunik qaffasissusilinnik akilersuisarput - nunatsinniittunut 6 pct.-imik, tikisitanut 11 pct.-imik kiisalu 2001 kingorna atorfinitsitanut 16 pct.-imik. Naalagaaffimmut akilersuineq tjenestemandip akissarsiatigut qaffasissusaa tunngavigalugu naatsorsorneqartarpoq, tamannalu akissaateqarfik 35-mi qaffasinnerusumilu aalajangersarneqarpoq, tamatumalu saniatigut nalinginnaasumik tapitaqarluni. Tjenestemandinut akissarsiat soraarnerussutisiaqataalersussat ileqqaartarnermut tunngavimmut ilaatinneqangillat.

Taamaakkaluortoq tjestemandit akissarsiat ilaannut soraarnerussutisiaqataalersussaangitsunut kiisalu allatut suliffimmit aningaasarsianut allanut imaluunniit namminersorluni suliffiummut ileqqaartarnissamut pisussaaffimmut ilaajuartussaapput.

Tjestemandinut tunngatillugu naatsorsuinermi paasinarsivoq tjestemanderpassuit tjestemandinut akissarsiat soraarnerussutisiaqataalersussat saniatigut ileqqaartarnissamut pisussaaffeqartinneqartut. Kalaallit Nunaanni tjestemandit 73 pct.-ii 125.000 kr.-t taaneqartut qaangerlugit ileqqaartarnissamut pisussaaffeqarput, taamaasillutillu aningaasarsiat ilaannut taakkununga soraarnerussutisianit ileqqaartarnissamut pisussaaffimmut ilaatinneqarlutik.

Inunnut aningaasarsiaqarnerpaanut aningaasarsiat ilaanni soraarnerussutisiaqataalersussaangitsut aningaasarsiat affaannut tunngassuteqarput. Tjestemandinut tamanut tunngatillugu aningaasarsiat ilaanni soraarnerussutisiaqataalersussaangitsut aningaasarsiat 43 pct.-erivaat.

Tjestemandit ikinnerpaamik 68 pct.-ii Kalaallit Nunaanneersuupput.

Nalunaarsuiffik 2. 2022-mi tjestemandit SAP-mut ileqqaartarnissamut tunngavillit aningaasarsiallu tamarmiusut agguataariffialugit

	Aningaasarsiat tamarmiusut 2022				
	300.000 kr.-nit ataallugit	300-400.000 kr.	400-500.000 kr.	500.000 kr.-nit qaangerlugit	Katillugit
125.000 kr.-t ataallugit SAP-mut ileqqaartarnissamut tunngavik	47 (34%)	52 (18%)	98 (20%)	7 (15%)	204 (21%)
125.000 kr.-t qaangerlugit ileqqaartarnissamut tunngavik	15 (66%)	43 (46%)	126 (43%)	371 (49%)	555 (48%)
Katillugit	62 (44%)	95 (31%)	224 (33%)	378 (49%)	759 (43%)

Pissarsiffik: Naatsorsueqqissaartarfik aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Nass.: Eqimattani tamani amerlassutsinut pissarsianullu erseqqissaasoqarpoq. Inuit amerlassusaat. Eqimattani tamani pissarsiassani ungalusamiittuni aningaasarsiat tamarmiusut ilaat qanoq amerlatigisut soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnermut tunngavimmut ilaassanersut taaneqarpoq.

Eqimattat taakkua soraarnerussutisiaqalernissamut mininneqassagaluarpata tamanna eqimattat taakkua ileqqaartussaannermit aningaasarsiat ilaannut malunnartumik akiliisarnerunissaannik kinguneqartussaavoq.

Nalilersuinermi tjestemandinut matussusiinissamut qaffasissutsimik sukumiisumik qulaajarneqarsinnaangilaq, nalilersuinermini tjestemandit soraarnerussutisiaani pissutsit pillugit paasissutissanik pissarsisoqarsinnaangimmat.

6. AAQISSUUSSINEQ QANOQ AQUNNEQASSAVA, NUKISSALLU SORLIIT ALLAFFISSORNERMUT ATORNEQASSAPPAT?

6.1 AALLAQQAASIUT

Kapitalimi uani SAP-p aqutsiviginera immikkut sammineqarpoq. Nalilersuineri aqutsinikkut periuserineqartut qulaajaaffiginissaat immikkut sammineqarsimavoq, taakkunungalu ilaapput peqataallutik sullissisartut, taakkua suliassaat kiisalu aaqqissuussinerup aqutsiviginissaanut ukiumoortumik nukissanik atuisarnissaq.

Inatsisip kiffartuussisarnikkut ingerlaavartumik misissuiffigineranut inatsisillu naleqqussaaffigineranut atatillugu inatsisip atortussanngortinneranut atatillugu ilungersunartut assigiinngitsut katersuiffiqarsimapput. Tamatuma kingunerisaanik inatsit piffissap ingerlanerani allanngortinneqartarsimavoq. Nalilersuineri inatsisip atortussanngortinnerani ilungersunartut tamakkua qulaajaaffiginissaat anguniarneqarsimangilaq.

Tullinnguuttuni taamaasilluni massakkut aqutsinernut ilungersunartunullu ullumikkut aaqqissuussinerup aqutsiviginerani pigineqartut immikkut sammineqarsimapput. Tamanna aallaavigalugu aaqqissuussinerup aqutsiviginerata pitsanngorsarnissaanut piukkunnaatit arlallit kingulliullugit eqikkaaffiqineqarput.

6.2 AAQISSUUSSINEQ QANOQ AQUTSIVIGINEQARPA?

Ingerlaavartumik soraarnerussutisiassanut akiliisarnerit soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmik naammassinnittussat aallaavimmikkut inuup pineqartup suliassarivaa. Inuit amerlasuut aaqqissuussinermik sulisitsisup aquataanik pigisaqarput, tassani soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartunut qaffasissutsit illuatungeriit akornanni isumaqatigiinniarnikkut aalajangersarneqarsimallutik. Inuup pineqartup nammieerluni akiliutigisani atorlugit akiliutigineqartut tamakku ilasinnaavai. Ukiumi aningaasarsiorfiusumi soraarnerussutisiassanut eqqortumik akiliisoqartarnissaanut inuit saniatigut qitiulluinnarlutik sullissisartunut suliassaalersoq tassaalerpoq sulisitsisut, suleqatigiiffiit soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatseqatigiiffiillu ilaasarnissaat.

Aaqqissuussinerup aqutsiviginissaa tapersersuiffiginarlugu aaqqissuussinerup paasititsiniutigisarnissaanut aaqqissuutissanillu nassaarniarnissamut atortullu naleqqussaaffiginissaannut tunngatillugu atortussanngortitsineq sullissisartunut tamakkununga malunnartumik suliniuteqarnissamik pisariaqartitsiffiusimasut apersuineri tikkuarneqarpoq. Soorlu nalilersuineri takuneqarsinnaareertoq soraarnerussutisiaqalernissamut qaffasissutsit naleqqussarnissaat amerlanertigut iluatsitsiffiusimavoq, taamaasilluni amerlanerit ukiup aningaasarsiorfiusup iluani naatsorsuutigisatut annertussusilimmik ileqqaarsinnaassammata.

Eqimattaqarporli naammattumik ileqqaaruteqarneq ajortunik, inatsimillu suliaqarnermi immikkut taannaavoq nalilersuineri immikkut isiginiarneqarsimasoq.

Soraarnerussutisiassanut pisussaaffimmik akilerneqanngitsumut akiliisitsiniartarnerup aqutsiviginera

Inatsisip atortussanngortinneranut atatillugu SAP-mut tunngatillugu malittarisassanik aqutsineq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit isumagineqartassasoq aalajangerneqarpoq. Oqartussaasoqarfimmit paasissutissanut attuumassutilinnut isersinnaareersumut suliassat inissinnissaat immikkut eqqarsaatigisariaqarsimavoq, tassalu soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartussanngorsinnaasut akilerneqanngitsut naatsorsuiffiginannaaniarlugit akilersinniarsinnaaniarlugillu.

Taamaammallu allaffissornikkut suliassat amerlanerpaartaat SAP-mut atatilugu pigineqartut ullumikkut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit isumagineqarput. Matumani assersuutigalugu soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffiup naammassineqarsimangitsup kiisalu soraarnerussutisiassanut naammassineqanngitsumut akiliisitsiniartarnerup sularisarnissaannut tunngatillugu inunnik siunnersuisarnissat ilitsersuisarnissallu pineqarput.

Aaqqissuussinerup aqunnissaani pingaarnertut sullisisusaq tassaavoq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi soraarnerussutisiaqarnermut allaffik, taannalu ulloq naallugu marlunnik sulisoqarpoq. Tassani ukununga tunngatillugu suliassat tamarmik sularineqarput:

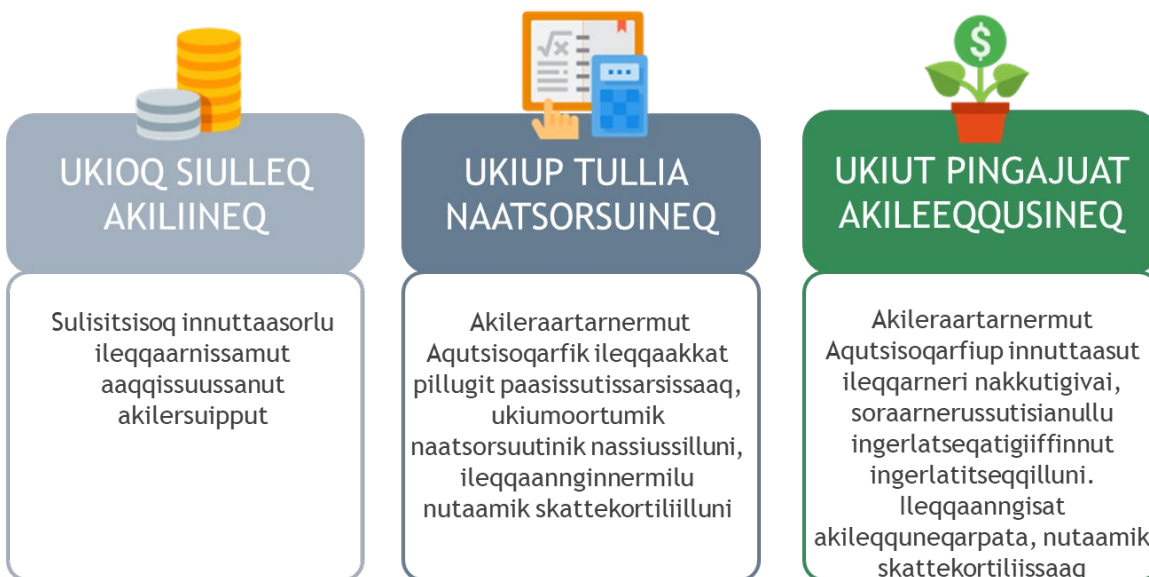
- Inuup soraarnerussutisiassanut akiliutigisartagai pillugit paasissutissanik pissarsiniartarnissaq
- Inuit taakkua ileqqaartarnissamut pisussaaffimmik naammassinnissimanersut naatsorsuiffiginissaat
- Soraarnerussutisiassanut akiliisimanermut uppernarsaammik tigusaqartarnissaq
- Inunnut soraarnerussutisiassanut akiliinngitsoorsimasunut ilanngaateqartarnermut procentip qaffaaffigineratigut skattekortimik nutaamik pilersitsinissaq
- Qanoq ilineratigut inuit akileraarutitigut soraarnerussutisiaqalernissamut pisissaaffimminnut naammassinnittarnerannut kiisalu soraarnerussutisiassanut akileraarutitigut akilersinniarneqartunut soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatseqatigiiffinnut akiliutigineqartartunut naammassinnittarnermut nakkutiginninnissaq.

Tamatuma saniatigut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik innuttaasunik sullissivinnik sisamanik Kalaallit Nunaanni assigiinngitsuni inissisimasunik pigisaqarpoq. Innuttaasunik sullissiviit akileraartarnermut suliassaqarfik tamakkerlugu sullissisartuupput, pinngitsooranilu soraarnerussutisiassanut aqqissuussinermut tunngatillugu inuit sulisitsisullu ukiup ingerlanerani pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut tunngatillugu apeqquteqarsinnaasunut suliassaqarlutik. Innuttaasunik sullissivik amerlanertigut apeqqutinut assigiinngitsunut akisinnaasassaaq, pisulli ilaanni Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut ikioqqusinnaalluni. Innuttaasunik sullissiviit suliassaasa isumaginissaannut inuit 20-t missaat sulisorineqarput, taakkunanngalu SAP-mut tunngatillugu saaffiginnissutit suliarisarnissaannut ukioq suliffiusoq ataaseq atornerqarumaartoq missingerneqarpoq.

Kiisalu Akileraartarnermut Aningaasaqarnermullu Naalackersuisoqarfik naammagittaalliuutit suliarisarnissaannut tunngatillugu suliassaqarpoq. Naammagittaalliuutit inatsisilerinermut immikkoortortamit isumagineqarput, tassanilu naammagittaalliuutit tamarmik naalackersuisoqarfiup suliassaqarfiata iluaniittut suliarineqartarput. Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissaq pillugu inatsisip aqutsivigineranut tunngatillugu ukiuni kingulliunerusuni naammagittaalliornerit ikinnerusimanerat pissutaalluni suliassaq tamanna inatsisilerinermut immikkoortortap piffissamik atuineranut suunngitsumik sunniuteqartarpoq. Naammagittaalliuutit suliarisarnissaannut ukiumut suliffiit katillugit 0,2 missaanniittut atornerqarumaartut missingerneqarpoq.

Allaffissornikkut suleriaaseq

Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissaq pillugu inatsisip aqutsiviginerana ukiut 3-t iluanni suliassat aalajangersimasut sammisassallu arlallit atorlugit ingerlanneqartarpoq, takuuk takussutissiaq tullinguuttuniittoq.

Ukiumi akiliiffiusussami sulisitsisut inuillu innuttaasup soraarnerussutisiassanut aqqissuussineranut, kalaallit aqqissuussinerannut aamma Danmarkimi Savalimmiunilu nunat allamiut aqqissuussinerannut akuerisaasunut ingerlaavartumik akiliuteqartarput. Ukiumi

akiliiffiusumi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup inunniit sulisitsisuniillu saaffiginnissutit ingerlaavartumik akisarnissaat pingaarnertut suliaasarivaa.

Ukiumi naatsorsuiffiusumi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik aalajangersimasunik arlalinnik suliaasaqarpoq.

1. Piffissami januarimit marsimut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartut pillugit paasissutissanik pissarsisarpoq. Taakkunanani sulisitsisumit ukiumut akissarsiat allagartaat pineqarput, taakkunanilu soraarnerussutisiassanut sulisitsisup akilersimasai pillugit paasissutissat kiisalu danskit soraarnerussutisiassanut aaqqissuussinerannut akiliutigineqartut pillugit Skat Danmarkimit nakkutilliinermut paasissutissat pineqarput. Akiliuteqartarnermut paasissutissat amerlanerpaartaat qarasaasiakkut tiguneqartarput, allallu ataasiakkaat assaannarmik suliarineqartarlutik.
2. Sulisitsisunit Skat Danmarkimiillu paasissutissat tiguneqartut aallaavigalugit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik innuttaasunut kiffartuussineq pillugu allakkamik nassiusaqaqartarpoq. Kiffartuussinermut allagaq soraarnerussutisiassanip aqqa atorlugu soraarnerussutisiassanut akiliisoqarsimaneranut qanoq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup ilisimasagaqartigineranut paasissutissanik imaqarpoq. Tamatuma saniatigut kiffartuussinermut allagaq ileqqaartarnissamat tunngavik sorleq (aningaasarsiat tamarmiusut) inuup akiliutaanut nalunaarsorneqarluni attuumassuteqartup naatsorsuiffiginissaanut aamma imaqarpoq. Inuk tamanna sinnerlugu isertitaqarsimassappat pineqartup soraarnerussutisiassanut akiliinikipallaarluni ilisimalissavaa.
3. Aggustip qaammataani Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik ukiumoortumik naatsorsuutininummut nassiusaqaqartarpoq. Ukiumoortumik naatsorsuutit innuttaasup aningaasarsiaanun (Aningaasarsiat A-t aamma aningaasarsiat B-t) inaarutaasumik naatsorsuinerinik imaqarput aamma inuup ukiup siuliani soraarnerussutisiaqalernissamat pisussaaffimminik naammassinnissimananer pillugu inaarutaasumik naatsorsuinerinik imaqarlutik.
4. Aggustip qaammataanit novembarip qaammataanut inuit soraarnerussutisiassanut pisussaaffimmik naammassinnissimangitsut soraarnerussutisiassanut nalunaarsorneqarlutik akilinngitsuukkanut imaluunniit soraarnerussutisiassanut akiliisarnissanut uppersaatinik nassiusinissamat periarfissinneqarput, taamaaliornikkut skattekortit decembarimi nassiuqqartarpoq aqutugalugu soraarnerussutisiassanut pisussaaffimmik naammassineqanngitsumut akiliisitsiniarnermik aallartitsisoqassanngimmat. Inuilli akiliutigineqartunut uppersaammik qaqugukkulluunniit nassiusaqaqarsinnaapput imaluunniit akiliuteqarsinnaallutik, taamaaliornikkut skattekortimik nutaamik nassiusisoqarsinnaassimmat.
5. Decembarip qaammataani Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik ukiumut tulliuqqartarpoq skattekortimik nassiusisarpoq. Inunnut soraarnerussutisiassanut akiliinngitsoortunut ilanngaat procentitigut qaffaaffigineqartoq atorlugu skattekortit nutaq pilersinneqassaaq. Ileqqaartarnissamat pisussaaffik naammassineqanngitsoq 4000 kr.-t ataallugit aningaasartalik isiginiarneqarneq ajorpoq. Skattekortit e-Boks imaluunniit allakkat aqutugalugit tiguneqassaaq.

Ukiumi akiliisitsiniarfiusumi, tassani soraarnerussutisiaqalernissamat pisussaaffik naammassineqanngitsoq akileraarutit aqutugalugit akilersinniarneqartussaalluni, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik aamma arlalinnik suliaasaqarpoq.

1. Innuttaasut akileraarutit aqutugalugit akiliutigisartagaannut ingerlaavartumik nakkutiginnittoqartassaaq. Soraarnerussutisiaqalernissamat pisussaaffik naammassineqanngitsoq akilersinneqarepat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik inummut skattekortimik nutaamik ilanngaateqarnermut procentimik iluarsiiqqissamut suliaqassaaq nassiusaqaarlunilu.
2. Naggataagullu soraarnerussutisiassanut akilersinniarneqartunut innuttaasup soraarnerussutisiaqalernissamat ingerlatseqatigiiffiinut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik akiliutigineqartunut ingerlaavartunut kvartalikkaartumik suliaqassaaq.

6.3 AAQQISSUUSSINERUP AQUNNISSAANUT NUKISSAT QANOQ AMERLATIGISUT ATORNEQARTARPAT.

Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamat aaqqissuussinerup aqunneqarneranut aningaasartuutit missingiinernik Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi aqutsisunit suliarineqartunik tunngaveqarput. Allaffissornermut aningaasartuutit missingiiffigineranni 2023 immikkut

isiginiarneqarsimavoq, tassami naatsorsuutaasoq tassaavoq allaffissornikkut aningaasartuutit 2024-meersut siumullu 2023-mi aningaasartuutit qaffasissusaannut naapertuuttussatut ilimagineqarmata. Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinerup aallartinnerata nalaani ukiuni ataasaannartumik aningaasaliinerit pisariaqartinneqartut arlallit ingerlanneqarsimapput, ilaatigut it-qarnikkut atortut inerisaaffiginissaannut tunngatillugu. Qarasaasianut aningaasaliinerit tamakku isiginiarneqarsimannngillat.

Nalunaarsuiffimmi tullinguuttumi ukiumut aningaasartuutit missingikkat missingersuutitut akigititanut qitiulluinnartunut agguataarlugit takutinneqarput.

Nalunaarsuiffik 3. SAP-p aqutsiviginissaanut aningaasartuutinngortussat missingikkat

Suliniummut akigititaq	Aningaasartuutit
Akilaartarnermut Aqutsisoqarfimmi soraarnerussutisialerinermut allaffimmi akissarsianut ukiumoortumik aningaasartuutit. 500.000 kr.-t ukiunut suliffiusunut marlunnut atugassat, aningaasartuutinngortut	1.000.000 kr.
Innuttaasunik Sullissivimmut saaffiginninnerit suliarisarnissaannut akissarsianut ukiumoortumik aningaasartuutit. 500.000 kr.-t ukiumut suliffiusumut ataatsimut atugassat, aningaasartuutinngortut	500.000 kr.-t ilanngullugit.
Akilaartarnermut Aqutsisoqarfimmi naalackersuisoqarfimmilu aqutsisoqarneranut akissarsianut ukiumoortumik aningaasartuutit.	250.000 kr.
Akilaartarnermut Aningaasaqarnermullu Naalackersuisoqarfimmi naammagittaalliuutit suliarisarnissaannut, inatsisitigut ilitsersuisarnissanut aamma inatsisinik allattarnissanut ukiumoortumik aningaasarsianut aningaasartuutit.	100.000 kr.
IT-qarnermut atortunut (Akuersissutit, pisisarfiit il.il.) ukiumoortumik aningaasartuutit	1.000.000 kr.
Allagarsianut/qarasaasiakkut allagarsianut ukiumoortumik aningaasartuutit	400.000 kr.
Katillugit	3.250.000 kr.

Pissarsiffik: Akilaartarnermut Aqutsisoqarfimmik aamma Aningaasaqarnermut Akilaartarnermullu Naalackersuisoqarfimmik workshopertitsinikkut apersuinikkullu qulaajarneqarpoq.

Allaffissornermut ukiumoortumik aningaasartuutaasartut 3,25 mio. kr.-usut takuneqarsinnaavoq. Aningaasartani aqutsisunut sulisunullu akissarsianut aningaasartuutit, it-qarnermut aningaasartuutit kiisalu inuit assigiinngitsut angalasarnerannut aningaasartuutit ilaapput.

6.4 AAQQISSUUSSINERUP ATORTUSSANNGORTINNEQARNERA

Inatsisip atortussanngortinnissaanut atatillugu qitiulluinnarluni ilungersunartunut ilaasimasooq tassaavoq aaqqissuussinermut tunngatillugu atortorissaarutitigut allaffissornikkullu atortorissaarutit ingerlalluurtut pilersinnissaat. Inatsimmik akuersissuteqarneq atortussanngortitsinerlu inatsisip tapersersuiffiginissaanut sunik pisariaqartitsisoqarnersoq naammannngitsumik maluginiarneqarsimasooq inuit apersorneqartut arlallit erseqqissaatigaat. Tamatuma kingunerisaanik ukiut siulliit aallartinniarnep ilaanut ajornartorsiuteqarfiusimapput. Ilaatigut erseqqissarneqarpoq:

- Allannguutissanut pisussanut tunngatillugu naammannngitsumik attaveqaqatigiittoqartarsimasooq.
- Sulisitsisunit, pensionskarsinit aamma SKAT Danmarkimit innuttaasut soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuussinerannut akiliutigineqartartut pillugit nalunaarutininik uppernartunik pissarsiniartarneq ajornakusoorsimasooq.
- It-qarnermut tapersersuinissat aamma it-qarnikkut aaqqiissutissat nutaat ineriartortitsiffiunerisa ilaanni ilungersunartoqarsimasooq. Assersuutigalugu sulisitsisut atortuannut naammannngitsumik ilanngusiniartoqartarsimavoq, tassani sulisitsisut

aningaasarsianik soraarnerussutisiassanullu akiliutigineqartunik nalunaaruteqartarlutik, tamakkulu assaannarmik sulisarnissat kingunerisimavaat.

- Sulisut allaffissornikkut atortorissaarutit ineriartortinnissaannut atortussanngortinnissaannullu isumagisallit arlaleriarlutik piginnaasanik pisariaqartinneqartunik pigisaqartarsimangitsut.

Soraarnerussutisiassanut 2019-imi akiliutigineqartunut tunngatillugu kukkunerpassuaqarsimasoq kingunerisassani siulianiittuni atuarneqarsinnaavoq, ilaatigut innuttaasut akiliutaasa naatsorsuiffigineranni, innuttaasullu ileqqaartarnissamut pisussaaffigisaasa piareersimaffigisarnissaasa naatsorsuiffiginissaanni. Tamatuma kingunerisaanik aamma inoqarsimavoq ilanngaammut procentimik qaffaaffigineqarsimasunik, naak ileqqaartarnissamut pisussaaffimminnik naammassinnereersimagaluartut. Ilungersunartut kingunerisimavaat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik akiliisitsiniartarnermut suleriaaseq "taamaatikallarniarlugu" aalajangersimammata. Tamatuma kingunerisimavaa akiliisitsiniartarnermut suleriaaseq unitsinneqarsimammata, Akileraartarnermullu Aqutsisoqarfiup aningaasat pensionskarsinut nuunneqareersimangitsut tamakkerlugit akililersinniartalersimammagit.

2022-mi aaqjissuussinerup unitsinnissaa tikillugu it-qarnermut tapersersuinerup inaarsarfiginissaa pitsanngorsaaffiginissaalu aamma allaffissornikkut suleriaatsit ileqqorineqartullu pitsaanerulernissaat sulissutigilluarneqalersimapput. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi aallartitanik soqutigisalinnullu pitsaassutsimut tunngatillugu apersuinerit allaffissornikkut ilungersunartut annertunerpaatigut iluarsineqarsimasutut isikkoqarnerannut takussutissiilluarput, ilaatigut sullissisut akornanni qanimut eqaannerusumillu suleqatigiinnerup kingunerisaanik aammalu massakkorpiaq aaqjissuussinerup allaffissornikkut suliarisarneranut tunngatillugu arlalippassuartigut tulluqartunik suleriaaseqartoqartoq.

Nalunaarsuiffik 4: Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut tunngatillugu naammagittaalliutit amerlussusaanni ineriartorneq

Naammagittaalliutit amerlassusaat	Tiguneqarpoq	Naammassineqarpoq
2019	3	0
2020	17	16
2021	25	17
2022	8	15
2023	4	6
2024	2	2
Katillugit	59	56

Naammagittaalliutinut suliat amerlassusaanni ineriartortoqarnera suliniutigineqartut suleriaatsillu pilersinneqartut atorsinnaalluarnerannut ilimanarsititsivoq. 2022-p kingorna naammagittaalliutit Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfimmi nalunaarsorneqartut ikinnerujussuanngorsimapput.

Pissarsiffik: Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfik

Siusinnerusukkut tamakku naammagittaalliutinut suliani initusimapput, tjenestemanderpasullu namminneq soraarnerussutisiassanut ileqqaarnermut tunngavimminnut naatsorsuisoqarnissaa pillugu saaffiginnittarsimapput. Akissarsiat tjenestemandit soraarnerussutisiassaannit immikkoortinneqartartut ilaannut soraarnerussutisiantut akiliisarunnaarnerup kingorna tjenestemandit atorfilinnit naammagittaalliutit malunnartumik ikileriarsimapput. Ilangaatigineqartartunut procenti qaffaaffigisaq aqutugalugu akiliisitsiniartarneq maalaarutigineqarnerpaanut ilaavoq. Maalaarutit tamakku malunnartumik aamma ikilisimapput.

6.5 AAQJISSUUSSINERUP AQUNNEQARNERANUT ULLUMIKKUT ILUNGERSUNARTUT SUUPPAT?

Apersuinerit ingerlanneqartut massakkut pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissaaq pillugu inatsisip aqunneqarnera ingerlalluortoq ataatsimut isigalugu pilersinneqarsimasoq takutippaat. Taamaattoqarpoq inatsisip ukiuani siullermi atortussanngortitsiniarnermut ilungersunartunik malunnaatilinnik peqarsimagaluortoq. Pitsaassutsimut tunngatillugu apersuinerit qitiulluni sammeneqartoq tassaasimavoq ilungersunartut allaffissornermut ullumikkut attuumassuteqartuut aammalu ukiuni tulluittuni suunersut paasissallugit pingaarutillit

qulaajarneqarnissaat. Matumani Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut, innuttaasunut sulisitsisunullu allaffissornikkut sulinermilu ilungersunartut pineqarput.

Ileqqaartarnissamut tunngavissaq siumut oqaatigissallugu naatsorsuiffigissallugulu ajornakusoortuuvoq

Inatsisip aqunneqarnissaani qitiulluni ilungersunartoq tassaavoq innuttaasut soraarnerussutisiassanut akiliutigisartagaannut katersuisarnerup eqqortumik takussutissiiffigisarnissaa. Inoqarpoq ileqqaartarnermut tunngavimminnik eqqortumik naatsorsuisarnissamut ajornartorsiutilinnik, taamaammallu ileqqaartarnissamut pisussaaffimminnik naammassinnginnissamut ulorianartorsiorsinnaasunik. Matumani assersuutigalugu inuit pineqartut tassaapput:

- A-nik aamma B-nik aningaasarsiallit. (Inuit ileqqaartarnissamut pisussaaffillit 30 pct.-iisa missaat 2022-mi B-nik aningaasarsiaqarsimapput. Aningaasarsiat B-t taakkua aningaasarsiaasa tamarmiusut 4 pct.-erisimavaat)
- Akissarsiaminni soraarnerussutisiaqataalersussanik aamma soraarnerussutisiaqataalersussaanngitsunik akissarsiaqarput. Assersuutigalugu tunngaviummik akissarsiaq soraarnerussutisiaqataalersinnaasoq aamma tapit/ulapilluni sulinermit akissarsiat soraarnerussutisiaqataalersussaanngitsut.
- Allanngorartorujussuarnik aningaasarsiaqartut, assersuutigalugu nammineerluni suliffiummit sinneqartoornerit kingunerisaannik. (Inuit ileqqaartarnissamut pisussaaffillit 8 pct.-iisa missaat inuussutissarsiutigalugu suliffeqarfimmit sinneqartooruteqarsimapput. Taakkua agguaqatigiissillugu 315.000-inik inuussutissarsiutigalugu suliffeqarfimmit sinneqartooruteqarsimapput. Tamakku agguaqatigiissillugu taakkua aningaasarsiaminnit tamarmiusunit 62,5 pct.-imik akiliisarsimapput.
- Tamakku aktiaatini obligationinilu aningaasaliinernit allanngorartunik iluanaaruteqartuupput imaluunniit allanngorartunik ernianit isertitaqartuullutik. (2022-mi 0,9 pct.-it pigisatik aqutigalugit aningaasarsiaqarsimapput, tamakkulu aningaasarsiaasa tamarmiusut 3 pct.-erisimavaat.
- Akuttunngitsumik allamik suliffittaartarput.
- Sulisitsisup soraarnerussutisiassanut akiliutigisartagai ileqqaartarnissamut tunngavimmut ilaammata ileqqaartarnissamut tunngaviup naatsorsuiffiginissaanik ajornartitsisarput.
- Sulisumut ajunngitsorsiasat, soorlu akeqanngitsumik biileqartitaaneq, akeqanngitsumik oqarasuaateqartitaaneq, ileqqaartarnissamut tunngavimmut aamma ilaasussammata ileqqaartarnissamut tunngaviup naatsorsuiffiginissaanut ajornartorsiuteqartarput.

Ileqqaartarnissamut tunngaviup paasisaqarfiginissaanut naatsorsuiffiginissaanullu ilungersunartoqartarneq inuit apersorneqartut naapertorlugit inuppassuit soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffinnik naammassineqanngitsunik peqarnerannut pingaarnertut pissutaasunut ilaavoq. Innuttaasut malittarisassat paasisarnissaannut ikiorneqartarnissaat tapersersuiffigisarnissaallu kiisalu soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffigisatik piviusunngortissinnaaniarlugit qanoq annertutigisumik akiliisarnissaasa naatsorsuiffigisarnissaat pisariaqartinneqartorujussuusoq tikkuarneqarpoq. Soraarnerussutisiaqalernissamut ingerlatseqatigiiffiit sullitaminnut siunnersuisarput, amerlanerusulli angusinnaaniarlugit attaveqatigiittarnermut atitunerusumik suliniuteqartoqarnissaa pisariaqartinneqarsinnaavoq.

Soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermut peqataasussaatitaaneq pillugu inatsit pillugu amigartumik paasinnittoqarnera ilisimasaqartoqarneralu

Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut inatsisip atortussanngortinnerani ilungersunartunut ilaasusaaq alla tassaasasooq Kalaallit Nunaanni innuttaasut ilaanni arlalinni soraarnerussutisiassanut ileqqaartarnermut ileqqaartoqannginnera soraarnerussutisiassanullu ileqqaartarnerup pisariaqassusaanut paasinnittoqarneq ajornera nalilerneqarpoq. Tamanna ilaatigut innuttaasut tamarmiunngitsut inatsimmut tigusilluarsimanerannut tunngaviuvoq.

Innuttaasunut tamanut paasissutissiiniartarnerit anngutsinniarnernannut Namminersorlutik Oqartussat ajornartorsiuteqarsimapput, tamakkumi siunertanut imarisanullu paasinninnerulernissamut iluaqutaariaannaapput. Allakkatigut paasissutissiisarnernit tamanut iluamik sunniuteqarsimannnginnerat misiginartarpoq.

Apersorneqartut akornanni innuttaasut soraarnerussutisianut isumaat ukiuni kingullerni allanngoriartulersimasoq misigineqarpoq. Taamaakkaluartoq sulii inuppasuaqarpoq pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinnermut akertilusunik, amerlanerpaartaannullu tunngatillugu pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissaq akileraarnertut soraarnerussutisiassanullu ileqqaarnerunnngitsutut isiginnittunik.

Attaveqatigiittarnermut ilungersunartumik innuttaasut ilaanut toqqarneqartunut tunngatillugu kivitsivigisariaqartunik sulii peqartoqartoq tassunga atatillugu inuit apersorneqartut tamakkingajallutik erseqqissarsimavaat.

Inuit qarasaasiakkut allagarsianik tamatigut atuarneq ajorput.

Inuppasuit qarasaasiakkut allagarsianik atuarneq ajornerat, soorlu allagarsianik Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit tigusaminnik, pingajuattut ilungersunartuuvoq. Assersuutigalugu kiffartuussisarnermut allakkamik apriliip qaammataani tigusaminnik atuarneq ajorput, taamaammallu soraarnerussutisiassanut akiliutininnut nassiussaminnut Kiffartuussinnermut Allakkami nalunaarsorneqareersimannngitsumik nassiussinnaaneq ajorlutik. Inuit ukiup siuliani soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmik naammassinnissimannngitsut imaluunniit skattekortimi decembarimi nassiunneqartumi qaffasinnerusumik ilanngaammut procentilimmik nassiussiffigisimanerat pillugit inaarutaasumik naatsorsuineri ukiumoortumik naatsorsuisoqartarneranut atuarneq ajorput qisuariarnerlu ajorlutik.

Tamatuma kingunerisussaavaa inuppasuit akissarsiat allagartaannik tigusiffianni akissarsiallu naatsorsuutigisamit ilanngaammut procentip qaffanneqartup kingunerisaanik appasinnerusimatillugit inuppasuit aatsaat inatsisip sunniutaanut paasinnissinnaalerlutillu malugisaqartarnissaat. Qarasaasiakkut allakkat atornagit periarfissat allatut atorlugit innunut arlalinnut annguttarnissaq pisariaqartinneqartoq ilungersunartuni paasinarsivoq. Tassani aningaaseriviit, sulinermut kattuffiit, pensionskarsit allallu suliaqarlutik inissisimapput.

Sulisitsisumit nalunaaruteqartarnerit

Sulisitsisunik uppernannngitsunik nalunaaruteqartartunik nassaassaqaarnera sisamaattut ilungersunartuuvoq. Assersuutitut taaneqarsinnaasunut ilaapput ukiumut akissarsianut allagartani nassiunneqartuni kukkusoqartarnera imaluunniit soraarnerussutisiassanut akiliutigineqartut eqqortumik nalunaarutigineqarsimannngitsut pillugit paasissutissani kukkusoqartarnera. Naallu sulisitsisut nalunaaruteqartarneri ataatsimut isigalugit aqqissuussinnerup atuutilernerata kingorna uppernarnerulersimagaluartut sulisitsisut nalunaarutaasa misissuiffigisarnissaanni Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi nukissanik sulii atuisoqartarpoq.

Akiliisitsiniartarnermut suleriaaseq "sakkortoq"

Ileqqaartarnissamut tunngaviup ilaani qanoq annertutigisumik akiliisoqartarnera apeqqutaatinnagu, tassa inuup soraarnerussutisiassanut ileqqaarnermut akilinngitsuugai pillugit, aningaasat akiligassanngortut ilanngaammut procentimi qaffaaneq assigalugu, massakkut 8 pct.-inik qaffanneqarsimasoq, akilersinniarnegartarnissaat ilungersunartut tallimarivaat. Aningaasat akiligassanngortut piffissap sivikitsuinnaap iluani akilernerqartussaammata inuit ilaasa aningaasaqarnermikkut eqqugaangaatsiarnissaat tamatuma kingunerisussaavaa. Taamaattumik amerlanerit utertitsisarnissamut atugassarititat sakkukinnerusut ujarporpaat, tassani aningaasat akiligassanngortut piffissami sivisunerusumik akilersinniarnegartussaallutik.

Aalisartut piniartullu soraarnerussutisiaqalernissamut pisussaaffimmik naammassinnissimannngitsut

Inuit soraarnerussutisiassanut pisussaaffimmik naammassinnissimannngitsut amerlassusaat allanut sanilliullugit inuussutissarsiortut ilaannut tunngatillugu amerlanerujussuunerat ilungersunartut tallimarivaat. Tassani pingaarnermik piniarnerup aalisarnerullu iluini inuussutissarsiutillit pineqarput, taakkualu amerlanertigut aningaasarsiaqqortuujupput, kisiannili ukiup ingerlanerani ukiumit ukiumut allanngorsinnaasorujussuullutik. Tassunga peqatigitillugu tunisassiaminnik tunisinnermut atatillugu amerlanertigut aningaasarpasuaarnik pissarsisarput. Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartarnermut ileqqoqanngimmat, immaqa pinngitsoorani soraarnerussutisiassani nukissanut qilersorsimanissanut ataatsimut akertilusoqarnera ilanngullugu, inuit taakkua ileqqaartarnissamut pisussaaffinnik naammassineqanngitsunik peqalersinnaapput.

Nuna allamiut Kalaallit Nunaanni suliffillit

Nuna allamiut Kalaallit Nunaanni suliffillit pineqarnerat arfineq-aappaattut ilungersunartuuvoq. SAP pillugu malittarisassanit immikkut akuersissuteqarsinnaanermut ukiut 2-t angullugit atornerqarsinnaapput, taamaaliornikkut pineqartut namminneq nunaminni soraarnerussutisiassanut ileqqaarnertik piginnarsinnaassammassuk. Nuna allamiunut Kalaallit Nunaanni ukiut 2-t sinnerlugit

sulisussanut tunngatillugu ukiut 2-t qaangiunneranni pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissaq pillugu inatsit naapertorlugu akiliutigineqartartussat akilertarnissaannut ilungersunartoqarpoq.

Taamaammallu inuit apersorneqartut uparuarsimavaat malittarisassat siunissami Kalaallit Nunaata nunani allammiunik sulisussanik pisariaqartinneqartunik pissarsiniartarnissaanut periarfissanut kingunerlussinnaasoq.

7. AAQISSUUSSAP SUNNIUTAI - NAATSORSUINERMUT TUNNGAVIK

7.1 AALLAQQAASIUT

Kapitalini tullinnguuttuni SAP siunertamisut sunniuteqarnerisut paasisaqarfigissavarput. SAP-p sunniutaanik misissueqqissaarnitsinni paasisutissat periutsillu taakku assingi atorineqangaatsiarput, uanilu kapitalimi naatsorsuinermut tunngaviit misissueqqissaarnermut tunngavigineqartut nassuiarpavut.

7.2 NAATSORSUINERNUT TUNNGASUT PINGAARNERIT

Pinngitsoorani soraarnerussutisiat pillugit inatsimmi siunertaq pingaarneq tassaasimavoq inuit amerlanerusut soraarnerussutisiassanut ileqqartartut amerlinissaasa qulakkeernissaa taamaaliornikkullu soraarnerussutisiaqartut atugarissaarnerulernissaat sulereerlutillu soraarnerussutisiat isertitaasa annertuumik ikilinnginnissaat qulakkeerlutik. Tamatuma saniatigut aqqissuussinermi pisortat aningaasaqarnerisa pitsangorsarnissaat aamma siunertaasimavoq.

Soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanissaq aatsaat 2026-mi tamakkiisumik atuutilissaaq, aqqissuussallu sunniutissai tamakkiisut aatsaat ukiut 40-50 qaangiuppata naatsorsuutigineqarsinnaalissallutik. Taamanikkussamut soraarnerussutisiat inuunerminni sulinerit naallugu aqqissuussami peqataasimalissapput - taamaattumillu pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussineq inerissimassalluni. Aqqissuussap sunniutissaanik misissueqqissaarnitsinni soraarnerussutisiassanut ileqqaarnermik qaffaanermut, soraarnerussutisiat atugaannik pitsangorsaanermut pisortallu aningaasaqarneranik pitsangorsaanissamut atatillugu aqqissuunneq inerivissimasoq sunniutissanik siunertarineqartunik angusaqassanersoq taamaallaat isiginiarpavut.

Soraarnerussutisiat tamanut atatillugu suaassusaat, ukiut, ilinniakkat ullumikkullu isertitaat pillugit paasisutissat aallaavigalugit siunissami soraarnerussutissanut akiliutaat soraarnerussutissallu nalingi naatsorsorpavut. Soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussinermut pinngitsoorani ilaanissaq ilanngullugu ilanngunnagulu siumut naatsorsuisimavugut, tamannalu taakku soraarnerussutisiassanut pisussaaffimmik naammassinninngitsut siunissami soraarnerussutissaasa naligissaannut soorunami sunniuteqassaaq. SAP-p atorineqarnera atorineqannginneralu sanilliunnerisigut aqqissuussamit sunniutaassanganneqartut naatsorsorsinnaavavut.

Siunissami soraarnerussutisiassanut akiliutit soraarnerussutisiassallu nalinginut naatsorsuinissamut periuserput misissueqqissaarnerit nalinginnaasut allat assigai, assersuutigalugu tunuartitsineq nungullarnerlu pillugit isumaliogatigiissitaq, 2022, takuneqarsinnaavoq. Tassaniki ukiuni kingullerit isertitat allallu pillugit paasisutissat aallaavigineqarmata ilinniagaasa qaffasissusaat allallu piviusumik takuneqarsinnaassapput. Taamaakkaluartoq piffissap ingerlanerani ilinniakkat qaffasissusai nikkiartorsinnaapput, taamaattumik siunissami soraarnerussutisiassat nalingi pillugit naatsorsorneq kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit ullumikkut qanoq innerannik tunngaveqartut taamaallaat isigineqassalluni.

7.3 PAASISSUTISSAT INULLU IMMIKKOORTINNERI

Misissueqqissaarnerit 2021-imi aamma 2022-mi Naatsorsueqqissaartarfimmit aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi paasisutissanik nalunaarsukkanik tunngaveqarput aamma inuiaqatigiit agguataarnerini pissutsit (suaassuseq, ukiut il.il.) pillugit paasisutissanik aamma isertitat soraarnerussutisillu pillugit paasisutissanik imaqarlutik. Inuit 18-67-inik ukiullit danskisut innuttaassuseqartunut tamakkiisumik akileraartartussaasunut immikkoortinneqarput. Aammattaaq tjestemandit ilanngunneqarnatik, tassa taakku tjestemandit soraarnerussutisiassa tunniunneqartarneri ilisimasaqarfiginnginnatsigu taamaattumillu taakkununga soraarnerussutisiat tunniunneqartartut tamarmiusut oqaluttuarisinnaanatik. Tjestemandit amerlanertigut soraarnerussutisiassanillu allanut naleqqiullutik qaffasissumik soraarnerussutisiaqartarput.

Kapitali 5-imi takutinneqartut pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussinermi soraarnerussutisiaqarnissamut pisussaaffimmut ullumikkut arlalissuit naammassinnereerput. Isertitassani soraarnerussutisiassanillu siumut naatsorsuineq tunuliaqutaralugu (tak. immikkoortoq

7.4 aamma 7.5) sulisutut inuunermi tamarmiusumi tamakkiisumik atulersinneqartumi soraarnerussutisiaqarnissamut pisussaaffimmut naammassinnittussatut naatsorsuutigineqartut amerlassusii naatsorsorsimavagut. Sulisinnaasutut ukiulinnit tamarmiusunit 37 pct.-ingajaat naatsorsuutigineqarput allanut naleqqiullutik ima qaffasitsigisunik ileqqaagaqarsimassasut sulinerminni piffissap arlaannaaniluunniit SAP-mit sunnerneqartussaanaatik. Inatsit 2018-imi atulersinneqarpoq, avaqqunneqarsinnaanilu inoqassasoq soraarnerussutisiassanit akiliutiminni siusissukkut iluarsiiisoqarsimasunik, taamaalillutik tamakkiisumik atulersinneqarnerani soraarnerussutisiaqarnissamut pisussaaffik akuerisimassallugu. 2022-mi, soraarnerussutisiassanik tunniussanik uuttuinitinni, tamakkiisumik pisussaaffik 6 pct.-imiissimavoq, aatsaallu 2026-mi tamakkiisumik atulersinneqarsimalerpat annerpaamik pisussaaffik 10 pct.-iusoq anguneqarsimassalluni. Taamaattumik ilimanarluinnartutut naliliivugut 2022-mi tamakkiisumik atulersinneqartumi soraarnerussutisiaqarnissamut pisussaaffimmut naammassinnereersimasut SAP atornagu taamaaqataanik soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarsimassasut.

Taamaaqataanik 7 pct.-ingajaat naatsorsuutigineqarput sulisutut inuunertik tamaat ima appasitsigisumik isertitaqassasut SAP-mut ilaasinnaanatik. Taamaalilluni ataatsimut isigalugu sulisinnaasutut ukioqartunit tamarmiusunit 44 pct.-it missaat SAP-mit sunnerneqarnissaat naatsorsuutigineqarnani. Taamaalilluni SAP-p sunniutai nassuiarneqarsimasut misissueqqissaarnitsinni taakku ilaatinnissaat tulluurtuunani, tassa taakku soraarnerussutisiani pisuussutinut, matussusiinnaanerinit soraarninngornerullu kingorna isertitanut atoriaannarnut SAP sunniuteqassanngimmat.

SAP-p sunniutaanik naliliinitsinni taamaalilluta sinneruttut 56 pct.-it missaaniittut sammissavagut, SAP-p malitsigisaanik taakku sulisutut inuunerisa ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit soraarnerussutisiassanik akiliisarnerminnik qaffaasarsimanissaat naatsorsuutigineqassalluni. Inuit taakku kisimik soraarnerussutisiani pisuussutinut tamarmiusunut SAP-p sunniutaanik misigisaqassapput taannalu aqqutigalugu soraarninngornerup kingorna aningaasaqarnermikkut.

Assiliaq tamarmiusoq erseqqissarniarlugu soraarninngorsimasut tamaasa ilaatillugit aamma naatsorsuisimavugut.

7.4 SULISUTUT INUUNERUP INGERLANERANI ISERTITAT

Sulisutut inuunermi isertitat naatsorsorneri assigiinngitsunut arfinilinnut suliarineqarpoq ilinniarnernik qaffasinnerpaamik naammassisat imaluunniit ingerlanneqartut (ilinniagaqarsimanngitsut, inuussutissarsiutinik ilinniarsimasut aamma inuit ingerlaqqiffiusunik ilinniarsimasut) aamma suaassutsit malillugit agguarsimasut. Pinngitsoorani soraarnerussutisianut tunngavigineqartunut tamakkiisumik isertitanut aamma isertitanut tunngaviusunut naatsorsuisoqarpoq.

Sulisutut inuunerup ingerlanerani isertitat inunnut ataasiakkaanut naatsorsorneqarput, naatsorsuinerlu immikkoortuni marlunni pisimalluni.

Immikkoortumi siullermi ukioqatigiiaani ataasiakkaani tamani isertitat agguaqatigiissinnerisut assigiinngitsunut arfinilinnut ataasiakkaanut tamanut sulisutut inuunerup ingerlanerani isertitat naatsorsorneqarput. Assigiinngitsuni arfinilinni ataasiakkaanut tamanut ukioqatigiiaani ataasiakkaani tamani takusat amerlassusii naammattut qulakkeerniarlugit 2021-mut aamma 2022-mut paasissutissat ataatsimoortinneqarput, isertitallu ukioqatigiiaanun ukiunut tallimakkaartunut naatsorsorneqarlutik. Kingorna ukioqatigiiaat akornanni isertitat ataqatigiissumik arlalinnik immikkoortoqartumik naligiissarneqarlutik.

Taamaalilluni assigiinngitsunut arfinilinnut ataasiakkaanut tamanut sulisutut inuunerup ingerlanerani isertitat agguaqatigiissinneqarlutik. Tamanna isumaqarpoq assersuutigalugu inuussutissarsiutinut ilinniarsimasup sulisutut inuunerani isertitai inuussutissarsiummik ilinniarsimasut kinguaariinnut assigiinngitsunut ataatsimoortinneqarlutik 2021/2022-mi 18-22-nik ukiullit, 2021/22-mi 23-27-nik ukiulinnut, il.il.).

Immikkoortup aappaani inummut ataatsimut sulisutut inuunerup ingerlanerani isertitassatut naatsorsuutigisat naatsorsorneqarput. Tamanna ukioqatigiiaani pineqartuni inuup isertitai aallaavigalugu pivoq. Tulliulluni inuup isertitaasa ineriartorneri inuup ilaaffigisaani assigiinngitsunut sulisutut inuunermi isertitat agguaqatigiissinnerini ineriartornermut (immikkoortoq 1) malinnaasoq tunngavigineqarluni. Ukioqatigiiaani pineqartuni agguaqatigiissillugu isertitanit qaffasinnerusunik inuk ataaseq isertitaqarnerusimappat sulisutut inuunerup ingerlanerani inuup isertitai taamaalillutik assigiinngitsut agguaqatigiissinnerinut naleqqiullugu

qaffasinnerusimassapput. Taamaaqataanik ukioqatigiiaani pineqartuni agguaqatigiinnermit pineqartoq appasinnerusumik isertitaqarpat inuup isertitaasa ingerlaneri appasinnerussapput. Inunnut ilinniarnermik qaffasinnerpaamik naammassineqarsimasumit qaffasinnerusumik ilinniarnermik ingerlataqartunut isertitat ingerlaneri immikkoortunut naggataatigut ilaaffigiligassaannut agguaqatigiissinnermut iluarsineqassapput.

A-mi aamma B-mi isertitat tamarmiusut aamma inuussutissarsiummik ingerlatap sinneqartoortai aallaavigalugit isertitat naatsorsorneqarput. Inuussutissarsiummi ingerlatami ukiumi ataatsimi inuit sinneqartoortut sulisutut inuuneranni ukiuni tamani taamatut isertitaqarnerat pillugu naatsorsuuteqartoqarpoq, inuilli taamatut isertitaqanngitsut inuussutissarsiummi ingerlanneqartumi sinneqartoortifiusumit isertitaqanngisaannarsimallutik. Aammattaaq naatsorsuutigaarput soraarnerussutisiallit akissarsiortutut imaluunniit namminersortutut inuussutissarsiuteqartutut isertitaqanngitsuusut. Siunissami soraarningortutut ukiut 67-iunerat aallaavigineqarpoq.

Naatsorsuineri isertitat tamarmiusut inuup isertitai akileraaruserneqartussat, taakku ilanngaataat pingaarnert soraarnerussutisianullu akiliutaat tunuliaqutaralugit isertitat atoriaannaat ukiumi naatsorsoqqinneqarput. Naatsorsuineri inuup inuunerata ingerlanerani kommuni najugaqarfissatut naatsorsuutigisaa ilanngunneqanngilaq. Akileraarutit naatsorsornerini kommunimi akileraarutit agguaqatigiissinneri aallaavigineqarput, maannakkut inuit nunami agguarsimanerat aallaavigalugu naatsorsorneqarsimasut. Taamaattumik akileraarutit 42,5 pct.-inut assigiissarneqarput. Taakku saniatigut inummut ilanngaat, nalinginnaasumik ilanngaat aamma sulineri ilanngaat sillimaffigineqarput.

Pinngitsoorani soraarnerussutisiassanut tunngavigineqartut isertitat tunngaviusut naatsorsorniartugit assigiinngitsunut arfinilinnut ataasiakkaanut tamanut sulisutut inuunerup ingerlanerani ilaatinneqartussaannngitsut agguaqatigiissillugu annertussusaat naatsorsorsimavarput. Ilaatinneqanngitsunut isertitat apeqqutaasinnaaneri (assersuutigalugu ineqarnermut tapit, pisortanit ikiorsiissutit meeqqanullu tapit malitsigisaannik) kiisalu ukiut inuunermilu pisut allat (assersuutigalugu ilinniagaqarnerisutit, meeqqanut tapit meeqqanullu tapiissutit malitsigisaannik) sillimaffigineqarput. Taamaalilluni inuup sulisutut inuunerata ingerlanerani SAP-p naatsorsorneranut tunngavigineqartut isertitat naatsorsuutigineqartut naatsorsorneqarsinnaalerput.

7.5 SORAARNERUSSUTISIAT

Soraarnerussutisianut akiliutit soraarnerussutisianilu pisuussutit

Sulisutut inuunerup ingerlanerani isertitat ingerlanerini naatsorsuineq tunuliaqutaralugu soraarnerussutisianut akiliisarnert aamma inummut ataatsimut soraarnerussutisiani pisuussutit naatsorsorneqarput. Soraarnerussutisiani pisuussutit siunissami soraarnerussutisiat tunniussassat naatsorsornerinut atorneqarput.

Pingitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussinerup sunniutaanik nalilersuisinnaanermut soraarnerussutisianut akiliutit aamma soraarnerussutisiani pisuussutit SAP ilaatillugu aamma aqqissuussineq atuunnani pisinnaasumi naatsorsorneqarput.

Soraarnerussutisianut akiliutit aamma SAP-mi soraarnerussutisiani pisuussutit sulisutut inuunerup ingerlanerani isertitat ingerlanissaattut naatsorsuinerit aallaavigalugit naatsorsorneqarput. Aqqissuussami atulersinneqartumi piumasarineqartumit annertunerusumik soraarnerussutisiani akiliisareertut eqqarsaatigalugit taakku taamatut ingerlaannassasut naatsorsuutigineqarpoq. Inunnut taakkununga pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussineq taamaalilluni taakku soraarnerussutisianut qanoq annertutigisumik ileqqaarnerinut pingaaruteqassanngilaq. Aqqissuussinerup tamakkiisumik atulersinneqartup malitsigisaanit soraarnerussutisianut annikinnerusumik akiliisartut eqqarsaatigalugit siumut sammisumik aqqissuussineri piumasaqaatinut naammassinnittumik akiliisalnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Inuit taakku eqqarsaatigalugit soraarnerussutisianut akiliisarnert naatsorsornerini siusinnerusukkut, maannakkut siunissamilu malittarisassat aqqissuussinerimilu akigitat sillimaffigineqarput. Taamaattorli soraarnerussutisianut pisussaaffik naammassineqarsimangippat annikinnerpaaffissatut killiliussaq 4.000 kr.-t isiginiarneqanngilaq.

Siumut naatsorsuineri, pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aqqissuussinerup atuutinngiffiani, 2022-mi soraarnerussutisianut inuup piviusumik akiliutai aallaavigineqarput. SAP-p atuutilernissaa sioqqullugu soraarnerussutisianut akiliutit pillugit paasisutissanut

periarfissaqanngimmat aamma SAP-p eqqunneqarnera 2022-mi soraarnerussutisianut akiliutinut sunniuteqarsimanersoq aamma qanoq sunniuteqarsimanersoq, aamma aaqqissuussineq atuussimangippat inuup ataatsip soraarnerussutisiani akiliinissamut allamik periarfissaqarsimanersoq pillugu taamaallaat missiliuisoqarpoq.

Taamaattorli takusinnaavarput soraarnerussutisiaqarnissamut pisussaaffik pillugu soraarnerussutisianut akiliisimasunut inunnut katersuussimasoq (pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinermi pisussaaffimmi 90 pct.-ip aamma 110 pct.-ip akornanni). Tamatuma ersersippaa aaqqissuussinerup eqqunneqarnerata malitsigisaanik inuit taakku soraarnerussutisianut akiliisarsimasut. Tamanna tunuliaqutaralugu naatsorsuutigaarput aaqqissuussinerup eqqunneqarnera sioqqullugu taakku akiliisarsimanerat ullumikkut soraarnerussutisiaqarnissamut pisussaaffimminnik naammassinnissimangitsut agguaqatigiissillugu akiliisimanerannut naapertuuttut.

Inuit allat tamaasa eqqarsaatigalugit naatsorsuutigineqarpoq taakku soraarnerussutisianut akiliutaat pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussinermit sunnerneqassanngitsaq, taakkunungalu 2022-mi soraarnerussutisianut piviusumik akiliutaasa taamaalilluni aaqqissuussineq atuutsinnagu soraarnerussutisianut akiliutaat assingalu.

Kiisalu ileqqaarnissamut procentip inuit 30-t inorlugit ukiullit akornanni qaffakkiartuaarnissaa sillimaffigineqarluni. Taamaalilluni pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqissuussineq atuussimangippat sulisutut inuunerup ingerlanerani inuit ataasiakkaat soraarnerussutisianut qanoq annertutigisumik akiliisimanissaannik missiliuisoqarpoq.

Ukiumut soraarnerussutisianut akiliutit aallaavigalugit ataatsiakkaat soraarnerussutisiani pisuussutaat naatsorsorneqarput. Siunissami soraarnerussutisianut ukiut 67-iunerat aallaavigineqarpoq. Iluanaarutinik naatsorsuutit pillugit Siunnersuisoqatigiinnit siunissami ungasinnerusumi iluanaarutit kingullermik naatsorsuutigisat tunuliaqutaralugit soraarnerussutisiani pisuussutit pillugit ukiumut erniat naatsorsorneqarput. Soraarnerussutisianut ukioqalernissaq qanillitillugu soraarnerussutisianut akiliinerit pillugit isumannaatsuunerup annertunerusumik pisariaqartinnera sillimaffiginiarlugu naatsorsuutigineqarpoq ukiumut iluanaarutit 60-inik ukioqalernissap tungaanut allanngujuitsusut. Tamatuma kingorna iluanaarutit appasinnerussapput, tassa aningaasaliinerit annikinnerusumik annaasaqarfiusussatut ingerlanneqassammata. Taamatut annaasaqarfiusinnaaneq sulisartut SISA-mi soraarnerussutisianut karsimi annaasaqarfiusinnaasunik aallaaveqarpoq aamma suliaasaqarfimmi atuakkiat allat malillugit, assersuutigalugu takuuk Ramlau, 2022. Aalajangersimasumik 60-inik ukioqalernissap tungaanut ukiumut 5,5 pct.-imik iluanaaruteqartarneq atorneraqarpoq. Tamatuma kingorna 70-inik ukioqalernissap tungaanut ukiumut iluanaarutit 4,5 pct.-inut appariartuartinneqassapput, kingornalu ilimagisatut toquffissaq tikillugu allanngujuitsuussallutik.

Aamma ukiumut aningaasaliinermi aningaasartuutit (0,3-0,4 pct.-it akornanni) sillimaffigineqarput, soorlu aamma soraarnerussutisianut akiliisarnert 15 pct.-ii tassaapput sillimasiinermut akiliutaaneri naatsorsuutigineqarput, tak. Uttertisineq nungullarnerillu pillugu ataatsimiititaliarsuaq, 2022. Kiisalu siunissamut ungasinnerusumut ukiumut akit 2 pct.-imik naleerukkiartorneri tunuliaqutaralugit 2022 tikillugu soraarnerussutisiani pisuussutit naatsorsorneqartut ukiumullu tunisassiat 1,5 pct.-imik amerleriarneri maannakkut nalinginut naatsorsorneqarput, tak. Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit, 2023.

Soraarnerussutisianut akiliinerit inuuffiusussallu sinneruttut atornerqartut

Soraarnerussutisiani pisuussutit maannakkut nalinginut naatsorsorneqarneri ukiumi aalajangersimasumi 67-inik ukioqalernerme inuuffigisassatut naatsorsuutigisap agguaqatigiissinneri tunuliaqutaralugu soraarnerussutisiatut tunniunneqartarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. SISA-mi imaluunniit Danmarkimi soraarnerussutisianut ingerlatseqatigiiffinnut soraarnerussutisianut akiliisoqartarpoq. SISA-mi nunatsinni inuuffiusussat sinneruttutut naatsorsuutigisap tunuliaqutaralugu soraarnerussutisiat tunniunneqartarput, Danmarkimili soraarnerussutisianut ingerlatseqatigiiffinni Danmarkimi inuuffiusussatut sinneruttutut naatsorsuutigisap tunuliaqutaralugu soraarnerussutisiat tunniunneqartarlutik. Kalaallit Nunaanni inuuffiusussatut sinneruttut agguaqatigiissillugu danskinit appasinnerummata SISA-mi soraarnerussutisiat tunniunneqassappata agguaqatigiissillugu soraarnerussutisiat amerlanerusut tunniunneqartassapput. Paasisutissaniilli inuit SISA-mi imaluunniit Danmarkimi soraarnerussutisianut ingerlatseqatigiiffinnut soraarnerussutisiani akiliisarnersoq takuneqarsinnaanngilaq. Taamaattumik inunnut tamanut Danmarkimi aamma kalaallit nunaanni inuuffiusussatut sinneruttutut naatsorsuutigisat agguaqatigiissinneri tunngavigalugit piffissaq

inuuffiusussatut sinneruttut naatsorsuutigisaaq naatsorsorneqarpoq. Soraarnerussutisianut akiliutit tamarmiusut pingajorarterutaasa missaat SISA-mut sinnerilu pingajorarterutit marluk Danmarkimi soraarnerussutisianut ingerlatseqatigiiffinnut akilernerqartarput, annertussutsillu taakku atornerqarlutik.

Piviusumilli naleqqiussilluni agguaqatigiissitsineq taanna malillugu soraarnerussutisiaminik kinaluunniit tiguisussaangilaq. Danmarkimi inuuffiusussat sinneruttut naatsorsuutigisaaq tunuliaqutigalugu imaluunniit kalaallit nunaanni inuuffiusussat sinneruttut naatsorsuutigisaaq tunuliaqutaralugu soraarnerussutisiat tiguneqartussaapput. Nalunaarsuiffik 5-imi Danmarkimi inuuffiusussaaq sinneruttoq, kalaallit nunaanni inuuffiusussaaq sinneruttoq naleqqiussillunilu agguaqatigiissitsinerit atorlugu soraarnerussutisialittut isertitat atoriaannaat assigiinngissutaat takutinneqarput. Kalaallit nunaanni inuuffiusussaaq sinneruttoq atornerqarpat isertitat atoriaannaat agguaqatigiissinneqartut qaammammut 13.200 kr.-upput. Taamaaqataanik Danmarkimi inuuffiusussaaq sinneruttoq atornerqarpat isertitat atoriaannaat agguaqatigiissinneqartut qaammammut 12.300 kr.-upput. Kalaallit nunaanni inuuffiusussaaq sinneruttoq tunuliaqutaralugu naatsorsorneqarnerini assigiinngissutaasumut pissutaavoq soraarnerussutisiani pisuussutit ukiuni ikinnerusuni tunniinneqartussaani.

Soraarnerussutisiani tunniussinerit naatsorsorutsigit akigitat atuuttut aamma ilaatigut ilanngaassinissamut malittarisassat tunuliaqutaralugit inuit qanoq annertutigisunik utoqqalinersiuteqarneri aamma sillimaffigisarpurput.

Nalunaarsuiffik 5. Ukiut 40-t sinnerlugit SAP-mi inunnut ilaasunut SAP-mi soraarnerussutisialittut isertitat atoriaannaat

	Soraarnerussutisiaqartut isertitat atoriaannaat (qaammamut ataatsimut)
Kalaallit Nunaanni inuuffiusussaaq sinneruttoq	13.200
Agguaqatigiissillugu naleqqiussaaq	12.500
Danmarkimi inuuffiusussaaq sinneruttoq	12.300

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit. Nassuiaaneq: Naatsorsuinerit ilaapput sulisut inuunermi minnerpaamik ukiumi ataatsimi SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisianut akiliutiminnik qaffaasussat naatsorsuutigineqartut.

8. PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIANIK AAQQUSSUUSINEQ SORAARNERUSSUTISIANIK ILEQQAARNERMUT QANOQ SUNNERTARPA?

8.1 AALLAQAASIUT

Kapitalimi tassani SAP-p inuit soraarnerussutisianik ileqqaarnerinut qanoq sunniuteqassanersoq misissussavarput. Aallarniutigalugu soraarnerussutisianik akiliinerit tamarmiusut 2050-ip tungaanut qanoq ineriartussaneriniq naatsorsuutigisat misissussavarput. Tulliullugu SAP-p malitsigisaanik taakku sulisutut inuunerisa ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit soraarnerussutisiassanik taakku akiliisarnerminnik qaffaasarnissaat misissussallutigu, aamma SAP soraarnerussutisiani pisuussutinut tamarmiusunut qanoq sunniuteqassanersoq misissorlutigu.

8.2 SORAARNERUSSUTISIANUT AKILIINERIT TAMARMIUSUT 2050-IP TUNGAANUT INERIARTORNERI

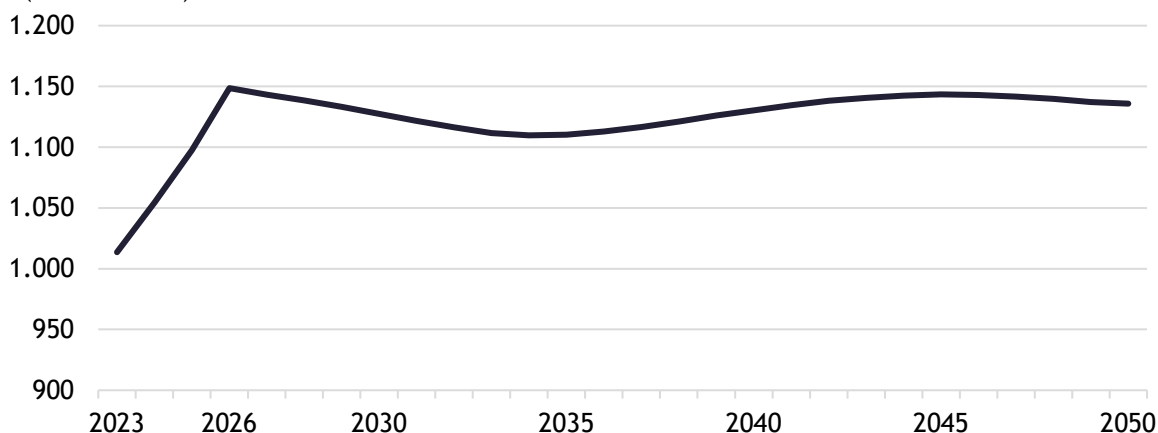
Ukiuni kingullerni soraarnerussutisianut akiliisarnerit annertussusaat malunnartumik qaffassimapput, 2022-milu soraarnerussutisianut akiliisarnerit tamarmiusut 990 mio. kr.-t (2022-mi akit) missaaniissimallutik, taakkunanga soraarnerussutisianut tamakkiisumik akileraaruserneqarlutik akilernerqartut 87 pct.-it missaaniillutik, tak. kapitali 4. Tamatuma tassa takutippaa SAP ileqqaarnerup qaffanneranut iluaqutaasimasoq. Soraarnerussutisianut akiliisarnerit qaffannerisa ilaat qularnanngitsumik piffissami tassani sulisut akissarsiallu akiliissutaasinnaasut nalinginnaasumik qaffannerinut aamma tunngassuteqassagunarlutik.

Aaqqussuussinerup atulersinneqarnerata ingerlanera peqatigalugu soraarnerussutisianut akiliisarnerit tamarmiusut ukiuni aggersuni aamma qaffannissaat naatsorsuutigineqarpoq. Takussutissiaq 10-mi 2050-ip tungaanut soraarnerussutisianut ukiumut akiliisarnerit tamarmiusut siumut naatsorsorneri takutinneqarput. Siumut naatsorsuineri innuttaasuni aningaasaqarfiit assigiinngitsut ukiut apeqqutaatillugit soraarnerussutisianut akiliisarnerinik naatsorsuunitsinnik aamma Kalaallit Nunaanni inuit siumut kingullermik naatsorsornerinik tunngaveqarput. Siumut naatsorsuineri taamaalilluni ilaatigut inuit 2050-ip tungaanut ilinniartitaanikkut ukiutigullu katitigaanerisa allanngornissaasa naatsorsuutigineri sillimaffigineqarput.

Siumut naatsorsuinerit takutippaat soraarnerussutisianut akiliisarnerit tamarmiusut SAP-p tamakkiisumik atulersinnissaata 2026-p tungaanut qaffakkiartussasut. 2026-mi naatsorsuutigineqarpoq ukiumut soraarnerussutisianut akiliisarnerit tamarmiusut 1.150 mio. kr.-t missaaniissasut (2022-mi qaffasissuseq), 2022-milu 990 mio. kr.-nik qaffanneq SAP-mik pissutissaqassalluni. 2035-p tungaanut ukiumut soraarnerussutisianut akiliisarnerit tamarmiusut annikitsumik appalaarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tamatumunnga pingaartumik pissutaavoq sulisinnaasut appariarnerat. Tamatuma kingorna soraarnerussutisianut akiliisarnerit qaffaqqissapput, 2050-illu tungaanut soraarnerussutisianut akiliisarnerit tamarmiusut kingumut ukiumut 1.150 mio. kr.-t missaaniinnissaat (2022-mi qaffasissuseq) naatsorsuutigineqarluni.

Takussutissiaq 10. 2050 2050-ip tungaanut ukiumut soraarnerussutisianut akiliisarnerit tamarmiusut siumut naatsorsorneri

Mio. kr.
(2022-mi akit)

Pissarsiffik: Naatsorsueqqissaartarfimmi paasissutissanik nalunaarsuinerit inuit siumullu naatsorsorneri tunuliaqutaralugit nammineq naatsorsuinerit.

Nass.: Soraarnerussutisianut akiliisarnerni taamaallaat 19-65-inik ukiulinnut tunngasuupput.

8.3 SORAARNERUSSUTISIANI PISUUSSUTIT INERIARTORNERISA NAATSORSUUTIGINERI

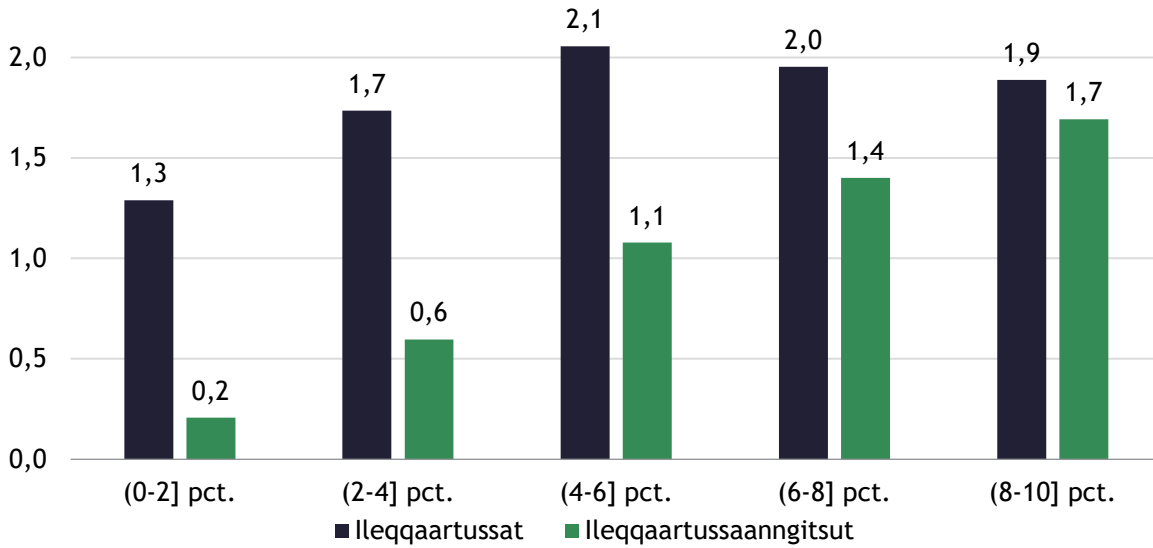
Inuit sulisutut inuunerat tamakkerlugu SAP-mut ilaappata SAP qanoq soraarnerussutisiani pisuussutitut sunniuteqassanersoq tulliuuttumi erseqqinnerusumik misissussavarput. Ukiumut soraarnerussutisianut akiliisarnerit tamarmiusut siumut naatsorsornerisa paarlattuaniq SAP-p malitsigisaanik taakku sulisutut inuunerisa ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit soraarnerussutisiassanik taakku akiliisarnerminnik qaffaasarnissaat misissussallutigu. Inuit taakku tassaapput soraarnerussutisiani pisuussutit SAP-p sunniutaanik misigisaqartussat.

Pingaarnertigut naatsorsuinerit takutippaat SAP soraarnerussutisiani pisuussutit qaffannerinut iluaqutaassasoq. Aggaaqatigiissillugu inummut ataatsimut 1,08 mio. kr.-t missaannit (2022-mi akit) 1,84 mio. kr.-t missaannut (2022-mi qaffasissuseq) 70 pct.-ingajannik soraarnerussutisiani pisuussutit SAP qaffaassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

SAP-p soraarnerussutisiani pisuussutitut sunniuteqarneranut apeqqutaavoq SAP atuutsinnagu soraarnerussutisianut qanoq annertutigisumik ileqqaartoqarsimasinnaaneq. Takussutissiaq 11-mi SAP-p atuutinnginnerani inunnut assigiinngitsunik ileqqaarnissamut procenteqartunut SAP atorlugu atornagulu soraarnerussutisiani pisuussutit naatsorsuutigisat takutinneqarput. Inuit soraarnerussutisiani annikinnerpaamik ileqqaarsimasut (SAP pillugu isertitanut tunngavigisat ilaattut uuttorneqartoq) naatsorsuutigineqarpoq SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisiani pisuussutit annertunerpaamik qaffassasut. Taamaalilluni isertitami ilaanit 0,2 pct.-t akornanni soraarnerussutisiatigut ileqqaarsimasunut SAP soraarnerussutisiani pisuussutit 0,2 mio. kr.-nit (2022-mi qaffasuseq) 1,3 mio. kr.-nut (2022-mi qaffasuseq) qaffassasut naatsorsuutigineqarpoq. SAP atorlugu ileqqaarnissamut piumasaqaammik naammassinninnissamut qaninnerpaajusinnaasut akornanni taamaaqataanik SAP soraarnerussutisiani pisuussutit annikitsuinnarmik qaffannerinik kinguneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Takussutissiaq 11. 40-t sinnerlugit ukiulinnut inunnut SAP-qartunut soraarnerussutisiani pisuussutit agguaqatigiissillugit, soraarninngornerup nalaani naatsorsorneqartut aamma ileqqaarnissamat procentit allat malillugu agguarneqartut

Mio. kr.
2022-mi akit
2,5

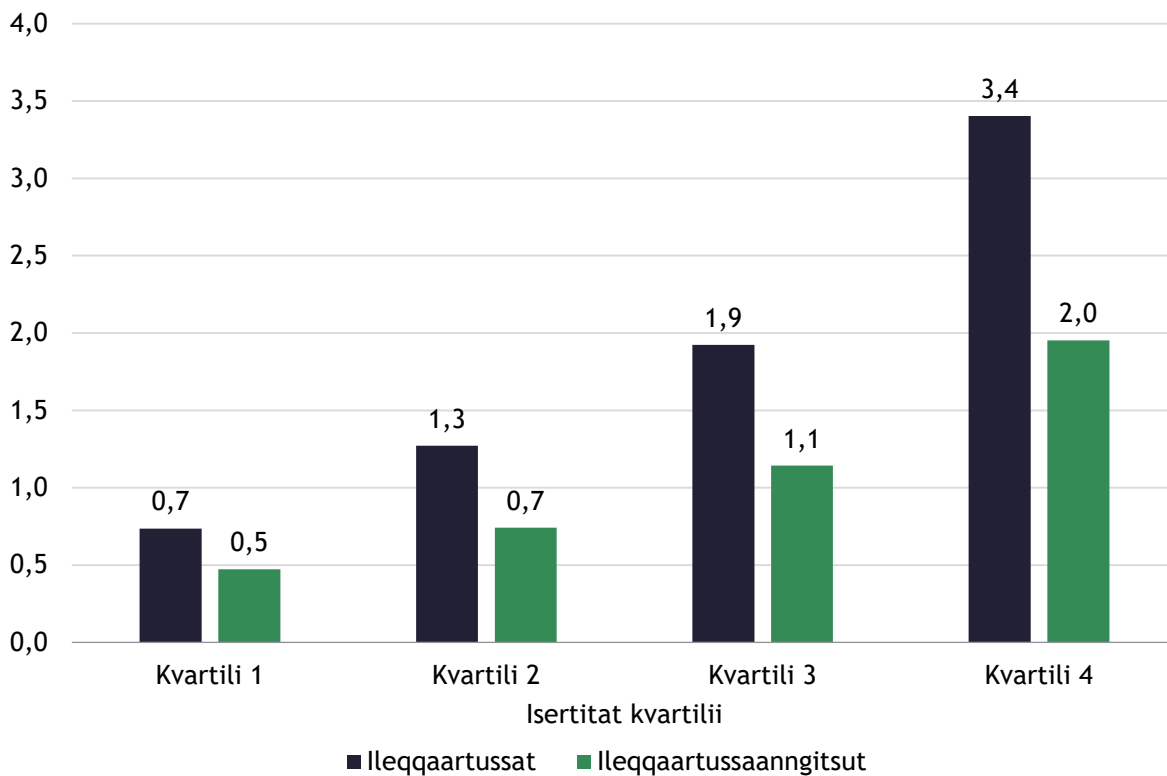
Pissarsiffik: Namineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasisutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeerisut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeerisut tunngavigalugit.
Nassuaaneq: Naatsorsuinerit ilaapput sulisut inuunerup ingerlanerani ukiumi ataasimi arlalinniluunniit SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisiani akiliutiminnik qaffaasussat naatsorsuutigineqartut.

Takussutissiaq 12-mi isertitat sisamanut inuit agguarlugit SAP atorlugu aamma atornagu soraarnerussutisiani pisussutit naatsorsuutigineqartut takutinneqarput. Koruuninngorlugit pissusissamisoortumik qaffasinnerpaamik isertitaqartunik SAP-p annerpaamik sunniuteqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Taamaalilluni inuit qaffasinnerpaamik isertitaqartut akornanni (sisamanut agguarnerit sisamaanni) agguaqatigiissillugu soraarnerussutisiani pisuussutit 1,4 mio. kr.-nit (2022-mi qaffasissuseq) missaannik qaffassat naatsorsuutigineqarpoq, annikinnerpaamillu isertitaqartuni (sisamanut agguarnermi siullermi) 0,2 mio. kr.-t (2022-mi qaffasissuseq) missaannik soraarnerussutisiani pisussutit qaffassat takuneqarsinnaalluni. (2022-mi qaffasissuseq).

Isertitat ilaattut uuttorlugu SAP-p sunniutissaatut naatsorsuutigisaaq isertitaqartunut assigiinngitsunut assinguvoq.

Takussutissiaq 12. Ukiut 40-t sinnerlugit SAP-mi inunnt ilaasunut SAP-linni soraarnerussutisiani pisuussutit agguaqatigiissinneri, piffissami soraarninngornermi naatsorsorneqartut aamma isertitat sisamanut agguarlugit.

Mio. kr.
(2022-mi akit)

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasisutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Nassuiaaneq: Isertitat sisamanut agguarneri soraarnerussutisiaqalernissaq ukiut tallimat sioqqullugu tamakkiisumik isertitat tunuliaqutaralugit naatsorsorneqarput. Naatsorsuinerit ilaapput sulisutut inuunerup ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisiantut akiliutiminnik qaffaasussatut naatsorsuutigineqartut.

9. PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIA TIGUT AAQQISSUUSSINEQ SORAARNERUSSUTISIAL LIP ANINGAASAQARNERANUT QANOQ SUNNIUTEQARPA?

9.1 AALLAQQAASIUT

SAP-mi siunertaq pingaartoq tassaavoq soraarnerussutisiallit inuunermi atugaasa pitsaanerulersinnissaa. Kapitalimi tassani SAP qanoq soraarnerussutisiaqartut aningaasaqarnerannut SAP-p sunniuteqartussatut naatsorsuutigineqarnerisooq misissorparput taamaalillunilu naammaginartumik inuunermi atugaqarnerup ingerlatiinnarnissaanut taakku periarfissaannut. Aallarniutigalugu soraarnerussutisiaqartut aningaasaqarnerat qanoq isikkoqarumaarneranik naatsorsuutigisanik naatsorsuinerit saqqummiutissavagut. Naatsorsuinerit taakku soraarnerussutisialinnut tamanut atuupput. Tulliullugu SAP-p sunniutai nassuiassavagut, taamaattumillu SAP-p malitsigisaanik taakku sulisutut inuunerisa ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit soraarnerussutisiaassanik taakku akiliisarnerminnik qaffaasarnissaat misissussallutigu. Kiisalu sunniutit annertussusaat eqqartussallutigu.

Boksimi ataaniittumi soraarnerussutisiallit aningaasaqarnerat erseqqinnerusumik nassuiarniarlugu uuttuutit atorineqartut allaaserineqarput.

Boks 3. Soraarnerussutisiallit aningaasaqarnerat nassuiarniarlugu uuttuutit atorineqartut

SAP-p qanoq soraarnerussutisiallit inuunermi atugaannut sunniuteqartussatut naatsorsuutigisat nassuiarniarlugit uuttuutit marluk atorpagut.

Matussutaasinnaasut allanngorneri

Uttut siulleq tassaavoq SAP-p matussutaasinnaasunut qanoq annertutigisumik allannguina. Matussutaasinnaasuni pineqarput soraarnerussutisiaqartut sioqqullugu isertitanut naleqqiullugu soraarnerussutisiaqartut qanoq qaffasitsigisunik isertitanik atorineqarsinnaasunik peqarsimanera. Taamaalilluni soraarnerussutisiaqartut sioqqullugu inuunermi atukkat ingerlatiinnarnissaannut soraarnerussutisiaqartut qanoq annertutigisumik periarfissaqarnerinut uuttuutaavoq. Matussutaasinnaasuni allanngornerup taamaalilluni soraarnerussutisiaqartut sioqqullugu inuunermi atukkat pigiinnarnissaannut soraarnerussutisialik qanoq qanitsigineranut uuttuutaavoq.

Ukiumi soraarnerussutisiaqartut isertitai soraarnerussutisiaqartut sioqqullugu isertitarisimasannut assersuunerisigut matussutaasinnaasut naatsorsorneqarput.

Isertitat atoriaannaat allanngorneri

Uttut alla tassaavoq SAP-p isertitani atoriaannaasuni qanoq allannguina. Isertitani atoriaannaasuni pineqarput akileraarutit akilereernerisigut soraarnerussutisiaqartut qaammatit tamaasa qanoq annertutigisunik atorsinnaasaminik peqarnerisooq. Isertitani atoriaannaasuni allanngornerup taamaalilluni takutippaa SAP-p malitsigisaanik qaammatit tamaasa soraarnerussutisiaqartut koruuninik qanoq amerlatigisunik atorsinnaasuninik peqarnerisooq.

9.2 SORAARNERUSSUTISIAQARTUP SIUNISSAMI ANINGAASAQARNISSAA

SAP-p atulersinnera atugaalerneru malillugu soraarnerussutisiani pisuussutit qaffakkiartussapput soraarnerussutisiaqartut aningaasaqarneranik pitsanngorsaassallutik. Tulliuttumi soraarnerussutisiaqartut aningaasaqarnera siunissami qanoq isikkoqarnissaanik naatsorsuutigisat erseqqinnerusumik misissorpagut. Naatsorsuinermi soraarnerussutisiaqartut tamarmik ilaapput, taakku SAP-mut ilaanersut ilaannginnersulluunniit apeqqutaatinnagu.

Takussutissiaq 13-imi sulisutut inuunermi tamakkusallugu SAP-mut ilaasinnaasunut soraarnerussutisialinnut tamanut matussusiinnaassuseq isertitaqartut sisamanut agguarneri takutinneqarput. Soraarnerussutisiallit soraarnerussutisiaqartut sioqqullugu appasinnerpaanik isertitaqartut (sisamanut aggornerit siulliat) agguaqatigiissillugu 100 pct.-it sinnerlugit matussutissaqarput. Tassa imaappoq inuit taakku soraarnerussutisiaqartut isertitagitut siuariarnissaq qilanaarisinnaavaat. Tamanna utoqqalinersiuteqartunut naleqqiullugu soraarnerussutisiaqalernissaq tikillugu tassaniittut arlalissuit appasinnerusumik isertitaqarnerinut naapertuuppoq.

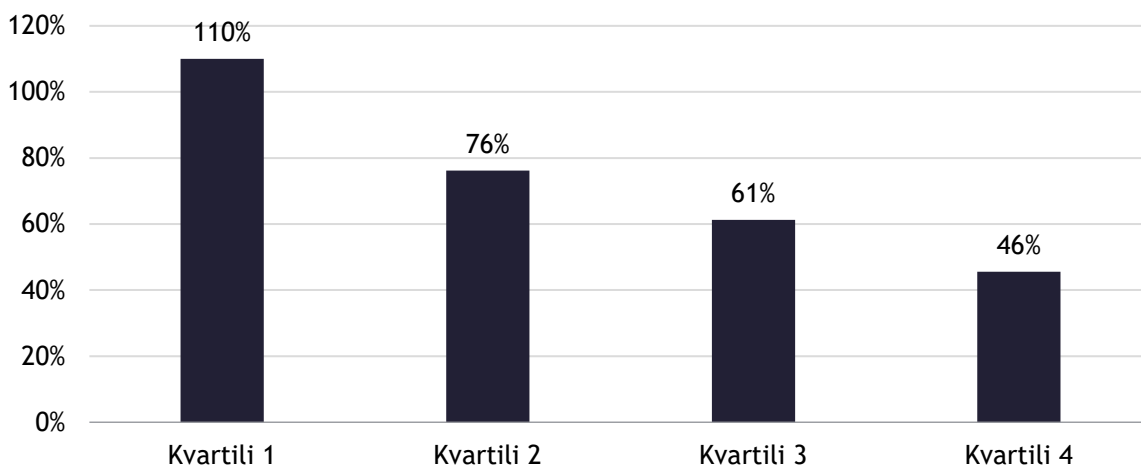
Soraarnerussutisiaqartut sioqqullugu isertitat qaffanneri naapertorlugit matussusiinnaassuseq malunnartumik apparpoq. Tamanna utoqqalinersiuteqartut aamma soraarnerussutisiaqartut nammineq ileqqartut, soraarnerussutisiaqalernissaq sioqqullugu isertitat inuunermilu atukkat

ingerlatiinnarnissaanut namminermit naammakkunnaarsimanerannut takussutissaavoq. Soraarnerussutisiaqartut sisamanut aggornerit aappaanniittut taamaalillutik 76 pct.-imik agguaqatigiissillugu matussutissaqalernissamat qilanaarsinnaapput, soraarnerussutisiaqartullu soraarnerussutisiaqartut sioqqullugu qaffasinnerpaanik isertitaqarsimasut (sisamanut aggornerit sisamaanniittut) 46 pct.-imik matussutissaqalersinnaallutik.

Matussutissat naammaginartut suunersut nalileruminaapput. SAP-p akuersissutigineranut tunngavigineqartuni inatsimmi atortuni 75 pct.-imik matussutissaqarnissaq pillugu anguniagaqarneq allaaserineqarsimavoq. Allat siusinnerusukkut inassutigisimasaannut tamanna naapertuuppoq. Assersuutigalugu ATP allappoq Danmarkimi soraarnerussutisiaqartut ingerlatseqatigiiffiit amerlanerit 80 pct.-it missaannik matussutissaqarnissaq inassutigisimagaat. (ATP, 2023). Taamatut qaffasissuseq ilaatigut soraarnerussutisiaqartut suliffeqarnermut attuumassuteqartunik assingusunik aningaasartuuteqarunnaarnerannut atatillugu isigineqassaaq.

75 pct.-imik imaluunniit 80 pct.-imik matussusiinnaaneq soraarnerussutisiaqartunut tamanna pinngitsoorani anguniagaasariaqanngilaq. Assersuutigalugu 75 pct.-imik matussusiinnaaneq soraarnerussutisiaqalernissaq tikillugu ukiuni appasissorujussuarmik isertitaqarsimasunut immaqalu appasissumik inuunermi atugaqareersimasunut tamatigut naammanneq ajorpoq. Paarlattuanik soraarnerussutisiaqartut soraarnerussutisiaqartut tikillugu ukiuni qaffasissumik isertitaqarsimasut qularnanngitsumik 75 pct.-imit annikinnerusumik matussusiinnaasunik isumatuumik inuunermi atugaqarnerit ingerlatiSsinnaassavaat. Naammattumik matussusiinnaaneq tassa soraarnerussutisiaqalerni sioqqullugu ilaatigut isertitaqarnermut aamma soraarnerussutisiaqalerni akileraarutit kingorna qaammatit tamaasa aningaasat qanoq annertutigisut atorineqarsinnaanerinit assersuunneqarsinnaavoq.

Takussutissiaq 13. 40-t sinnerlugit SAP-mi ilaasunut inunnut tamanut matussusiinnaaneq agguaqatigiissillugu, isertitat sisamanut aggornerinut agguarlugit

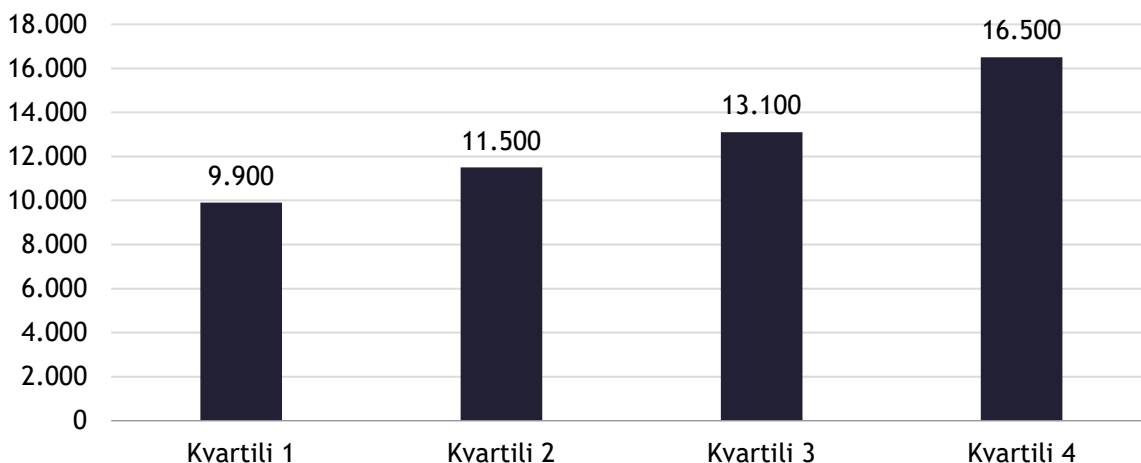

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinermit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Nassuiaaneq: Isertitat sisamanut aggorneri soraarnerussutisiaqartut ukiunik tallimanik sioqqullugu tamakkiisumik isertitat tunuliaqutaralugit naatsorsorneqarput. Naatsorsuinermit soraarnerussutisiaqartut tamarmik ilaapput, taakku SAP-mut ilaanersut ilaannginnersulluunniit apeqqutaatinngilaq.

Takussutissiaq 14-mi sulisutut inuuneq tamakkiusallugu SAP-mut ilaasimasinnaasunut soraarnerussutisiaqartunut tamanut isertitat sisamanut agguarlugit isertitat atoriaannaasut takutinneqarput. Soraarnerussutisiaqalernissaq sioqqullugu inuit qaffasinnerusumik isertitaqarsimasut soraarnerussutisiaqalerni aamma qaffasissumik isertitaqarnissaat erseqqippoq. Tamanna soraarnerussutisiaqartut nammineq ileqqaarsimanerannut naapertuuppoq. Inuit sisamanut agguarsimasuni appasinnerpaamik isertitaqartut agguaqatigiissillugu qaffasinnerpaamik matussutissaqaraluartut soraarnerussutisiaqartut sulit appasinnerpaamik isertitanik atoriaannarnik peqassapput. Taamaaqataanillu qaffasinnerpaamik sisamani agguarsimasuni isertitaqartut inuit soraarnerussutisialinni qaffasinnerpaamik atoriaannarnik isertitaqarlutik.

Takussutissiaq 14. 40-t sinnerlugit SAP-mi ilaasunut inunnut tamanut isertitat atoriaannaasut matussusiinnaasut agguaqatigiissillugit, isertitat sisamanut aggornerinut agguarlugit

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasisutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Nassuiaaneq: Isertitat sisamanut aggorneri soraarningornissaq ukiunik tallimanik sioqqullugu tamakkiisumik isertitat tunuliaqutaralugit naatsorsorneqarput. Naatsorsuineri soraarnerussutisiaqartut tamarmik ilaapput, taakku SAP-mut ilaanersut ilaannginersullunniit apequtaatinnaq.

9.3 PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIAT SORAARNERUSSUTISIALIT ANINGAASAQARNERANNUT SUNNIUTISSAT NAATSORSUUTIGINEQARTUT

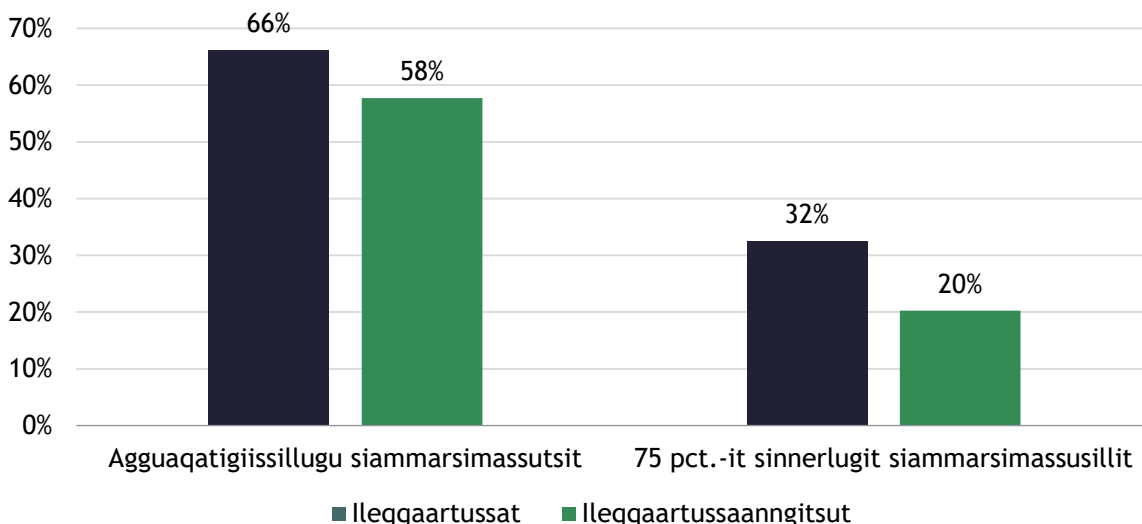
Immikkoortumi tassani SAP-p qanoq soraarnerussutisiallit aningaasaqarnerinut sunniuteqarnissaata naatsorsuutigineqarnera nassuiarparput. Immikkoortup siulianiittup paarlattuanik sulisutut inuunerup ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisianut akiliutiminnik qaffaasussat kisimik naatsorsuiffigineqarput. Inuit taakkuupput soraarnerussutisiani pisuussutaannut SAP-p sunniutaanik misigisaqartut tamannalu aqutigalugu soraarnerussutisialittut aningaasaqarnermikkut.

Matussutissat annertussusiini allannguutit

SAP-p kingunerisaanik matussusiinnaaneq qaffasinnerulerpoq. Inuit sulisutut inuunertik tamakkerlugu SAP-mut ilaasut naatsorsuutigineqarpoq agguaqatigiissillugu 66 pct.-imik matussusiinnaasut, tak. takussutissiaq 15. Tamanna SAP atuussimangikkaluarpat 8 pct.-pointinik qaffasinneruvoq.

Kisitsisiniippit ilaatigut matussusiinnaassutsini siaruarsimanerit, SAP-llu sunniutai aamma assersuutigalugu 75 pct.-inik tassanngaaniillunniit annertunerusunik matussusiinnaanermik angusaqartussatut naatsorsuutigineqartut qanoq amerlatiginerisa takunerisigut aamma uuttorneqarsinnaalluni. SAP-p malitsigisaanik taakku amerlassusii 20 pct.-imit 32 pct.-imut qaffassasut naatsorsuutigineqarpoq, aaqqissuussinerullu malitsigisaanik 75 pct.-imik matussusiinnaasut pillugu anguniakkamik naggataatigut angusaqartut soraarnerussutisiallit qanoq amerlatiginerinut annertuumik assigiinngitsoqarluni.

Takussutissiaq 15. Aggvaqatigiissillugu matussusiinnaaneq aamma ukiut 40-t sinnerlugit SAP-mut ilaasut inuit minnerpaamik 75 pct.-imik matussuserneqarsinnaasut amerlassusii

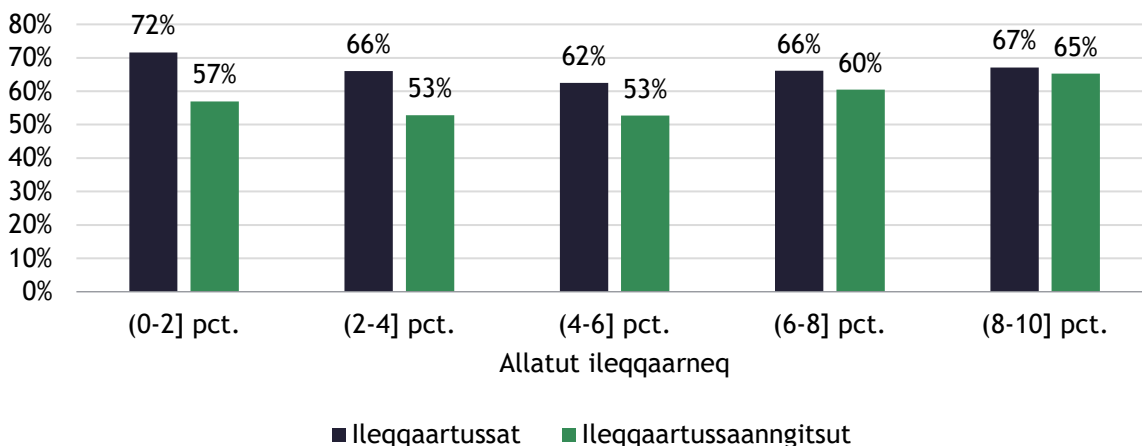
Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerut paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Nassuaaneq: Naatsorsuinerut ilaapput sulisutut inuunerup ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisianut akiliutiminnik qaffaasussatut naatsorsuutigineqartut.

Allaaserineqartutut assigiinngitsuni matussusiinnaassutsini annertuumik allanngorartoqarsinnaavoq, SAP-llu sunniutai taamaalillutik inunni immikkoortuni assigiinngitsuni annertuumik allanngorarsinnaalluni. Pingartumik SAP-p sunniutaanut apeqqutaassalluni aqqissuussinerup atuutinnginnerani allatut qanoq annertutigisumik ileqqaartoqarsinnaasimanersut. Takussutissiaq 16-imi aqqissuussinerup atuutinnginnerani soraarnerussutisiatigut qanoq annertutigisumik ileqqaartoqarsimasinnaanera apeqqutaatillugu matussusiinnaanermut SAP-p qanoq sunniteqarsinnaanera takutinneqarpoq.

Tupaallannangitsumik aqqissuussinerup atuutinnginnerani ikinnerpaamik ileqqaarsimasinnaasut akornanni matussusiinnaanermut SAP annertunerpaamik kivitsivoq (taakku isertitaasa ilaattut naatsorsorlugu). Taamaalilluni aqqissuussinerup atuutinnginnerani isertitaminnit 2 pct.-inik annikinnerusunik soraarnerussutisiassani ileqqaarsimasinnaasut akornanni 57 pct.-imit 72 pct.-imut aggvaqatigiissillugu matussusiinnaanermik SAP kivitsissasoq naatsorsuutigineqarpoq. Taamaaqataanik soraarnerussutisiani isertitaminnit 8-10 pct.-it akornanni ileqqaarsimasinnaasunut matussusiinnaanermi SAP-p annikitsumik qaffanneranik kinguneqassaaq taamaalillunilu aqqissuussinerup tamakkiisumik soraarnerussutisiatigut pisussaaffiup atulerneranut naammassinnilluni.

Takussutissiaq 16. Ukiut 40-t sinnerlugit inunnut SAP-mut ilaasunut SAP atorlugu atornagulu matussusiinnaassuseq

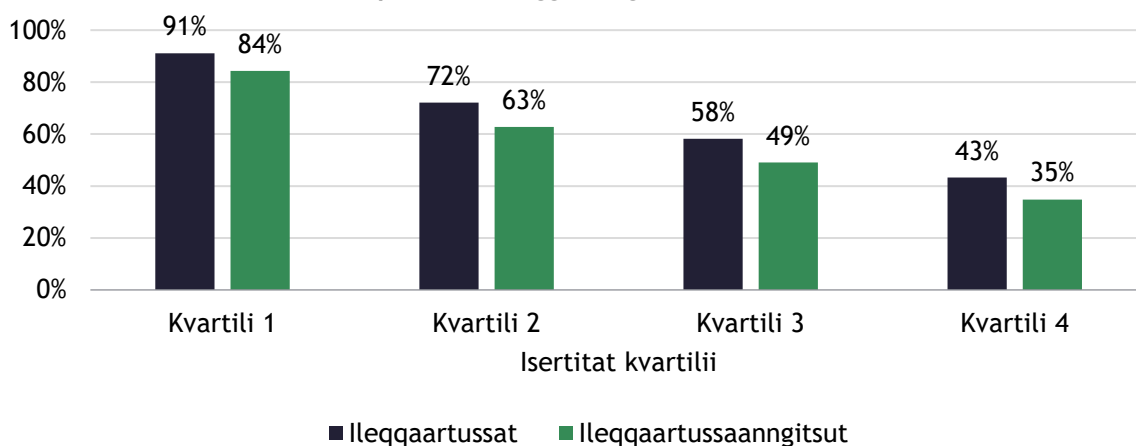
Pissarsiffik: Namineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnerit Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Nassuiaaneq: Naatsorsuinerit ilaapput sulisutut inuunerup ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisiani akiliutiminnik qaffaasussatut naatsorsuutigineqartut.

Takussutissiaq 17-imi isertitaqartunut assigiingitsunut matussusiinnaassutsimut qanoq SAP-p sunniuteqarsinnaanera takutinneqarpoq. Kingumut matussusiinnaaseq isertitat malillugit annikilliarpoq. SAP-p sunniutai - tassa SAP atorlugu aamma atornagu matussusiinnaanerup assigiingissutaa - akerialanik isertitat agguarnerini assinguvoq, isertitallu sisamanut agguarnerini tamani SAP naatsorsuutigineqarluni 7-9 pct.-pointinik matussusiinnaanikkut qaffaanermik kinguneqassasoq. Tamanna isertitaqarfiusuni tamani inuppasuarnut ileqqaarsinnaassutsikkut annertuumik qaffaanermik SAP-p kinguneqarneranut takussutissaavoq.

SAP-p sunniutai appasinnerpaamik isertitat agguarneriniittunut inunnut minnerpaavoq - 7 pct.-pointit. Tamatumunnga ilaatigut inuit appasissumik isertitaqartut sulisutut inuuneranni ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit SAP-mut isertitanut killiliussat amerlanertigut ataaniittarnerinik pissuteqarpoq. Taamaattumik inunnit qaffasinnerpaamik isertitaqartunut naleqqiullutik sulisutut inuunerminni SAP-mut ilaasut ikitsuinnaapput.

Takussutissiaq 17. Ukiut 40-t sinnerlugit SAP-mut ilaasunut ilaangitsunullu matussusiinnaanerit, isertitaqarfiusunut agguarlugit

Pissarsiffik: Namineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnerit Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Nassuiaaneq: Isertitat sisamanut aggorneri soraarnerinngornissaq ukiumik tallimanik sioqqullugu tamakkiisumik isertitat tunuliaqutaralugit naatsorsorneqarput. Naatsorsuinerit ilaapput sulisutut inuunerup ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisiani akiliutiminnik qaffaasussatut naatsorsuutigineqartut.

Isertitani atoriaannaasuni allangornerit

Siusinnerusukkut allaaserineqartut matussusiinnaanerni allangornerit kisimiissinnaangillat, soraarnerussutisiallit aningaasaqarnerannut SAP-p sunniutai nassuiarneqassatillugit. Ataniittumi

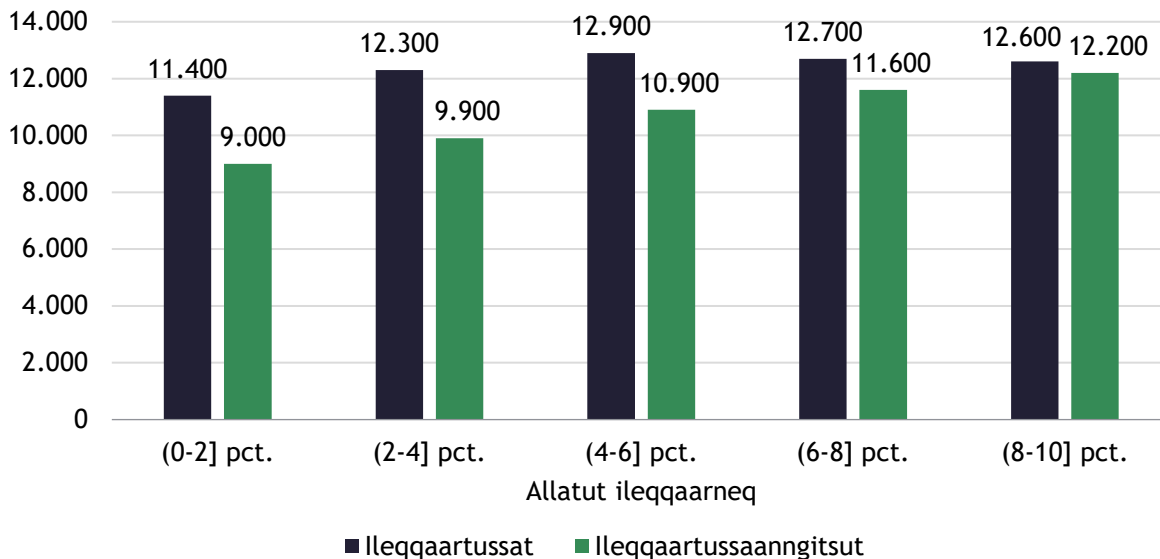
soraarnerussutisialinnut isertitanut atoriaannaasut SAP-p qanoq sunniuteqarsinnaanera misissorneqarpoq. Tassa SAP-p malitsigisaanik qaammatit tamaasa soraarnerussutisialittut qaavatigut koruuninik qassinik pissarsissappat.

Takussutissiaq 18-imi soraarnerussutisialittut qaammammut isertitat atoriaannaasut agguaqatigiissinneri takutinneqarput, ileqqaarnermi procentinut agguarlugit. Agguaqatigiissillugu isertitat atoriaannaasut 10.900 kr.-nit (2022-mi qaffasissuseq) qaammammut 12.500 kr.-nut SAP qaffaassasoq naatsorsuutigineqarpoq. (2022-mi qaffasissuseq). Tamanna qaammammut 1.600 kr.-t missaannik (2022-mi qaffasissuseq) isertitat atoriaannaasut qaffannerinut naapertuuppoq, imaluunnit 15 pct.-it missaannut. SAP-p atuutinginnerani appassisumik ileqqaarsimasinnaasunut inunnut SAP annertunerpaamik sunniuteqassaaq. Inuit isertitaminnit 0-4 pct.-it akornanni ileqqaagaqartut taamaalillutik qaammammut 2.400 kr.-t (2022-mi qaffasissuseq) missaannik isertitani atoriaannaasuni qaffariarnermut qilanaarsinnaapput. Tamanna 25 pct.-it missaannik qaffariarnermut naapertuuppoq.

Taamaaqataanik inuit isertitaminnit 8-10 pct.-it akornanni ileqqaagaqartut taamaalillutik qaammammut 400 kr.-t (2022-mi qaffasissuseq) missaannik isertitani atoriaannaasuni qaffariarnermut qilanaarsinnaapput. Tamanna 2 pct.-ingajannik qaffariarnermut naapertuuppoq.

Takussutissiaq 18. Ukiut 40-t sinnerlugit SAP-mi ileqqaarsimasunut SAP atorlugu aamma atornagu (qaammammut) soraarnerussutisialittut isertitat atorneqarsinnaasut, ileqqaarsinnaasanut agguarlugit

Kr. (2022-mi akit)

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Nassuiaaneq: Naatsorsuinerit ilaapput sulisutut inuunerup ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisialinut akiliutiminnik qaffaassusut naatsorsuutigineqartut.

Takussutissiaq 19-imi isertitat sisamanut agguarlugit soraarnerussutisialittut qaammammut isertitat atoriaannaasut agguaqatigiissinneri takutinneqarput.

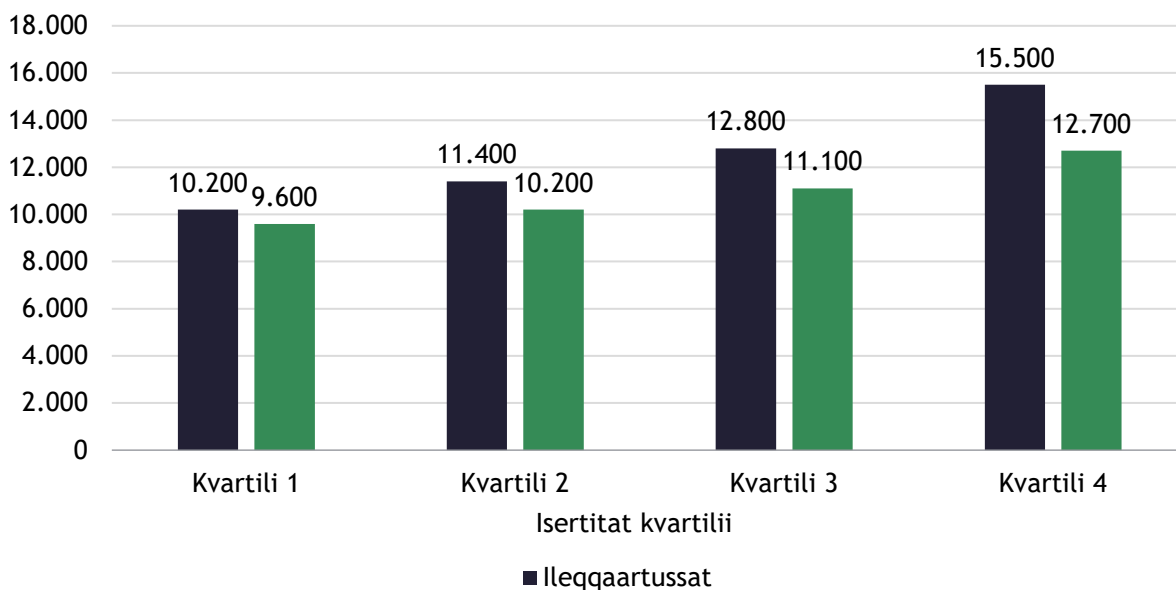
Tamanna isertitat atoriaannaasut SAP-llu sunniutaasa - SAP atorlugu atornagulu isertitat atorneqarsinnaasut assigiinngissusiini - isertitat peqatigalugit qaffannerinut erseqqissumik takussutissaavoq. Allatut oqaatigalugu tamanna isumaqarpoq SAP-p atuutinginnerani inuit soraarnerussutisialittut atoriaannarnik qaffasinnerpaamik isertitaqarsimasut aamma taakkuusut SAP-p malitsigisaanik atoriaannarnik isertitatigut qaffasinnerpaamik qaffaaffigineqartussat. Inuit qaffasinnerusunik isertitaqartut SAP-p malitsigisaanik koruuninik amerlanerusunik ileqqaarsinnaanerit atassuteqarpoq, taamaattumik soraarnerussutisialinut pisuussutit naggataatigut aamma qaffasinnerullutik.

Inunnut appassisumik isertitaqartunut paarlattuanik pisoqarpoq. Ileqqaarnissamut isertitatigut appasinnerusunik tunngaveqarput. Peqatigisaanik arlalissuit ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit ima appasitsigisumik isertitaqartut SAP-mut ilaanatik. Taamaattumik SAP-p sunniutaa taakkununga killeqarpoq.

Taamaalillutik inuit isertitani sisamani agguarsimasuni appasinnerpaamiittut SAP-p malitsigisaanik qaammammut 600 kr.-nik (2022-mi qaffasissuseq) isertitani atoriaannaasuni qaffaaffiginissaq qilanaarisinnaavaat, inuillu isertitani sisamanut agguarsimasuni qaffasinnerpaamiittut qaammammut 2.800 kr.-nik qaffaaffiginissaq qilanaarisinnaallugu.

Takussutissiaq 19. Soraarnerussutisialittut (qaammammut) isertitat atoriaannaat SAP atorlugu aamma atornagu inunnut ukiut 40-t sinnerlugit SAP-mi ileqqaarsimasunut, soraarninngornissaq sioqqullugu isertitanut assigiinngitsunut agguarlugit

Kr. (2022-mi akit)

Pissarsiffik: Namineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Nassuiaaneq: Iseritat sisamanut aggorneri soraarninngornissaq ukiunik tallimanik sioqqullugu tamakkiisumik isertitat tunuliaqutaralugit naatsorsorneqarput. Naatsorsuinerit ilaapput sulisutut inuunerup ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisianut akiliutiminnik qaffaasussatut naatsorsuutigineqartut.

10. PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIAQARNISSAMUT AAQQUSSUSSINEQ QANOQ PISORTAT ANINGAASAQARNERANNUT SUNNIUTEQARPA?

10.1 AALLAQAASIUT

SAP-mi anguniagaq pingaarutilik tassaavoq pisortat aningaasaqarnerat pitsaanerulersissallugu (aamma pisortat aningaasaqarnerat erseqqinnerulersissallugu) aamma ilaatigut inuit katitigaanerisa allanngornerinut patajaannerulersissallugu. Kapitalimi matumani pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqussussinerup qanoq pisortat aningaasaqarnerannut sunniuteqarnissaanik naatsorsuutigisat naliliiffigaagut.

Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqussussinerup ataatsimut sunniutai assigiinngisitaarput aamma siunissami qaninnerusumi imaluunniit piffissami ungasinnerusuni sunniutit isigineqarnerisut apequtaalluni.

Siunissami qaninnerusumi pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqussussinerup eqqunneqarneratigut pisortat aningaasaqarnerannik sanngiillisinneqassaaq. Nassuiaatini naatsoq tassaavoq soraarnerussutisianut ileqqaarnerup qaffanneratigut akileraarutitigut akiliinissat kingusinnerusumut inissinneqarneri, tassa akiliinerit ilanngaatigineqarsinnaammata. Tamanna isumaqarpoq akileraarutitigut isertitat appasinnerussasut. Takinerulaartumik nassuiaat tassaavoq aningaasaqarnikkut ingerlatsinerup peqatigisaanik SAP pissutigalugu kingusinnerusumik ileqqaartoqartillugu inoqutigiit annikinnerusumik atuinerisigut arriillisinneqassammat. Aningaasaqarnikkut appasinnerusumik ingerlanerup sulisussarsiorneq appartissinnaavaa taamaalillunilu suliffissaaleqisut amerlisissinnaallugit. Peqatigisaanik suliffissaaleqisup maannakkorpiaq aningaasat atoriaannaasai qaffassanngillat, tassa isertitat qaffasinnerusut ilai soraarnerussutisianik ileqqaarnermut atorineqassammata. Tamatuma suliffissaaleqisutut atorfissamik nassaarnissaq sanngiillissinnaavaa - aamma kingusinnerusukkut inuunermi soraarnerussutisiatigut ileqqaarnermik qaffasinnerusumik iluaquteqartussaagaluarluni. Suliffissaaleqisut amerlinerisigut pisortat aningaasaqarnerat sanngiillissavaa, akileraarutitigut isertitat apparmata, peqatigisaanillu ilaatigut pisortani nuussilluni isertitanut aningaasartuutit qaffassinnaammata.

Siunissami ungasinnerusumik aaqqussussineq, soraarnerussutisiallip inuunermi atugaasa nukittornerisa saniatigut, aamma pisortat aningaasaqarnerisa pitsanngornerinut iluaqutaanerulissaaq pisortallu aningaasaqarnerat ilaatigut inuit katitigaanikkut allanngornerinut patajaannerulersillugit. Siunissami qaninnerusumi pisortat aningaasaqarnerisa sanngiinnerulernerani ilungersunartut taamaalillutik ikaarsaariarnermiipput, aaqqussussinerup inissikkiartorneranut atatillugu pilersinneqartut.

SAP-p sunniutaanik nalilersuisinnaasumik ullumikkut uuttuuteqanngilaq, taamaattumillu ineriartortitsinissaq nalilersuinerup avataaniilluni. Uagut naliliinerput taamaattumik pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqussussinerup qanoq utoqqalinersianut soraarnerussutisiallillu isertitaannut atoriaannarnut pisortat aningaasartuutaannut qanoq sunniuteqarnissaanik pisariittumik misissueqqissaarnermik tunngaveqarpoq, soraarnerussutisianut ileqqaarnerit atulersikkiartuarnerat, innuttaasut ineriartorneri naatsorsuutigineqartut aamma utoqqalinersiat ilanngaatiginissaannut maannakkut malittarisassat sillimaffigineqarpata.

10.2 SUNA TUNNGAVIGALUGU NAATSORSUIVUGUT?

SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisianut akiliisarnerit qaffakkiartorneri utoqqalinersianit kiisalu soraarnerussutisiallit isertitaasa atoriaannaat qanoq ilanngaatigineqarnissaat naatsorsorparput, taakkulu immikkut tamarmik Kalaallit Nunaanni pisortat aningaasaqarnerinut periarfissatut ilusiliani assigiinngitsuni sunik sunniuteqassanersut.

Periarfissatut ilusiliat assigiinngitsut marluk aalajangersimasumik naatsorsorpagut.

Periarfissatut ilusiliaq: Periarfissatut ilusiliami siullermi tunngavigineqarpoq SAP-p eqqunneqarnera soraarnerussutisiatigut suliniutinut allanut allatut periarfissaannginnera. SAP atuutinngippat taamaalilluni arlaatigut pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnissamut aaqqussussineqarnani taamanikkut killiffiusoq allanngorsimassanngilaq manna tikillugu

utoqqalinersiat pillugit malittarisassat taakkuullutik. Periarfissatut ilusiliami tassani soraarnerussutisialik utoqqalinersiutit saniatigut naammattumik qaffasissumik isertitaqarpat soraarnerussutisialigut ileqqaarnerit qaffanneri utoqqalinersiani qanoq annertutigisumik ilanngaatisinnaanerisa missiliornerisigut aqqissuussinerup malitsigisaanik pisortat aningaasaqarnerinut sunniutit naatsorsorneqarput.

Utoqqalinersiani ilanngaassinissaq pillugu malittarisassat taakkulu naatsorsornerinut tunngavigineqartut naatsorsuutigisat boks 4-mi ataaniittumi allaaserineqarput.

Boks 4. Utoqqalinersiani ilanngaassinermut tunngasut malittarisassat naatsorsuinernilu naatsorsuutigisat

Utoqqalinersiat tassaapput aningaasat tunngaviusut kiisalu utoqqalinersiaqartup innuttaasut inissisimaffia apequtaatillugu tapit.

Aningaasat tunngaviusut akileraarutit sioqqullugit 2022-mi 74.652 kr.-t tikillugit annertussuseqarput. Tapit uku tikillugit annertussuseqarput:

- akileraarutit sioqqullugit 74.300 kr. utoqqalinersiuteqartumut kisimiittumut
- akileraarutit sioqqullugit 41.300 kr. utoqqalinersiaqartumut aappaqartumut

Taakkununga utoqqalinersiuteqartoq, apparisaa utoqqalinersiuteqarnissamut pisinnaatitaangippat, aamma 74.300-nik tapinik pissarsisinnaavoq, utoqqalinersiutilik apparisaalu 300.000 kr.-t sinnerlugit katillugit isertitaqanngippata, naatsorsuinernilu taamaattoqannginnera tunngavigisimallutigu. Utoqqalinersiuteqartumut tunngaviusumik aningaasaanut tapiinullu ilanngaassinissamut malittarisassat imaapput:

- Utoqqalinersiuteqartup tamakkiisumik isertitaani 368.286 kr.-nik qaangiinerinut tamanut utoqqalinersiuteqartumut aningaasat tunngaviusut 40 ørimik ilanngaaffigineqartarput.
- Utoqqalinersiuteqartunut kisermaanut: Utoqqalinersiuteqartup kisermaap tamakkiisumik isertitaani 156.000 kr.-nik qaangiinerinut tamanut utoqqalinersiuteqartumut aningaasat tunngaviusut 35 ørimik ilanngaaffigineqartarput.
- Utoqqalinersiuteqartunut aappalinnut: Utoqqalinersiuteqartup taassumalu aappaa tamakkiisumik isertitaanni 183.000 kr.-nik qaangiinerinut tamanut utoqqalinersiuteqartumut aningaasat tunngaviusut 22 ørimik ilanngaaffigineqartarput.

Pineqartoq soraarinnorpat inuk ataaseq kisermaajunersoq imaluunniit aappaqarnerisigut naatsorsuinerni siumut takusinnaangilarput. Tamanna pissutigalugu utoqqalinersiuteqartumut ataatsimut taassumalu aappaanut isertitat tamarmiusut inerniliiffigisinnaangilagut. Taamaattumik naatsorsuinitsinni uku atuutsippagut:

- Inuit ataasiakkaat utoqqalinersiaat kisermaami imaluunniit aappaqartumi inissisimaffimmi utoqqalinersiuteqartup aalajangersimasut naleqqiussilluni agguaqatigiissitsineq tunuliaqutaralugu naatsorsorneqarput. Tamanna piffissami soraarinnornermi aappariit imaluunniit kisermaajunerisa ilimanaateqarnerinik tunngaveqarpoq.
- Utoqqalinersiutilimmut aappalimmut utoqqalinersiutit naatsorsornerini naatsorsuutigineqarpoq aappaasoq utoqqalinersiuteqartut isertitaqartoq.

Qulaani allasimasut tunngavigalugit akileraarutit akilereernerini inuit ataasiakkaat utoqqalinersiutaat naatsorsorneqarput, SAP atorlugu atornagulu tunniunneqartartut. SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisialianut ileqqaarnerit qaffakkiartornerisa kingunerisaanik utoqqalinersiutini annertunerusumik ilanngussisoqartarpoq, tak. malittarisassat allaaserineqartut, aamma Namminersorlutik Oqartussat utoqqalinersiutinut aningaasartuutit ilaannik sipaartarlutik, tamannalu periarfissatut ilusiliami siullermi naatsorsorlutigu.

Periarfissatut ilusiliap aappaa: Periarfissatut ilusiliap aappaani tunngavigineqarpoq SAP-mik eqqussineq tassaasoq Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisialinnut isertitat atoriaannaat qaffannissaannut takussutaasoq. SAP atuutsinnagu taamaattumik kissaat taanna akueriniarlugu pisortat aningaasanik atuinissaat pisariaqarpoq - assersuutigalugu utoqqalinersiutit qaffannerisigut.

Taamaattumik SAP-p malitsigisaanik akileraarutit akilereernerisigut isertitat tamarmiusut soraarnerussutisialimmut qanoq allannornerisut naatsorsorparput. SAP atorlugu atornagulu soraarnerussutisialinnut isertitat atoriaannaat akornanni nikingassut taamatut isiginninnermi SAP-p malitsigisaanik soraarinnornerup kingorna isertitani atoriaannarni qaffarianeq qulakkeerniarlugu tamanna pisortanut qanoq akeqarsimanersoq missiliorneqarpoq.

Piviusumik pisortat aningaasaanik taamatut atuinerup qaffannerisigut aningaasalersorneqartussaassaaq. Tamatuma malitsigisaanik equngalersitsinnermi annaaneqarsinnaasut, assersuutigalugu tamatuma kingunerisaanik atuinerup apparneratigut aamma suliffinnik annaasaqarnikkut tamanna naatsorsuinerni sillimaffigineqanngilaq. Aamma SAP-

mik aaqqissuussinerup namminerimi equngalersitsinerimi annaasaqarnermik kinguneqarsinnaaneranut tunngavilersuuteqartoqarsinnaavoq, tassa pinngitsoorani ileqqaarnissaq - naak akiliutit ilanngaatineqarsinnaagaluartut - aamma piffissami akiliiffiup nalaani pisussaaffilerneqartunut atuinissamut periarfissanut ajortumik sunniuteqarmat. Tassani aamma soraarnerussutisianut akiliinerit ilanngaatineqarsinnaasut aamma pingaaruteqarput, taakkunanit akileraarutit igut isertitat, maannakkut soraarnerussutisiatigut annertunerusumik ileqqaartunut, sulisutut inuunerup ingerlanerani appariartormata, tamannalu naatsorsuinerimi sillimaffigineqarnani.

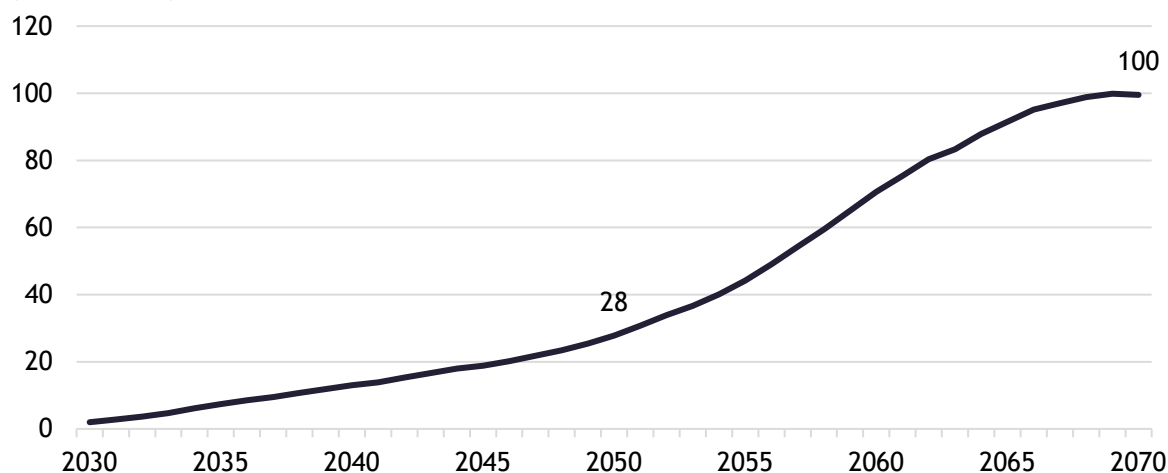
10.3 PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIAQALERNISSAMUT AAQQISSUUSSINERMUT PEQATAASUSSAATITAANEQ PISORTAT ANINGAASAQARNERANNUT 2070-IP TUNGAANUT QANOQ SUNNIUTEQASSAVA?

Periarfissatut ilusiliaq siulleq: SAP-p kingunerisaanik utoqqalinersiutini ilanngaait qaffanneqarnerisa sunniutai

Siullermik periarfissatut ilusiliami siulleq matumani utoqqalinersiutini annertunerusumik ilanngaasarnikkut pisortani aningaasartuutini qanoq annertutigisumik sipaaruteqartoqarsinnaanersoq naatsorsorparput. 2070-ip tungaanut ilanngullugulu naatsorsuisoqarpoq, inuusunnerpaat naatsorsuinerimi kisitsisaatineqartut ukiumi tassani soraarnerussutisiammata. SAP-p kingunerisaanik sipaarutit qaffariarneri takussutissiaq 20-mi tullinnguuttumi takuneqarsinnaapput.

Takussutissiaq 20. SAP-p malitsigisaanik annertunerusumik ilanngaasarneq pissutigalugu piffissap ingerlanerani utoqqalinersiutinit aningaasartuutini ilanngaatisat ilanngaatigereerlugit sipaarutit

Mio. kr.
(2022-mi akit)

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinermit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermit Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Takuneqarsinnaasutut pisortat aningaasartuutaanni utoqqalinersianut sipaarutaasut siullermik annikitsuaraasimapput. Inuit 2030-mi utoqqalinersiaqalartut sulinerimi nalaanni SAP-mut peqataalersimanginneri ukiuniluunniit arlaqanngitsuni peqataasimanagerat tamatumunnga pissutaavoq. Taamaattumik SAP taasariaqartunik taakkununnga soraarnerussutisianiit tunniuttakkat allangortissimangilaat, taamaattumillu utoqqalinersiutini ilanngaatineqartartut SAP eqqunneqanngikkallarmat annertussutsit ataatsimut isigalugit assigiinnarlugit.

Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisiallit ukiuni amerlasuuni sulisimanerminni SAP-mut peqataalartartut amerliartortillugit sipaarutit qaffakkiartorput. 2050-ikkut allartinneri tikillugit ileqqaarutit ukiumut 28 mio. kr.-t missaannik amerliartussapput, tassani ineriartorneq allangussalluni taamaalilluni ileqqaarnerit 2070-imi 100 mio. kr.-t sinnilaarlugit amerleriassallutik. Tamatuma assingaa SAP-p atuutinninnerani 2070-imi utoqqalinersiutinit aningaasartuutinit naatsorsuutigineqartunit tamarmiusunit 14 pct.-it missaannik ileqqaaruteqarneq.

Soraarnerussutisiaqartumut ataatsimut sipaarutit pinnagit ukiut tamaasa sipaarutaasunik tamarmiusunik naatsorsuinerput pissutigalugu, angusat ukiumit ukiumut angissusaat allanngorassapput. 2030-p qiteqqunneranit 2050-ip kingornagut Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisiallit tamarmiusut ikileriassapput, tamatumalu kingorna 2060-ikkut qiteqqunnerata tungaannut amerliartoqqinnissaat naatsorsuutigineqarlutik. Tamanna ukiumut sipaarutaasuni siuariarnerit takussutissiami takutinneqartut assigiinngitsumik annertussuseqarnerannut nassuiaataasinnaavoq.

2070-imi utoqqalinersiutini sipaarutit 100 mio. kr.-t tassaangillat aaqqissuussineq tamakkiisumik atuutilerpat Kalaallillu Nunaanni soraarnerussutisiallit tamarmiusut sulisartuunertik tamakkerlugu SAP-mut peqataasimaneratigut sipaarutaasinnaasut tamarmiusut. Tamatumunnga pissutaavoq inuit sulilinningsut naatsorsuinerput ilaatinneqannginneri. Inuit ataasiakkaarlugit inuunermi isertitaannik tutsuiginartumik siumut naatsorsuisinnaajumalluta naatsorsuutitsinni 19-ini qummut ukiullit kisiisa ilannguppavut. Taakku inuit ataasiakkaat oqaatigineqartutut 2070-imi soraarinningsapput matumanilu inuunermi sulinermi tamaat SAP-mut peqataasimassallutik.

Piffissamili tassani soraarinningsorasimasut tamarmiusut akornanni soraarinningsorasimasunik, inuunermi sulinermi ilarujussuani SAP-mut peqataasimanngitsunik sulii peqarumaarpoq. Inuit sulisartuunertik *tamakkerlugu* SAP-mut peqataasimanngitsut soraarinningsorasimasunut tamarmiusunut 2090-ip tungaannut ilaatinneqassapput, taamaalilluni tamatuma kingorna sipaarutaasinnaasut tamarmiusut aatsaat piviusunngortinneqassapput.

Innuttaasut ineriartornerisa katitigaanerisalu allanngunnginnissaat 2070-imut naatsorsuutigissagaanni, kinguaariit naatsorsuutininut ilaanngitsut sulisartuunertik tamaat SAP-mut peqataasimalerpata soraarnerussutisiallillu tamarmik taamaalillutik sulisartuunertik tamaat SAP-mut peqataasimalerpata sipaarutaasinnaasut annertusiartoreerlutik aalajangersimasumik inaarutaasumik annertussuseqalissapput. Ullumikkut 19-inik ukiulik sulisartuunini tamakkerlugu SAP-mut peqataasimasooq annertunerusumik ilanngaasarnerup kingunerisaanik soraarnerussutisiaqarnermini utoqqalinersiutinik agguaqatigiisillugu 17 pct.-it sinnilaarlugit ikinnerusunik tigusaqartarnissaa naatsorsuutigineqarpoq, tamannalu sipaarutaasinnaasunut tamarmiusunut takussutissatut isigineqarsinnaavoq.

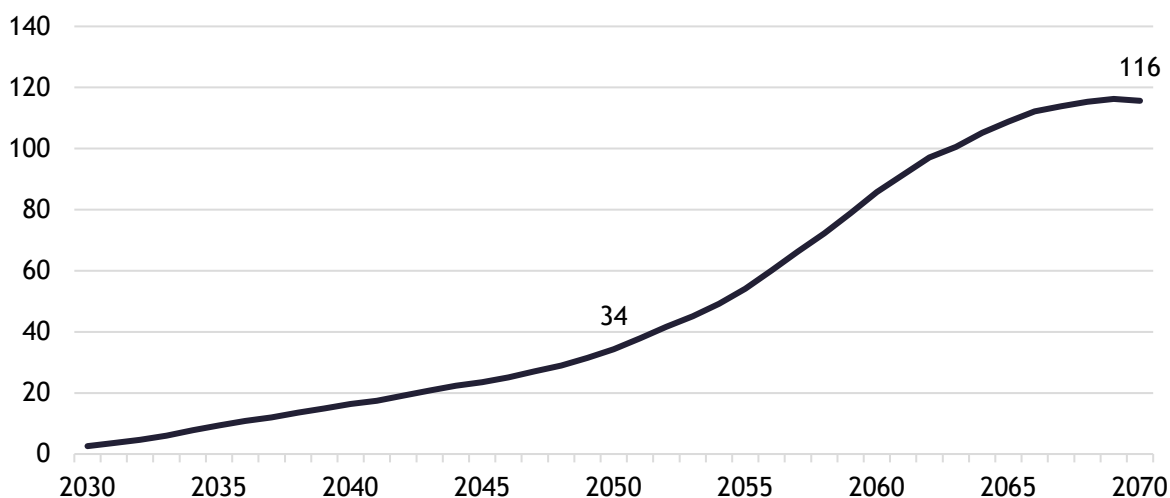
Tamatuma qanoq koruunini tamakkiisumik ileqqaarutinut allanngortissinnaaneranut inuit ineriartornissaat apeqqutaavoq, piviusumik naatsorsuutigineqarluni piffissap inuuffiusartup annertusiartuinnarnera pissutigalugu ukiumit ukiumut soraarnerussutisiallit amerliartuinnassammata. Taamaattumik utoqqalinersiaqalernissamut ukiorititaasut allanngortinnikkaanni iluanaarutit annertusiartuinnarsinnaapput. Taamatuttaaq ilinniartaanerup qaffakkiartornissaa, taamaalillutillu isertitat aamma utoqqalinersiutit annertunerulernissaat taakkulu kingunerisaannik utoqqalinersianut ilanngaattit aamma qaffakkiartornissaat naatsorsuutigineqarput. Taamaattorli oqaatigineqassaaq inuit utoqqaliartorneri naapertorlugit taamatut iluanaarutit annertusiartorneri aamma inuit taamatut utoqqaliartornerinut aningaasartuutit amerliartornerinik malitseqassammata, tassa tassunga atasumik utoqqalinersiutini sipaarutit annertusiartuinnartut taamaallaat pisinnaammata utoqqalinersiutisartut inuit amerliartuinnartussaammata.

Periarfissatut ilusiliap aappaa: Isertitat atoriaannaat SAP-tullu annertutigilerlutik amerlissappata akileraarutit akilereernerini utoqqalinersiutit qaffanneri

Ataaniittumi periarfissatut ilusiliap aappaa isiginnaarparput, tassani SAP-p malitsigisaanik soraarinningsornerup kingorna soraarnerussutisiallinit isertitat atoriaannaat tamarmiusut qanoq annertutigisumik amerlinissaat naatsorsorparput. Tamanna napatitsinissamut tapertaasutut oqaatigineqarsinnaavoq naatsorsuutigalugu Kalaallit Nunaanni pisortat namminneq, SAP atulersinneqanngippat, isertitat atoriaannaat qaffannerinut matussusiissasut. Piffissap ingerlanerani isertitat atoriaannaat qaffanneri takussutissiaq 21-mi takuneqarsinnaavoq.

Takussutissiaq 21. SAP-p malitsigisaanik piffissap ingerlanerani soraarnerussutisiallit akornanni isertitat atoriaannaat qaffanneri

Mio. kr.
(2022-mi akit)

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Isertitat atoriaannaat qaffannerini ineriartorneq utoqqalinersiutinut aningaasartuutini sipaarutit ineriartornerinut naapertuulluarpot. Taamaattorli tassani qaffasinnerullutik, taamaalilluni SAP-p malitsigisaanik isertitani atoriaannaasuni qaffanneq 2050-imi 34 mio. kr.-t aamma 2070-imi 116 mio. kr.-t missaaniilluni.

Piffissap ingerlanerani ingerlanerit ataqatigiilluinnarnerinut pissusissamisoortumik soraarnerussutisiallit pisartagaat soraarnerussutisianut akiliutit naatsorsorneri apeqqutaanerisa inerneraa. Soraarnerussutisiallinnut tamanut soraarnerussutisiani tunniussat katinneri taamaalilluni 2050-ip kingorna sukkanerulissappot, tamannalu piffissami tassani utoqqalinersiutit sukkanerumik qaffasinnerumik ilanngaatisarinerinut aamma soraarnerussutisiallit isertitaasa atoriaannaat qaffannerinut iluaqutaassalluni.

Taamaaqataanik siuliani naatsorsuinertulli aqqissuussineq 2070-imi suli tamakkiisumik atulersimassanngilaq, tassa piffissami tassani soraarninngorsimasut tamarmik sulisutut inuunertik tamakkerlugu SAP-mut ilaasimannngimmata. Taamaalilluni aatsaat 2090-ip kingorna Namminersorlutik Oqartussat periarfissatut ilusiliami tassani pisortat aningaasaataanik nammineq matussusersimasaralui soraarnerussutisiallit isertitaat atoriaannaat qaffannissaannut tamakkiisumik periarfissaq piviusunngussalluni. Ukiut utoqqalinersiuteqarfiulersut allanngortinnagit ukiumit ukiumut inuit utoqqaliartorneri soraarnerussutisiallilu amerliartuinnassappot, taamaalilluni sunniutaa periarfissatut ilusiliami aamma tassani suli annertusiartuinnarnissaa naatsorsuutigineqarluni.

11. AAQISSUUSSINERUP SUNNIUTAASA PITSANNGORIARTUINNARSINNAANERA

11.1 AALLAQQAASIUT

Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamat aaqqissuussineq soraarnerussutisiani ileqqaarnerup tamakkiisup qaffakkiartorneranik kinguneqarneranik aamma amerlanerusut soraarninngornissamat ileqqaarnerulernissaat naatsorsuutigineqarpoq. Aaqqissuussinerup pingaartumik soraarnerussutisiallit inuunermi atugaannut sunniutai Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisiaqarnikkut aaqqissuussinermi malittarisassanit nalinginnaasunit soraarnerussutisianilli tunniussisarnermik naatsorsuisarnermit atuuttumit annikilliertortinneqassapput.

Inuppassuit soraarnerussutisiani pisuussutitik toqqaannartumik toqqaannangitsumilluunniit Danmarkimi soraarnerussutisianut karsini inississimavaat. Tamanna isumaqarpoq inunnt taakkununga tunniussisarneq Danmarkimi inuuffiusussat sinneruttut naatsorsuutigisat tunuliaqutaralugit pissaavaq - Kalaallit Nunaanni piffissami sinneruttut tunuliaqutarinagit. Soraarnerussutisianik tunniussinerit soraarnerussutisianut karsini ilaasortat inuuffiusussaq sinneruttoq naatsorsuutigisat tunuliaqutaralugu sillimmasiisimanikkut naapertuuttumik pissaq. Aaqqissuussineq sillimmasiisimanikkut naapertuutissaq siunissami tunniunneqartussat naatsorsuutigisat tamarmik katinneri agguaqatigiissillugu pisuussutit tamarmiusut assigissagaat. Kalaallit Nunaanni inuuffiusussap sinneruttup sivikinnerunerata malitsigisaanik kalaallit Danmarkimi soraarnerussutisianut karsinut ilaasortaasut agguaqatigiissillugu soraarnerussutisiani pisuussutitik tamakkerlugit tigusassanngilaat.

Kapitalimi matumani ajornartorsiutip taassuma pinngitsoortinnissaanut periarfissat erseqqinnerusumik misissussavagut taamaallunilu aaqqissuussinerup sunniutai pitsaanerulersillugit. Aalajangersimasumik 1) soraarnerussutisianik tunniussinerit naatsorsorneqarpata Kalaallit Nunaanni inuuffiusussap sinneranut nuunneq qanoq kinguneqassava, aamma 2) naafferartumik soraarnerussutisiat tunniunneqarpata.

Suliniutit marluullutik soraarnerussutisianik tunniussisarnerup "siuarterinnerinik" kinguneqassaaq aamma Kalaallit Nunaanni inuuffiusussanut sinneruttunut naatsorsuutigisanut pitsaaneruserumik naapertuunneri qulakkeerlugu. Tamanna aamma isumaqarpoq suliniutit taakku marluk sunniutai soraarnerussutisiallit aningaasaqarnerisa pitsaanerulernerinut pisortallu aningaasaqarnerisa pitsanngornerinut naleqqiullugu assigiikannertumik sunniuteqassapput. Taamaattoqarmallu naafferartumik soraarnerussutisiaqalernissami ileqqaarnerunerup sunniutissai killeqassapput, matumani soraarnerussutisiat tunniunneranni killormullu kalaallit inuusarnerannut sinneruttumut nuuttoqareersimappat.

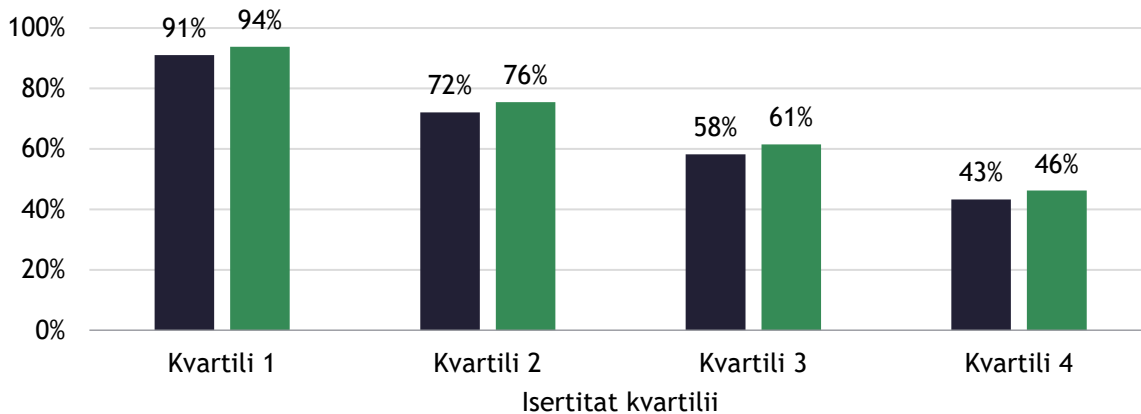
11.2 KALAALLIT NUNANANI INUUFFIUSUSSANUT TAAMAALLAAT NUUNNEQ

Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamat aaqqissuussineq naatsorsuutigineqarpoq soraarnerussutisiatigut ileqqaarnermi tamarmiusumi qaffariarnermik kinguneqassasoq aamma soraarninngorsimasutut matussutaasinnaasut isertitallu atoriaannaat qaffasinnerunerinut iluaqutaassalluni. Siusinnerusukkut allaaserineqartutut soraarnerussutisiat kalaallit nunaanni imaluunniit Danmarkimi inuuffiusussat sinneruttut malillugit tunniunneqartussaapput. 2022-mi soraarnerussutisianik akiliinerit tamarmiusut pingajorarterutaasa missaat SISA-mi akilernerqarput, tassani soraarnerussutisiat pisuussutit tunniunneqartussanngorpata Kalaallit Nunaanni inuuffiusussaq sinneruttoq atorneqarluni. Inunnt SISA-mi soraarnerussutisianik ileqqaarsimanngitsunut tunniussineq Danmarkimi inuuffiusussat sinneruttut malillugit naatsorsorneqassapput. Tamanna isumaqarpoq pisuussutit ukiunut amerlanernut siuarterinneqassasut. Kalaallit Nunaanni 67-inik ukiulittut inuuffiusussat sinneruttut Danmarkimit ukiunik arfinillit missaannik sivikinnerummata agguaqatigiissillugu taamatut inuuffiusussat sinnerussimappata pisuussutit 30 pct.-ii tikillugit tunniunneqanngitsuussapput. Naatsorsuinerne soraarnerussutisiat tunniunnissaannut naatsorsuinerne inuuffiusussat sinneruttut akuleriinneri atorsimavagut, piviusumillu Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut imaluunniit Danmarkimi inuuffiusussat sinneruttut atorneqassallutik. Inuuffiusussat sinneruttut akuleriit Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut naleqqiussinikkut agguaqatigiissillugit naatsorsorneqarput (erseqqinnerusumik allaaserinneq pillugu kapitali 7 takuuk). Immikkoortumi

tassani soraarnerussutisianut akiliinerit tamarmik Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut malillugit naatsorsorneqarpata matussusiisinnaaneq, isertitat atoriaannaat ileqqaarutillu ilanngaateqareersut qanoq isikkoqassanersut misissorparput.

Takussutissiaq 22-mi takutinneqarpoq sisamanut agguarnerni tamani inunnut ukiut 40-t sinnerlugit SAP-mut ilaasunut Kalaallit Nunaanni inuuffiusussanik sinneruttunik atuinermi matussusiisinnaaneq 3-4 pct. -imik qaffassasoq. Tamanna isumaqarpoq Kalaallit Nunaanni inuuffiusussanik sinneruttunik atuisunut soraarnerussutisianut karsinut inuit tamarmik nuuppata pinngitsoorani soraarnerussutisianik aaqqissuussinerup soraarnerussutisiallit matussusiisinnaanerit sunniutaa qaffassaaq. Malugiuk Kalaallit Nunaanni inuuffiusussanut sinneruttunut nuussinnaaneq pisinnaanersoq sillimaffigineqanngimmat, soorlu aamma Danmarkimi soraarnerussutisianut karsini iluaqutaasinnaasunut allanut isummersortoqanngitsoq. Tamanna assersuutigalugu tassaasinnaavoq sillimmasiinermi pitsaaneruserumik matussusiisinnaaneq imaluunniit appasinneruserumik aningaasartuuteqarneq.

Takussutissiaq 22. SAP atorlugu matussusiisinnaanerit Inuuffiusussat sinneruttut akuleriit (maannakkut soraarnerussutisiatigut aaqqissuussineq) aamma Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut malillugit tunniussinerit naatsorsorneqarput. Ukiut 40-t sinnerlugit SAP-mut ilaasut inuit pillugit naatsorsuineq, isertitanut sisamanut agguarlugit.

■ Maanna soraarnerussutisiaqarnermut aaqqissuussaq ■ Ukiut inuuffigisassat sinneruttut

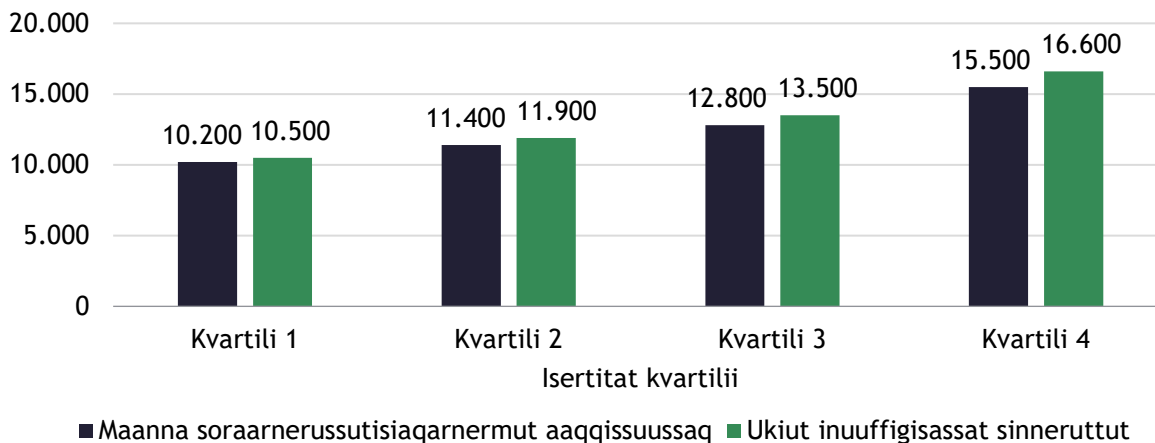
Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Nassuiaaneq: Isertitat sisamanut aggorneri soraarnerussutisiatigut ukiunik tallimanik sioqqullugu tamakkiisumik isertitat tunuliaqutaralugit naatsorsorneqarput. Naatsorsuinerit ilaapput sulisutut inuunerup ingerlanerani ukiuni ataatsimi arlalinniluunniit SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisianut akiliutiminnik qaffaasussatut naatsorsuutigineqartut.

Takussutissiaq 23-mi Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut tunuliaqutaralugit akiliisarnerit soraarnerussutisiallit isertitaannut atoriaannarnut qanoq sunniuteqassanersoq takutinneqarpoq. Takussutissiami Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut soraarnerussutisiallittut qaammammut isertitat atoriaannaat sisamanut agguarnerni tamani qaffakkumaartoq takutinneqarpoq. Takussutissiami aamma Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut sunniutai isertitat malillugit qaffassasut takutinneqarpoq. Inunnut isertitat sisamanut agguarnerini siullermiittunut isertitat atoriaannaat agguaqatigiissinneri qaammammut 300 kr. -t missaannik qaffassapput, agguarnerillu sismaaniittunut inunnut qaammammut 1.100 kr. -nik qaffassallutik. Tamanna 3 aamma 7 pct. -imik qaffanneruvoq. Taamaattoqarneranut pissutaavoq inuit sulisutut inuunerit appasissumik isertitaqartut allanut naleqqiullutik appasinneruserumik ileqqaagaqarsimanissaat taamaalillutillu allanut naleqqiullutik appasinneruserumik pisuussuteqarlutik. Tamanna aamma isumaqarpoq utoqqalinerisutit tunniussisarneq soraarnerussutisiallittut isertitatut annertussasut. Nammineq soraarnerussutisianik akiliutaasartut allanut naleqqiullugu annikippata tunniussassanik naatsorsuineq isertitanut atoriaannarnut annikinneruserumik sunniuteqassaaq.

Takussutissiaq 23. Soraarnerussutisialittut SAP atorlugu (qaammammut) isertitat atoriaannaat agguaqatigiissinneri. Inuuffiusussat sinneruttut akuleriit (maannakkut soraarnerussutisiatigut aaqqissuussineq) aamma Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut malillugit tunniussinerit naatsorsorneqarput. Inunnut ukiut 40-t sinnerlugit SAP atorlugu ileqqaarsimasunut, soraarninngornissaq sioqqullugu isertitat sisamanut agguarlugit

Kr. (2022-mi akit)

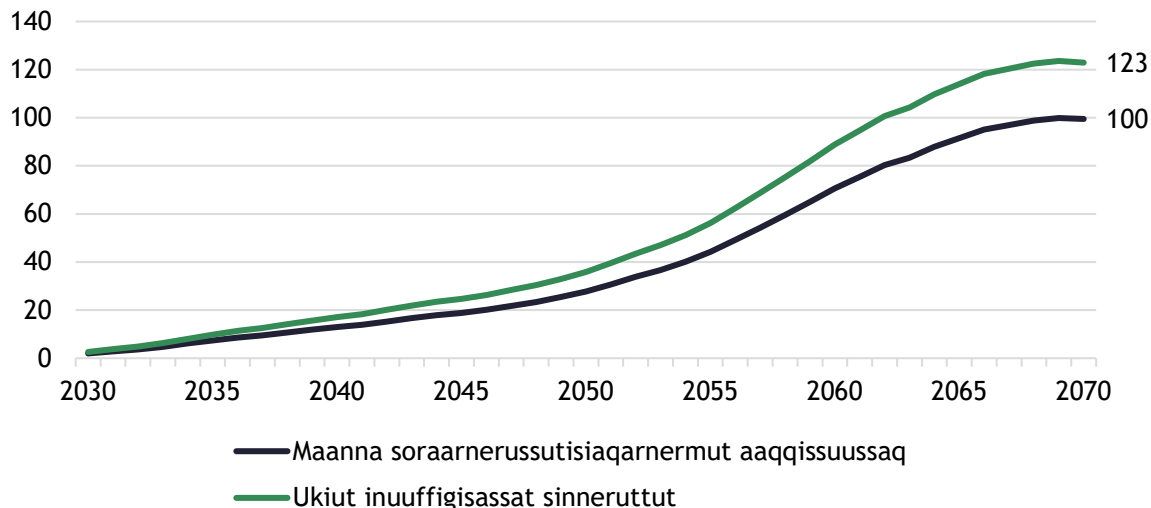
Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

Nassuiaaneq: Isertitat sisamanut aggorneri soraarninngornissaq ukiunik tallimanik sioqqullugu tamakkiisumik isertitat tunuliaqutaralugit naatsorsorneqarput. Naatsorsuinerit ilaapput sulisutut inuunerup ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisiantut akiliutiminnik qaffaasussatut naatsorsuutigineqartut.

Takussutissiaq 24-mi Kalaallit Nunaanni inuuffiusussanut sinneruttunut ikaarsaaneq SAP-p malitsigisaanik utoqqalinersiutini ilanngaateqareerluni sipaarnermut qanoq sunniuteqassanersoq takutinneqarpoq. Takussutissiaq annertunerusumik ilanngaassisarnerup malitsigisaanik utoqqalinersiutinik tunniussisarnermi sipaartoqassasoq takutinneqarpoq. Tamanna takussutissiaq 18-imi saqqummiunneqartup pisortat aningaasaqarnerisa sunniutaannik naatsorsuinerimik isiginninnermut naapertuuppoq. Takussutissiaq 24-mi Kalaallit Nunaanni inuuffigisassanut sinneruttunut nuukkaanni SAP-p malitsigisaanik ilanngaateqareerluni ileqqaarutit 100 mio. kr.-nit 2070-imi 123 mio. kr.-nut qaffassatut takutinneqarpoq. Soraarnerussutisiantut akiliinerit naatsorsornerinut Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut atorineqarpata tamatuma soraarnerussutisiaqartut inuunermi atugaasa pitsaanerulersillugillu SAP-p malitsigisaanik pisortat aningaasaqarneranni ilanngaateqareerluni sipaarutaasut qaffanneqassapput.

Takussutissiaq 24. Utoqqalinersiutinut aningaasartuutini SAP-p malitsigisaanik ilanngaateqareerluni sipaaruteqarnerit. Soraarnerussutisianik tunniussinerit inuuffiusussat sinneruttut akuleriit (maannakkut soraarnerussutisianik aqqissuussineq) aamma Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut malillugit naatsorsorneri.

Mio. kr.
(2022-mi akit)

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasisutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

11.3 SORAARNERUSSUTISIANUT NAAFFERARTUNUT ILEQQAARNISSAMUT PERIARFISSAQARNEQ

Ullumikkut aallaaviatigut aningaasaatit erniaat atorlugit soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarneq aqutugalugu pinngitsoorani pensionisiaqalernissamut aqqissuussinerit piumasaqaatinut naammassinnittarnissaq taamaallaat periarfissaavoq. Ukiumoortumik tunniunneqartartuni soraarnerussutisiani ataasiakkaanut iluaqutaasoq tassaavoq utoqqalinersiutit saniatigut ukiumoortumik tunniunneqartartut soraarnerussutisiaqartut inuuneq naallugu isertitaqarnissap qulakkeerneqarnera, aamma inuutilluni ukiumut isertitassat ilisimaneqarlutik. Pisortanut ukiumoortumik tunniunneqartartut soraarnerussutisiat peqatigisaanik pisortat taarsiullugit tunniussinnaasaani soraarnerussutisiaqartut isertitaasa annertuumik apparnissaat pinngitsoortinnissaat qulakkeerinnaat.

Ataasiakkaanut ukiumoortumik tunniunneqartartut soraarnerussutisiani ajoqutaasoq tassaasinnaavoq ukiumoortumik tunniunneqartartut soraarnerussutisiat tunniunneqarneri inuit ilaannut Danmarkimi inuuffiusussat sinneruttut naatsorsuutigisat tunuliaqutaralugit naatsorsorneqartussaananerit oqaatigineqareersutut Kalaallit Nunaanniittunit sivisunerusut. Taamaattumik allatut iliorluni naafferartumik soraarnerussutisiansani soraarnerussutisiansat ilaannut ileqqaartoqarsinnaasimappat ukiumoortumik soraarnerussutisiani tunniunneqartut amerleriarsinnaasappat. Taamaattumik ukiumoortumik tunniunneqartartut soraarnerussutisiat, aningaasaqarnikkut isiginninnikkut, inuuffiusussat sinneruttut naatsorsuutigineqartut sivikinneruppata ileqqaarniarnermi allanut naleqqiullugu akisuujusinnaavoq. Ukiumoortumilli tunniunneqartartut soraarnerussutisiat aningaasaqarnikkut naatsorsuutigisinnaanngisanut iluaqutaasinnaaneri soorunami eqqarsaatigineqassappat.

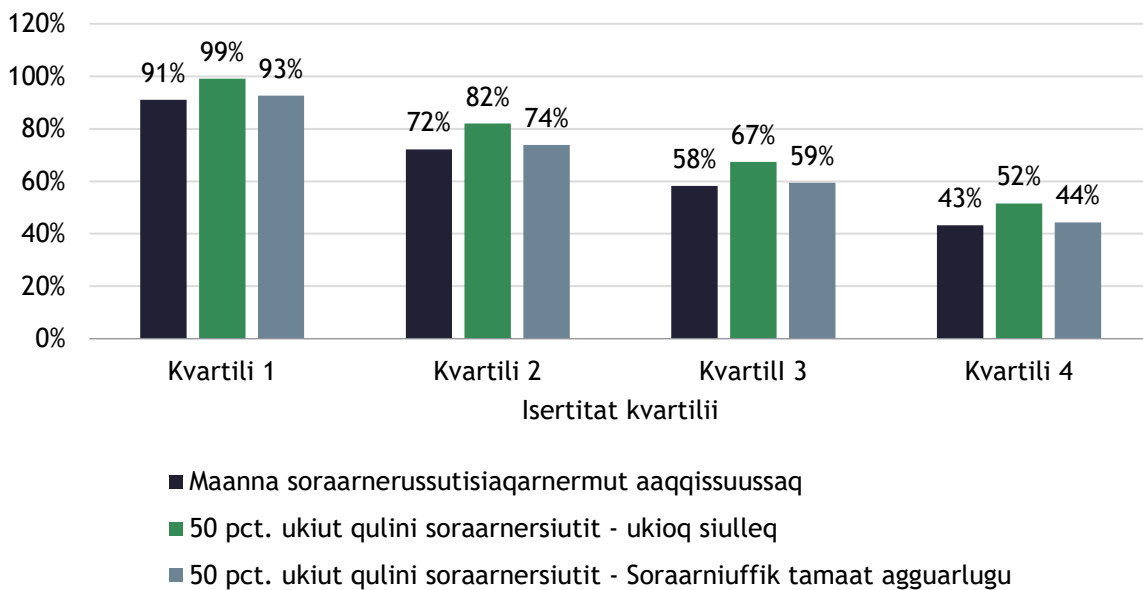
Kalaallit Nunaanni inuuffiusussanut sinneruttut nuussinnaaneq periarfissaavoq taamaattumillu naafferartumik soraarnerussutisiani soraarnerussutisiansat ilaannut ileqqaarnissap periarfissaalersinnera. Immikkoortumi matumani pisuussutit naafferartumik soraarnerussutisiat aamma ukiumoortumik tunniunneqartartut soraarnerussutisiat soraarnerussutisiallit inuunermi atugaanut aamma pisortat aningaasaqarnerannut qanoq sunniuteqarsinnaanersut erseqqinnerusumik misissorparput. Ileqqaarneqartut 50 pct.-ii ukiumut qulinut naafferartumik soraarnerussutisiani akilerneqarneri, sinneruttullu ukiumoortumik tunniunneqartartut soraarnerussutisiani akilerneqarlutik, Kalaallit Nunaanni aamma Danmarkimi inuuffiusussat sinneruttut akilerunneri tunuliaqutaralugit tunniunneqartussat aallaavigineqarput.

Takussutissiaq 25-mi ukiuni qulini naafferartumik soraarnerussutisiani soraarnerussutisianut ileqqaarnerit 50 pct.-iini kikkut tamarmik ileqqaarpata tamatuma isertitat sisamanut agguarnerini tamani soraarnerussutisiani ukiumi siullermi soraarnerussutisiaqartutut matussutissat 8 aamma 10 pct.-pointinit akornanni qaffassapput. Taamaalluni Kalaallit Nunaanni inuuffiusussanut sinneruttunut nuunnermut sanilliukkaanni ukiuni qulini naafferartumik soraarnerussutisiani soraarnerussutisiassat 50 pct.-iini ileqqaarneqarpata soraarnerussutisiaqartutut ukiumi siullermi annertunerusumik matussutissat qaffassapput (tak. takussutissiaq 22).

Ukiuni qulini naafferartumik soraarnerussutisialik inuk ataaseq ukiut qulit sinnerlugit soraarnerussutisialittut inuusoq ukiut aqqanilissaannit soraarnerussutisiat tunniunneqartartut apparnerinik misigisaqarneranik kinguneqartussaassaaq. Taamaattumik tulluarsinnaavoq soraarnerussutisiaqartut naafferartumik soraarnerussutisiatigut pisartagaqarnerminni soraarnerussutisiat ilaannik toqqorsippata - pingaartumik naafferartumik soraarnerussutisiat tunniunneqarfiini ukiunit qulinit sivisunerusumik inuunissaq naammaginatumik naatsorsuutigigaanni. Aamma naafferartumik soraarnerussutisiani soraarnerussutisiat tunniunneqartut ilai immikkoortinneqarpata, ukiuni qulini siullerni soraarnerussutisiaqarnermi piviusumik matussutaasussat appasinnerussallutik.

Soraarnerussutisiaqartutut ukiuni tamani agguaqatigiissillugu matussutaasartut misissoraanni Kalaallit Nunaanni inuuffiusussanut sinneruttunut nuunnermi matussutissatut naatsorsuutigisat qaffasinnerulaassapput, naafferartumik soraarnerussutisiani soraarnerussutisiat 50 pct.-ii ileqqaarneranut sanilliukkaanni, tak. takussutissiaq 22 aamma 25.

Takussutissiaq 25. SAP atorlugu matussusiinnaassutit. Tunniussisarnerit ukiumoortumik tunniunneqartartut soraarnerussutisiat (maannakkut soraarnerussutisiani aaqqissuussineq) aamma ukiuni qulini naafferartumik soraarnerussutisiani pigisat 50 pct.-ii malillugit naatsorsorneqarput. Ukiut 40-t sinnerlugit SAP-mut ilaasunut inunnut naatsorsuineq, isertitat sisamanut agguarlugit.

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinerit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavialugit.

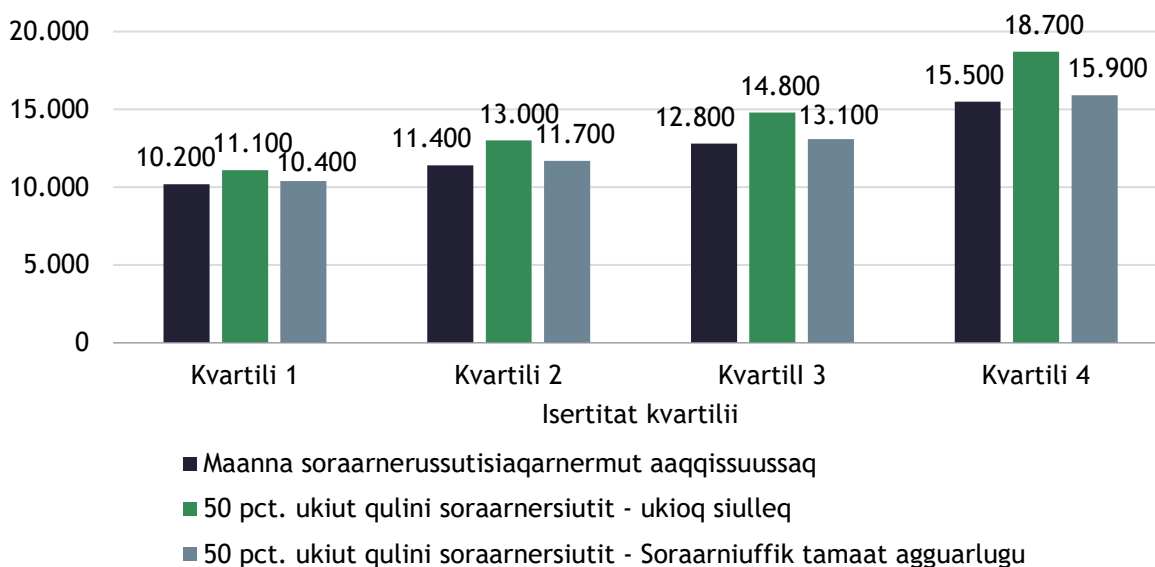
Nassuiaaneq: Isertitat sisamanut aggorneri soraarnerussutisiani ukiumi tallimanik sioqqullugu tamakkiisumik isertitat tunuliaqutaralugit naatsorsorneqarput. Naatsorsuinerit ilaapput sulisutut inuunerup ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit SAP-p malisigisaanik soraarnerussutisianut akiliutiminnik qaffaasussatut naatsorsuutigineqartut. Matussusiinnaaneq takutinneqartut ukiumi siullermi soraarnerussutisiaqartutut isertitat atoriaannaat malillugit naatsorsorneqarput, aamma soraarnerussutisiaqartutut naatsorsuutigisani tamani. Soraarnerussutisiaqartutut ukiut tamarmik agguaqatigiissinneri taamaalluni aamma ukiut aqqanilissaannit siumullu soraarnerussutisiani tunniussisarnerit appasinnerulernerini ukiut aamma ilaallutik.

Takussutissiaq 26-mi ukiuni qulini naafferartumik soraarnerussutisianut ileqqaarutit 50 pct.-ii soraarnerussutisiaqartutut ukiuni siullerni soraarnerussutisiaqartup isertitaanut atoriaannanut qanoq sunniuteqarneri takutinneqarpoq. Takussutissiami isertitat atoriaannaat, maannakkut soraarnerussutisiatigut aaqqissuussinnermut assersuussigaanni, qaammammut 900 kr.-t aamma 3.200 kr.-t akornanni amerlinerat takutinneqarpoq. Tamatuma assingaa isertitat atoriaannaat

ilaannakuusumik naafferartumik soraarnerussutisiaqarnerup malitsigisaanik 9 aamma 21 pct.-it akornanniissasoq. Immikkoortoq 11.2-mi allaaserineqartutut soraarnerussutisianik tunniussinerit siuarternerisa sunniutai tassaavoq isertitat sisamanut agguarnerisa amerliartorneri. Tamatumunnga pissutaavoq nammineq ileqqaarnermit soraarnerussutisianut akiliutit annertunerusunik isertitaqartuni annertusiartuinnartut isertitanit atoriaannaasunit akilerneqartaleneri, piffissarlu tunniussiffiususaaq taamaalluni pingaernerulerluni. Soraarnerussutisianik tunniussinissap siuarternerata kingunerisaanik ukiumoortumik tunniunneqartartuni soraarnerussutisiani Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut eqqunerinut naleqqiullugu naafferartumik ukiuni qulini soraarnerussutisiassanut 50 pct.-inik ileqqaarnermi isertitat atoriaannaat suli annertunerulersarput (tak. takussutissiaq 23). Qulaani allaaserineqartutut ukiunik quliniq sivisunerusunik soraarnerussutisiaqartuunissaq naatsorsuutigigunikkut isertitatit siaartinneqarnerunissaat inuit ilaannit toqqarneqarsinnaanera taamaattoq sillimaffigineqassaaq.

Takussutissiaq 26. SAP atorlugu soraarnerussutisiaqartutut isertitat atoriaannaat (qaammammut). Tunniussisarnerit ukiumoortumik tunniunneqartartut soraarnerussutisiat (maannakkut soraarnerussutisianik aqqissuussineq) aamma ukiuni qulini naafferartumik soraarnerussutisiani pigisat 50 pct.-ii malillugit naatsorsorneqarput. Inuit ukiut 40-t sinnerlugit SAP-mi ileqqaagaqartunut, soraarnerussutisiaqalernissaq sioqqullugu isertitanut sisamanut agguarlugit

Kr. (2022-mi akit)

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinermit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

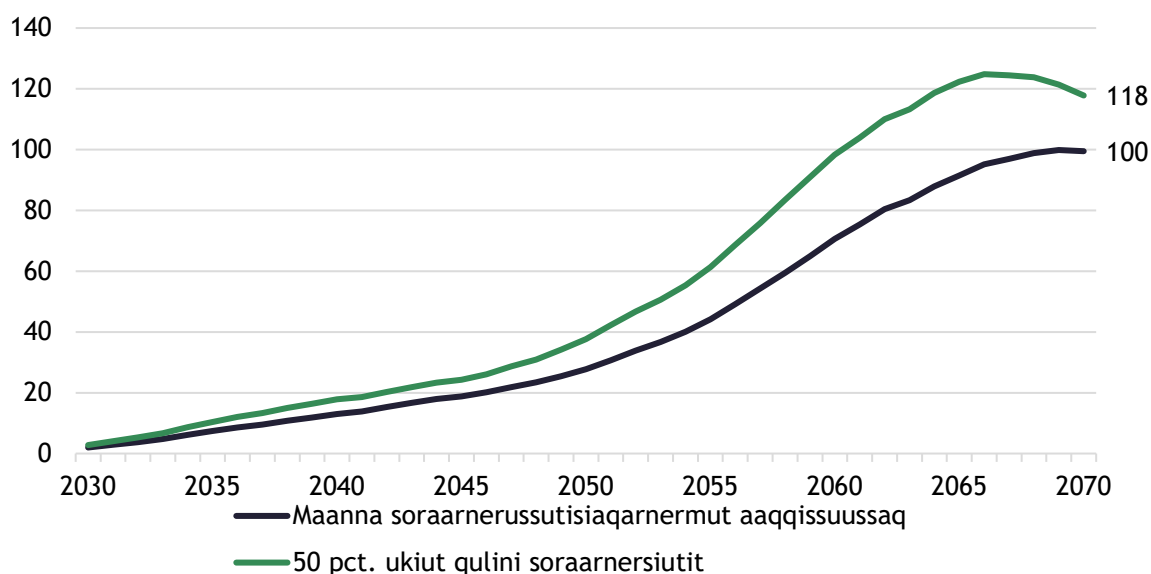
Nassuiaaneq: Isertitat sisamanut aggorneri soraarninngornissaq ukiunik tallimanik sioqqullugu tamakkiisumik isertitat tunuliaqutaralugit naatsorsorneqarput. Naatsorsuinermit ilaapput sulisutut inuunerup ingerlanerani ukiumi ataatsimi arlalinniluunniit SAP-p malitsigisaanik soraarnerussutisianut akiliutiminnik qaffaasussatut naatsorsuutigineqartut. Soraarnerussutisialittut ukiumi siullermi isertitat atoriaannaat, aamma soraarnerussutisiaqartutut ukiumi ilivitsumi naatsorsuutigineqartut tamarmik. Soraarnerussutisiaqartutut ukiut tamaasa agguaqatigiissinnerini taamaalluni ukiut aqqanilissaannit siumullu soraarnerussutisiat tunniunneqartartut ukiut ingerlanerani appasinnerussapput.

Takussutissiaq 27-mi ukiuni qulini naafferartumik soraarnerussutisiani ileqqaarutit 50 pct.-ii qanoq SAP-p malitsigisaanik utoqqalinersiutini ilanngaateqareerluni sipaarutitut sunniuteqarnerisooq takutinneqarpoq. Naafferartumik soraarnerussutisiaqarnerup malitsigisaanik annertunerusunik soraarnerussutisianik pisartagaqarnerup kinguneraa ukiuni naafferartumik soraarnerussutisiat tunniunneqartarunnaarnerini soraarnerussutisiaqartut ilaasa utoqqalinersiutini annertunerusunik ilanngaaneqartarnissaq misigisussaassavaat. Tamanna isumaqarpoq naafferartumik soraarnerussutisiani ileqqaarnissaq ajornarunnaarsinneqarpat SAP-p pisortat aningaasaqarnerannut sunniutaa annertunerussasoq. Kikkut tamarmik ukiuni qulini naafferartumik soraarnerussutisiani soraarnerussutisiaminnut 50 pct.-it sinnerlugit ileqqaarpata 2070-imi tamanna pisortat 118 mio. kr.-nik sipaarnerinik kinguneqassaaq. Maannakkut soraarnerussutisiatigut aqqissuussineq tunuliaqutaralugu SAP malillugu sipaarutissatut naatsorsuutigisanit tamanna 18 mio. kr.-t missaannik annertuneruvoq.

Tamatuma saniatigut oqaatigineqarsinnaavoq naafferartumik ukiuni qulini soraarnerussutisiani 50 pct.-inik akiliisarnerup malitsigisaanik ilanngaateqareerluni ileqqaarutissat naatsorsuutigineqartut soraarnerussutisiat tunniunneqartartussat naatsorsornerini Kalaallit Nunaanni inuuffiusussanut sinneruttunut ikaarsaarnerup malitsigisaanik ilanngaateqareerluni ileqqaarutissanit naatsorsuutigisanit annikinnerussammata (tak. takussutissiaq 24). Tamatumunnga pissutaavoq ukiuni qulini naafferartumik soraarnerussutisiani ilanngaassinissaq ukiut aqqanilissaanni siumullu allanut naleqqiullugu killeqarnissaa. Tassa ukiuni qulini naafferartunik soraarnerussutisiani 50 pct.-it sinnerlugit soraarnerussutisiantut tunniunneqartussanut Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut tunngavigigaanni agguaqatigiissillugu soraarnerussutisiaqartutut inuunermi ilanngaateqareertut tamarmiusut annertunerussapput. Taamaalilluni ukiuni qulini naafferartumik soraarnerussutisiani 50 pct.-inik ileqqaarnermut naleqqiullugu Kalaallit Nunaanni inuuffiusussat sinneruttut tunuliaqutaralugit tunniunneqartut malitsigisaanik ilanngaateqareerluni sipaarutaasussat annertunerusut anguneqassapput.

Takussutissiaq 27. SAP-p malitsigisaanik utoqqalinersiutinut aningaasartuutini ilanngaateqareerluni sipaarutit. Tunniussisarnerit ukiumoortumik tunniunneqartartut soraarnerussutisiat (maannakkut soraarnerussutisiani aqqissuussineq) aamma ukiuni qulini naafferartumik soraarnerussutisiani pigisat 50 pct.-ii malillugit naatsorsorneqarput.

Mio. kr. (2022-mi akit)

Pissarsiffik: Nammineerluni naatsorsuinerit nalunaarsuinermit paasissutissat Naatsorsueqqissaartarfimmeersut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmeersut tunngavigalugit.

12. KALAALLIT NUNAANNI AAQQUSSUSSINERMUT PERIARFISSAT ALLAT SUUPPAT? - NUNANI TAMALAANI SANILLIUSSINEQ

12.1 AALLAQQAAASIUT

Inuit utoqqaliartortut nunarsuup annersaani soraarnerussutisiatigut aaqqissuussinerni annertuumik ilungersunartitsipput. Sivisunerusumik inuusalerneq ukioqatigiillu amerlasuut soraarnertut inuulernerat ataqtigissikkaanni aningaasaqarnikkut missingersuutitigullu annertooujussuarnik kinguneqartitsissapput. Piujuartitsinerulersunik naammannerusunillu soraarnerussutisianik aaqqissuussinernik soraarninngortarnerillu aaqqissuuteqqinneri pingaaruteqarluinnarput, taamaattumillu nunani arlalissuarni utoqqaat naleqqulluurtumik soraarnerussutisiaqarlutik peqatigisaanillu isumatuumik aningaasaqarnikkut atasinnaasumik politiki ingerlatiinnarneqarluni soraarnerussutisiatigut aaqqissuussinerup qanoq sapinngisamik pitsaanerpaamik aaqqissuunnissaa annertuumik isiginiarneqarpoq.

Tamanna qulakkeerniarlugu Verdensbankenimit inassutigineqarpoq soraarnerussutisianik aaqqissuussinerit sukat pingasut, pingasut tamarmik pingaaruteqartumik atuuffeqartut tunngavigalugit aaqqissuunneqassasut, tassa tamarmik immikkut iluaquteqarlutillu akornuteqaramik, ataatsimoorlutillu aaqqissuussinermik patajaannerusumik pilersitsisinnaallutik. Sukat pingasut tassaapput:

Sukaq I: Tamanut atuuttumik pisortat soraarnerussutisiatigut aaqqissuussinerat. Tassaasoq pensionisiaqartitsineq sulinikkut akileeqataaffiusumik-imaluunniit-ingerlaannartumik akileraarusiisarnikkut aningaasalersugaasoq. (Agguasseqqinnissamut periarfissat qulakkeerlugit aamma kikkut tamarmik soraarnerussutisiaqarnissaannik qulakkeerineq)

Sukaq II: Soraarnerussutisiaqarnissamut pinngitsoorani ileqqaarnissamik, namminerli isumagisamik aaqqissuussinerit, tasaanerusut sulinikkut soraarnerussutisiat, suliffeqarfinni sulisunut ataatsimoorlutunut aaqqissuussat. (Sulinermi isertitat assigiinnerinut naleqqiullugu soraarnerussutisianit matussusiineq qulakkeerlugu)

Sukaq III: Kajumissutsimik soraarnerussutisianik ileqqaarneq (Ataasiakkaat eqqarsaatiginissaannik periarfissiisoq)

Kapitalimi tassani nunani tamalaani misilittakkanut allanut naleqqiullugu Kalaallit Nunaanni aaqqissuussinermut periarfissaasinnaasut isiginiarneqarput, tassunga ilanngullugit pinngitsoorani soraarnerussutisianik aaqqissuussinerit, matussusiisinaanerit aamma taakku annertusinnaannut periarfissat, kiisalu eqaassutisigut assigiinngitsunik eqqussinissamut periarfissat.

12.2 PINNGITSOORANI SORAARNERUSSUTISIAQALERNISSAMUT AAQQUSSUSSINERIT

Soraarnerussutisianik aaqqissuussinerni sinertaq pingaaruteqartoq soorunami tassaavoq soraarnerussutisiat naammattut qulakkeerneqarnissat aamma utoqqaat naleqqulluurtumik inuunermi atugassaqtillugit aningaasaqarnikkullu kiffaanngissuseqartillugit. Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnissaq pillugu piumasaqaat nunarpassuarni takuneqarsinnaavoq, kajumissutsimik ileqqaarnerup amerlanernut appasippallaarnerata aamma soraarnerussutisialittut naammattumik pilersuinissamut tunngavimmik pilersitsinnginnerata paasineqarnera aallaaviulluni.

Tamatununga pingaarnertut nassuiaat tassaavoq siunissami pisariaqartitsinermut sanilliullugu maannakkorpiat pisariaqartitsinerit qaffasinnerusumik pingartinneqartarmata imaluunniit inuiaqatigiinni atugarissaartuni pisortat pilersuinermi tunngavissanik qulakkeerinnaissaannik naatsorsuuteqarneq pissutigalugu ileqqaarnissamut aalajangernissaq kinguartinneqartarmat. Pissusilersornernik ilisimatusarnerit nutaajunerusut, amerlanertigut "behavioral economics"-imut innersuussisartut, erninnaartumik ajoquteqartut/aningaasartuuteqarfiusut iliuseqarnissat kinguartinnissat nalinginnaasumik ileqqoqarnermik tunngaveqartarput, siunissamili iluaquteqartartut/ iluanaaruteqarfiusartut.⁴

⁴ Beshears, John, et al. 2018.

Tamanna aamma pissutaalluni kajumissutsimik aqqissuussinerit naammattumik sunniuteqarneq ajorput, kisianni kajumissaataasinnaallutik (assersuutigalugu qinigassaqarfiusuni pingaaruteqarluni pimoorussilluni aalajangiingitsunut aalajangiinermi suup tunngaviunera pingaaruteqartarluni).

Inuiaqatigiinnit isiginninnermi taamaalilluni pinngitsoorani aqqissuussinerit toqqarneqarnissaannut tunngavissaqarpoq ilaatigut aningaasaqarnikkut piitsuussuseq soraarnerussutisiaqartullu akornanni appassisumik matussuteqarnissaq pinngitsoortinniarlugu, ilaatigullu soraarnerussutisianik ileqqaagaqarsimannginnerup kingunerisinnaallugu pisortat aningaasaqarnerinut annertunerusumik tatisimaneq (akilerarutit qaffasinnerusut imaluunniit suliassaqarfinni allani sipaaruteqarneq) imaluunniit utoqqarnut aningaasaqarnikut atukkat ajornerusut. Pinngitsoorani aqqissuussineq pillugu tunngavilersuut pingaaruteqartoq aamma tassaavoq ukiut soraarninngornerullu tassaangimmata inuuniarnermi pisuusut assersuutigalugu napparsimalernejq imaluunniit inuussutissarsiuteqarunnaarsinnaaneq, tassa tamanna pisuummut siumut oqaatigineqareersinnaasoq.

Pinngitsoorani soraarnerussutisiani ernumassutaasut ilaat tassaavoq tamatuma allatigut ileqqaarnermik inangiinersoq. Danmarkimit Islandimillu suliassaqarfimmi atuakkiarpoq pinngitsoorani ileqqaarneq ilanngaateqareerluni ileqqaarnerup annertuumik pitsaasumik sunniuteqarneranik takutitsisunik annikitsuinnarmillu ileqqaarnermik allanik inangiisunik.⁵⁶

Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinerit taarsigassarsinerit qanoq sunniuteqarsinnaanersut aamma isiginiarneqarpoq, illutaarsinnaanerlu sapernerulersissinnaallugu. Tamanna pillugu misilitakkat sulii ersernerlupput. Danmarkimi misissuinermi paasineqarpoq pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinerup taarsigassarsisarnejq annertusisaraa, tamannali aamma inissianik piginnittuunerup annertusineranut atassuteqarluni, taamaalillunilu oqimaqatigiissitsinerulerluni peqatigisaanillu ileqqaakkat akiitsullu qaffallutik, ilanngaateqareerlunilu sunniutaa taamaalilluni aamma tassaalluni ilanngaateqareerluni pisuussutit qaffallutik.⁷

Savalimmiut aamma Sverige nunanut pinngitsoorani soraarnerussutisianik aamma eqqussisimasunut assersuutaapput. Savalimmiuni pinngitsoorani aqqissuussineq 2014-imi eqqunneqarpoq, akigititallu ukiukkaartumik 1 pct.-pointinik qaffanneqartarlutik. Tassa imaappoq taanna 2024-mi 10 pct.-iuvoq 2026-milu 12 pct.-imik anguniagaqarneq anguneqassalluni. A-isertitanit aamma B-isertitanit pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut akiliisoqartarpoq. Soraarnerussutisianut akiliinerit "tamanut atuuttuuvog", taamaalilluni tamanut assigiilluni. Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussineq taamaalilluni agguasseqqinnermik siunertaqarpoq.

Sverigemi isertitaqarfiusunut tamanut pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut akiliutit 18,5 pct.-imiipput. 18,5 pct.-it imatut agguarput 16 pct.-it taakku isertitatut soraarnerussutisiaannut 2,5 pct.-illu ileqqaarnermik tunngaveqartunut namminerlu akiliutit apeqqutaatillugu akissarsianit soraarnerussutisianut atorneqartarlutik.⁸

Danmarkimi soraarnerussutisianut ileqqaarnermut akiliutissat isumaqatiginninniutigineqartut tunngavigalugit akissarsiortunut arlalissuarnut pinngitsoorani piumasaqaateqarpoq. Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussineq aamma Arbejdsmarkedets tillægspensionimut (ATP) akiliutit annikinnerupput, 16-inik ukioqalernermit sulineq apeqqutaatillugu akilerneqartartut. 2020-mi nuussinikkut isertitanik pisartagaqartunut pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarneq atulersinneqarpoq. Taanna ATP aqqutigalugu aqunneqarpoq. Aqqissuussineq atulersikkiartuaartinneqarpoq nuussinikkut isertitat 3,3 pct.-it 2030-mi anguneqassallutik.

12.3 MATUSSUSIISINNAANEQ - NUNANUT ALLANUT ASSERSUUSSINEQ

Kalaallit Nunaanni pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaarnermi anguniagaq pingaarutilik tassaasimavoq Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisialiit inuunermi atugassap pitsaanerulernissaat. "Sippulimmik ileqqaarsinnaaneq" matussutaasinnaasullu qaffasissusiat

⁵ Chetty, Raj, et al. 2014

⁶ Hougaard Jensen, et al. 2022

⁷ Andersen HY, Hansen NL, og Kuchler A. 2023

⁸ Pensionsmyndigheten Sverige [Link](#)

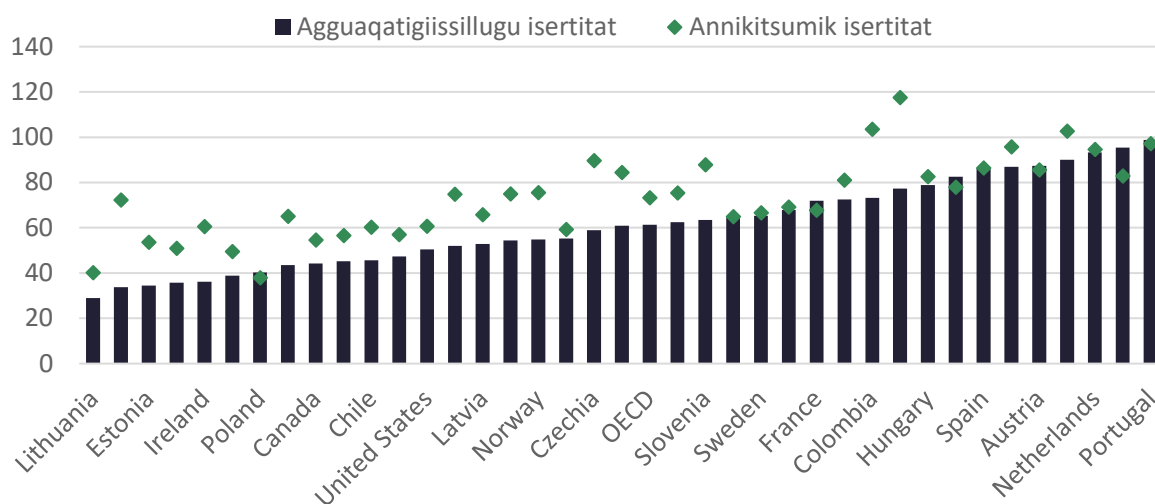
pinngitsoorani soraarnerussutisiat pillugit oqallinnermi sammeneqartarsimapput, anguniakkamili aallaaviusimalluni soraarnerussutisiaqartut ikinnerusut appasippallaammik isertitaqarnissaasa qulakkeerneqarnissa.

Innuttaasut qanoq annertutigisumik matussutissanik angusaqarnerat OECD-mi nunat akornanni annertuumik assigiinngillat. Tassani agguaqatigiissillugu sulisartumut, nalinginnaasumik utoqqalinersiuteqartussat ukioqalernerimi soraarnerussutisiaqalersussamat 22-inillu ukioqalernermit suliffeqarsimasumut matussutissat agguaqatigiissinnerat 61 pct.-iuvoq, tak. takussutissiaq 28. Matussutissat Australiami, Estlandimi, Irlandimi, Japanimi, Koreami, Litauenimi aamma Polenimi allaat 40 pct.-imiissinnaapput appasinnerullutilluunniit, akerlianillu Grækenlandimi, Hollandimi, Portugalimi aamma Tyrkiami 90 pct.-it sinnersimasinnaallugit.⁹ Nalilersuinerup matuma inernerani takuneqarsinnaavoq Kalaallit Nunaat OECD-mi qaffasissutsit agguaqatigiissinnerinit qaffasinnerusumiippoq nunat Finlandi aamma Sverigemi qaffaseqatigalugit. Siunissami matussutissat missiliornerinut naatsorsueriaatsimi nangaassuteqarfiusut OECD-mi naatsorsueriaatsinut tamakkiisumik naapertuutinnigillat.

Matussusiisinnaaneq nunani allani aamma allanngorarpoq, apeqqutaalluni innuttaasut aallaavigineqartut kikkuunersut. Taarsiullugu inuit appasinnerpaamik isertitaqartut inuit agguaqatigiissillugu isertitaqartut misissoraanni (agguaqatigiissillugu akissarsiat 50 pct.-ii inorlugit) OECD-mi nunani assigiinngitsuni matussusiisinnaanerup agguaqatigiissinnera 73 pct.-imippoq, tassa agguaqatigiissillugu isertitaqartunit inunnit 10 pct.-pointinik qaffasinnerusoq. Nunani Danmarkimi aamma Grækenlandimi Kalaallit Nunaannisulli inunnut appasissumik isertitaqartunut matussusiisinnaaneq allanut naleqqiullugu qaffasippoq, tamatumalu kingunerisaanik soraarnerussutisiaqartut ukioqalernissaq sioqqullugu isertitarisanit soraarnerussutisiatigut isertitat qaffasinnerullutik.

Luxemburgimi, Hollandimi aamma Portugalimi appasissumik isertitaqartunut akunnattumillu isertitaqartunut matussusiisinnaaneq 100 pct.-imut qanittuararsuuvuq.

Takussutissiaq 28. Agguaqatigiissillugu isertitalinnut appasissumillu isertitalinnut soraarnerussutisiat matussusiisinnaanerit

Pissarsiffik: OECD

Nassuiaaneq: Takussutissiami 22-nik ukioqarluni 2022-mi suliffeqalersimanagerup kingorna OECD-mi nunani pinngitsoorani aqqissuussinerit matussusiisinnaaneri takutinneqarput. Appasissumik isertitalit agguaqatigiissillugu isertitaqartut 50 pct.-iinik isertitaqarput. Columbiami, New Zealandimi aamma Sloveniami appasissumik isertitaqartut agguaqatigiissillugu isertitaqartunit 64 pct.-imik, 63 pct.-imik aamma 56 pct.-imik isertitaqarput.

Qaffasissumik matussusiisinnaaneq arlalinnik pissuteqarsinnaavoq. Hollandimi, agguaqatigiissillugu 93 pct.-imik matussusiisinnaasumi, soraarnerussutisiatigut aqqissusseqqinneq 2023-mi

⁹ OECD, "Pensions at a glance 2023", s. 53. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/678055dd-en.pdf?expires=1713728884&id=id&accname=guest&checksum=0FB7CC9944F57F17EFED9120A3697173>

atulersinneqarpoq, tamatumalu kinguneralugu soraarnerussutisiani aningaasat siumut aalajangerneqartumik tunniussisarnermik aaqqissuussinnermit aaqqissuussinnermut siumut aalajangerneqartumik akiliisarnermut nuunneqarsimalluni. Ileqquusumik Hollandimiut soraarnerussutisianut aningaasaateqarfimmu namminersortumut akiliisarsimapput, aningaasat aalajangersimasut inatsisikkut aalajangerneqarsimallutik, aaqqissuusseqqinnerulli kingunerisaanik sulisisup soraarnerussutisianut akiliutai ataasiakkaanut tunnganerulerlutik paasiumarnerulerlutillu suliffeqarfinnilu eqaannerusunik malitseqartinneqarlutik. Tamanna arlalinnik allannguinerik kinguneqarsimavoq:

- ukiut apeqquataatillugit akiliutit atorunnaarsinneqarput, taamaalilluni ukioqatigiinnut tamanut maannakkut akiliut ataaseq atuutilerluni - tamanna Kalaallit Nunaanni aaqqissuussinnermut naapertuuppoq.
- sulisut tamarmik soraarnerussutisiatigit pisinnaatitaaffeqalissapput, soraarnerussutisianut aaqqissuussinnermit matussuserneqartumut sulisisisumut ullormi siullermit sulilernerannit.
- ukiut minnerpaaffeqarnerat, sulisup soraarnerussutisiatigit aaqqissuussinnermut peqataalersinnaanera ukiut 21-nit 18-inik ukioqalernermit allanngortinneqarluni.
- Taakku saniatigit 2023-mi ataasiakkaat soraarnerussutisiaannut akiliutit akileraarutitigit ilanngaatigineqarsinnaaneri 13,3 pct.-imit 30 pct.-imut qaffanneqarluni.

Taamaalillutik taakku matussusiisinnaanerat qaffanniarlugu inatsisitigit arlalinnik allannguisoqarsimavoq.¹⁰ Nalinginnaasumik isigalugu matussusiisinnaaneq qaffanniarlugu assigiinngitsorpassuartigit nunat arlalissuit aaqqissuusseqqinnermik atulersitsisimapput. Tamanna tulluuttumi nassuiarneqarpoq.

Ingerlaannartumik ilaalersinneqarneq

Nunani arlalinni matussusiisinnaanerat qaffatsinnissaat siunertaralugu aaqqissuusseqqinnikkut soraarnerussutisiani aaqqissuussinnermut ingerlaannartumik ilaasalerneq atulersinneqarsimavoq. Tamanna Kalaallit Nunaanni atuuttumut eqqaanarpoq. Tamanna ilaatigit Slovakiemi, Litauenimi, New Zealandimi, Polenimi, Tyrkiemi aamma Tuluit Nunaanni atuuppoq. Slovakiemi inuit tamarmik 40-t inorlugit ukiullit, siullermit sulilerneranni ingerlaannartumik soraarnerussutisiatigit aaqqissuussinnermut ilanngunneqartarput, kisianni ilanngunneqarnermit ukiut aappassaanni ilaajunnaarnissamat periarfissaqarlutik. Ingerlaannartumik ilaalernermit akiliutit 2027-mi 6 pct.-imut qaffakkiartortinneqarput.

Sulisartut eqqortiasut matussusernerisa qaffanneri

Matussusiisinnaanerat qaffannissaa siunertaralugu aaqqissuusseqqinnermut ilaatigit nunat arlalinnit sulisartut eqqortiasut pitsaanagerusumik matussusiisinnaanerat isiginiarneqarsimavoq. Assersuutigalugu Australiami aamma Costi Ricami taamaaliortoqarsimavoq, isertitanut attuumassuteqartunut soraarnerussutisianut periarfissaqarneq pitsaanagerulersinneqarluni. Australiami pinngitsoorani sulisisisut akiliuteqartarnerinut minnerpaamik akissarsiat killeqartinneri peerneqarsimavoq, taaneqartoq "superannuation Guarantee" (Soraarnerussutisiaqarnissamat qularnaveeqqut). Tamanna isumaqarpoq inuit appassisorujussuarmik akissarsiaqartut aamma pisinnaatitaaffeqalersinnaasut. Inernera tassaavoq sulisut 3 pct.-ii, pingaarnerusumik inuusuttut, appassisumik isertitaqartut ullullu ilaannaani sulisartut, siusinnerusukkut minnerpaaffiliinerup ataaniissimasut, maannakkut soraarnerussutisianut sulisisisumit akiliutinik pissarsisalerlutik.

Utoqqalinersiaqalernermit ukiut qaffanneri

Utoqqalinersiaqalernermit ukiut qaffanneri nunarpassuarnit isiginiarneqarsimapput, sivisunerusumillu suliffeqarnissamat kajumissaatit pilersinneqarlutik. Utoqqalinersiaqalernermit ukiut nalinginnaasut taamaalilluni OECD-mi nunanit 38-usunit 23-ni qaffassapput, ullumikkut sulisalerlutik aallartittunut angutinut agguaqatigiissillugu 66,3-nik ukioqalernermit arnanullu 65,8-nik ukioqalernermit pialissalluni. Danmarkimi, Estlandimi, Italiemi, Hollandimi aamma Sverigemi nalinginnaasumik utoqqalinersiaqalernermit ukioqalernermissaq ukiunut 70-inik sinnerlugilluunniit qaffassaaq, ukioqqortusiartorneq naapertorlugu.¹¹ OECD-mi nunani sisamanit ataaseq inuuffigisassatut naatsorsuutigisamat soraarnerussutisiaqalersussatut ukioqalernermissamat atatinneqarnissaa toqqarneqarpoq, tassunga ilanngullugu Danmark, Estland, Finland, Grækenland, Italia, Holland aamma Portugal, tamarmik, Estlandi minillugu, allanut naleqqiullugu

¹⁰ OECD, "Pensions at a glance 2023", s. 46. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/678055dd-en.pdf?expires=1713728884&id=id&accname=guest&checksum=0FB7CC9944F57F17EFED9120A3697173>

¹¹ OECD, "Pensions at a glance 2023", s. 5. [Link](#)

qaffasinnerusumik matussusiisartut. Soraarnerussutisiaqalernissamut ukiut ukiullu inuuffiusussat akornanni ataqatigiissitsineq 1:1-iussaaq imaluunniit 2:3-iussaaq. Qaffasinnerusumik soraarnerussutisialittut ukioqarnissaq ilaatigut Sverigemi matussusiinerup qaffanneranik kinguneqarpoq.¹²

12.4 EQAATSUMIK SULERIAASEQARNEQ

Nunat tamalaat isigalugit assigiinngisitaartitsisinnaaneq pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinernut ilanngunneqarneranut assigiinngitsunik assersuutissaqarpoq. Tulliuttumi pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinernut ilanngunneqarsinnaasut allangorartunut neqeroorutit arlallit allaaserineqarput.

Ukiut apeqqutaatillugit akiliutit

Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermi periarfissiinerusumik pilersitsisinnaasoq tassaavoq ukiut apeqqutaatillugit akiliutit ilanngunneqarneri. Assersuutitut Schweizimi ukiut apeqqutaatillugit akiliutit aalajangersarneqarput 25-34-nik ukiullit 7 pct.-imik akiliisarlutik, 35-44-nik ukiullit 10 pct.-imik akiliisarlutik, 45-54-inik ukiullit 15 pct.-imik akiliisarlutik aamma 55-64/65-inik ukiullit 18 pct.-inik akiliisarlutik.¹³

Akiliutit qaffannerisa ukiunut ataqatigiissinnerinut tunngavilersuut tassaavoq inuusuttut piffissami inissikkiartorfimmiinnerat, taamaattumillu utoqqartut akiliinissamut assinganik periarfissaqarnatik. Paarlattuanik ukiut apeqqutaatillugu akiliisarnermi ajoqutaasut ilaatigut tassaapput akiliutit ernialersornissaannut piffissap sivikinnerunera, ilaatigullu akiliutit siaruarnerulersillugit taamaalillunilu soraarnerussutisiat, tassa kikkut tamarmik sulisutut inuunerup ingerlanerani taamatut isertitaqarnissamut periarfissaqanngimmata, inuit ilai inuusuttuunermi annersaani isertitaqarsimasut allat kingusinnerusukkut taamaassimallutik.

Schweizimi matussusiisinnaassuseq misissoraanni taanna appassisumiippoq, agguaqatigiissillugu akissarsiaqartunut 45 pct.-it missaaniilluni, appassisumillu akissarsiaqartunut 55 pct.-it missaaniilluni. Ukiut apeqqutaatillugit akiliisarnermi taakku atuinerat, akiliinermi procentit atornerqartut ilanngukkaanni tassa qaffasissumik matussusiinermik qulakkeerinnigillat.

Taamaalilluni inuusuttuunermi annikinnerusumik akilerneqartut imaluunniit appassisumik aallartillutik sulisutut inuunerup qiteqqunnerani sukkasuumik qaffasissumik akiliisalertut anguniarlugit inuunermi siusissukkut akiliutit qaffasinnerunissaat pisariaqartinneqarpoq.

Illusineq

Nunaqarpoq aamma pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermi eqaannerusumik suliaqarluni soraarnerussutisianik ileqqaakkat ilaasa illumik pisinissamut atornerqarsinnaanngortinneri. Tamanna ilaatigut Australiami, Singaporemi aamma Schweizimi periarfissaavoq. Schweizimi misilittakkat ilaatigut takutippaat tamanna ilaqutariit inuusuttut nammineq illumik pisinnaanerinut annertuumik pingaaruteqartoq.

Taamaattorli soraarnerussutisiani aningaasat illumik pisinermut atornerqarneri aamma allatigut annaasaqaataasinnaapput. Tamatumunnga ilaatigut pissutaavoq suliffeqarnermut naleqqiullugu tamatuma annertunerusumik isiginiarneqalernera, tassa tamatuma annaaneqarsinnaasut annikitsumut inissimmagit, ilaatigullu inissiami aalajangerneqarsimasut pisuussutit annertuut amerlanernut inissimalerlutik. Taamaalilluni illumik pisinermut soraarnerussutisiaqartutut ingerlaavartumik atuinissamut periarfissat soraarnerinngornermi allaallutik.

Soraarnerussutisiani aningaasaliinernut sunniutit

Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernissamut aqqissuussinermi eqaannerusumik pilersitsinissamut periarfissaq tassaavoq aningaasat inissinneqarnissaannut qanoq kissaateqarnerinut ataasiakkaat aalajangersimasunik toqqaasinnaanerat, assersuutigalugu aningaasaliinerni annaasaqarfiusinnaasut assigiinngitsut akornanni toqqaasinnaanermut naleqqiullugu. Tamanna ilaatigut Sverigemi takuneqarpoq, misilittakkalli arlalinnik ajornartorsiuteqarfiusimapput, tassunga ilanngullugu ataasiakkaat periarfissanut kingunerluutaasinnaanullu paasinnilluanninnerat, taamaattumillu naleqqutinngitsumik iliuuseqarsinnaallutik.

¹² OECD, "Pensions at a glance 2023", s. 53. [Link](#)

¹³ OECD, "Pensions at a glance 2021": Country Profiles-Switzerland. [Link](#)

13. ATUAKKANUT ATORNEQARTUNUT TAKUSSUTISSIAQ

- Andersen HY, Hansen NL, Kuchler A. (2023) Mandatory pension savings and long-run debt accumulation: evidence from Danish low-wage earners. *Journal of Pension Economics and Finance*. 2023;22(3):371-399
- ATP (2023): [Danskitt annertullaamik imaluunniit annikippallaamik ilegqaarpat?](#)
- Beshears, John, James J. Choi, David Laibson, and Brigitte C. Madrian (2018) "Behavioral Household Finance" in eds. B. Douglas Bernheim, Stefano DellaVigna, and David Laibson, *Handbook of Behavioral Economics - Foundations and Applications 1, Volume 1*, Elsevier.
- Chetty, Raj, John N. Friedman, Søren Leth-Petersen, Torben Heien Nielsen, and Tore Olsen (2014): "Active vs. Passive Decisions and Crowd-Out in Retirement Savings Accounts: Evidence from Denmark," *Quarterly Journal of Economics*, 129(3): pp. 1141-1219.
- Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit (2023): [Kapitali III: Aningaasaqarnikkutnapatitsisinnaaneq](#)
- Hougaard Jensen, Svend Erik and Olafsson, Sigurdur P. and Stefánsson, Arnaldur and Sveinsson, Thorsteinn Sigurdur and Zoega, Gylfi, (2022) Does Mandatory Saving Crowd Out Voluntary Saving? Evidence from a Pension Reform. Working Paper No. 10061
- Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning (2022): [Nukittuumik soraarnerussutisiaqarnikkut aqqissuussinermiik siunissamat qulakkeerineq](#)
- OECD (2021): [Pensions at a glance 2021: Country profiles-Switzerland](#)
- OECD (2023): [Pensions at a glance 2023](#)
- Pensionsmyndigheten Sverige (2024): [The Swedish pensions system](#)
- Ramlau-Hansen, H. og Brink, M. (2023): Soraarnerussutisianut akiliinerit appartinneqassappat, taamaalilluni kikkut tamarmik siusippallaamik soraarnerussutisiaqalernatik? *Finans/Invest 2023*, nr. 4, q. 6-14
- Rådet for Afkastforventninger (2024): [Ændringer i afkastforventninger, 1. halvår 2024](#)

Inatsisit kiisalu nassuiaatit tassungalu piareersarnerit:

- Namminersorlutik Oqartussat (2006): [Aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaat](#)
- Namminersorlutik Oqartussat (2016): [Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqalernerq pillugu Inatsisartut inatsisaat](#)
- Namminersorlutik Oqartussat (2019): [Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnerq pillugu Inatsisartut inatsisaata allangortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat](#)
- Namminersorlutik Oqartussat (2019): [Aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsisip allangortinnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat](#)
- Namminersorlutik Oqartussat (2020): [Pinngitsoorani soraarnerussutisiaqarnerq pillugu Inatsisartut inatsisaata allangortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat](#)
- Namminersorlutik Oqartussat (2023): [Utoqqalinerisqarnerq pillugu Inatsisartut inatsisaat pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat](#)
- Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik (2021): [2022-imut akileraarutitigut ilanngaatit il.il.](#)
- Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik (2023): [Ajunngitsorsiat assigiinngitsut arlallit pillugit akigititanik iluarsineq kiisalu sulisoqarnermut ilaanngaammut qummut killiliussaq isertitanullu tunngaviumut killiliussaq pillugu nalunaarut 1. januar 2024-meersoq](#)

- Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik (2023): [Ukiumi isertitaqarfiusumut 2024-mi akileraarutinut procentit](#)

HBS
ECONOMICS

BDO